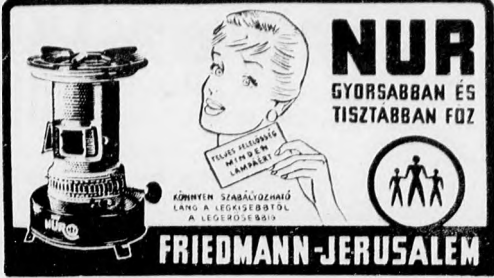

מורה חדש (אוי קלט)
עתן יומי בלתי מפלגתי בשפה ההינדרית.
העורך: ד"ר א. מרשון האחרון: דוד שן
המזכיר: מורה חדש בע"מ, ת"א, רח' הגלב 11.

UJ KELET
PÁRTONKIVÜLI NAPILAP

Országos felajánlási akció indult
fegyvervásárlásra

A hadügyminisztériumot személyesen is felkeresték sokan, hogy átadják pénzbeli felajánlásukat

Tel Aviv, (Az Uj Kelet katonai tudósítójától). — Az Egyiptomnak szülő csehszlovák fegyverszállításokkal kapcsolatban a Kneszetben megtartott miniszterelnöki expozé nyomán spontán pénz felajánlási akció indult meg az országban, amelynek célja „jó, sok és olcsó” fegyverrel ellátni Izrael hadseregét. A tegnapi nap folyamán 300 ezer font folyt be a hadügyminisztériumhoz a felajánlókól. A postabank külön csekkzámlát nyitott, amelyre a felajánlók befizethetik adományaikat. A csekkzámla száma 388.

ban, hogy átadják pénzbeli felajánlásukat. Közöttük volt a Törökországból alijázott Jom-Tov Szulimán 12 éves gyerek, aki elhozta takarékperselyét, amelyben a bármicvéjára beszerzendő órára gyűjtött pénzt. A gyerek édesapja foglalkozására nézve hordár és Tel Avivban a Merkáz Miszhári 36 szám alatti lakik. Trudler Gitl rá-mát-hásároni idős néni is személyesen jelent meg a hadügyminisztériumban és 25 fontot adott át a fegyverbeszerzési alapra. Amikor a pénz átvevő tisztviselő meg köszönte az adományt, a néni szabadkozott, hogy nem jár neki köszönet, sőt ő köszöni meg, hogy elfogadták adományát... Igen szép példával járt első Kopolovics Slomo órnagy, aki egyhavi fizetését ajánlotta fel a fegyvervásárlási alapra.

Illetékes körökben hangsúlyozzák, hogy a pénzdólmányoknak, különösen ha azok a szükségleteknek megfelelően állnak majd, igen nagy jelentőségük lehet, mert a fegyver beszerzésének lehetősége igen sok esetben pénzen múlik.

hogy egy „Meteor” típusú lökhajtásos repülőgép világpiacon ára 180 ezer izraeli font. Egy „Sherman” tank 30 ezer dollárba, közepes kaliberű ágyú 20 ezer dollárba, egy ágyú, vagy aknavető löveg pedig 60 fontba kerül. Az új belga automata gyalogsági fegyver ára 190 font, egy romboló hadihajó 4-5 millió font, a „Dror” típusú gépfegyver 1200 font, az „Uzi” géppisztoly 110 font. Egy „Mosquito” típusú bombázó 35 ezer font, egy lökhajtásos bombázó repülőgép ára 900 ezer font.

Néhány nagyobb felajánlás
A felajánlások terén a Szolel Bone vezet, amelynek igazgatósága tegnap 100.000 fontot ajánlott fel. A vállalat állandó alkalmazottai

külön 20 ezer fontot juttatnak el a hadügyminisztériumhoz. A hadügyminisztérium alkalmazottai 50 ezer fontot adományoztak. A „C-D” csokoládé-gyár igazgatósága 2500 fontot, a Hisz tadrut központi vezetésének alkalmazottai 3 ezret, egy turista tegnap megjelent a Jeruzsálemi Naszi-l (Folytatás a 12-ik oldalon.)

Még nem irták alá a katonai szövetséget Sziria és Egyiptom között

Damaszkusz módosításokat javasol Nassernek

Damaszkusz, (UP). — A Sziriai kormány tegnap egy hangulát jóváhagyta az Egyiptommal kötött katonai szerződést, de néhány javítást javasolt benne, amelyet azonnal átküldtek Nasser egyiptomi miniszterelnöknek. Az egyezmény elfogadását a kormány rendkívüli minisztertanácsa előzte meg, amelyen résztvett Sukri el Ku-vátia elnök, valamint Szaudi Arabia megbízottja is. Az ülés után kiadott hivatalos közlemény megállapítja, hogy az ellentéteket, amelyek néhány részletkérdésben felmerültek, további tárgyalások során fogják elsimítani. A kormány szövegében közölte, hogy nemsokára nyilvánosságra fogják hozni az egyezmény életbelépésének határidejét.

ja az elhárító háború lehetőségét a Közkeleten. Ezt a szerződést a Közkeleten biztonsága érdekében hozták létre — mondotta Sukeiri és hozzátette, hogy Izrael preventív háborút akar kezdeni a Közkeleten az arab államok ellen és véleménye szerint az egyiptomi-sziriai egyezmény megfelelő válasz arra. „Az erő meg fogja szilárdítani a békét, a gyengeség pedig támadásra csábít” — mondta Ahmed Sukeiri.

Befejezték a cheleci petróleum-vezeték kijelölését

A cheleci petróleum-vezeték kijelölésével kapcsolatos munkálatok befejeződtek. A terv szerint a csövet a cheleci petróleumteleptől a vasútvonalig fogják húzni. A jövő héten megkezdik az árkolást és nyomban utána lefektetik a csöveket. A csövezeték és a vasútvonal találkozásánál tartályokat fognak építeni, itt fogják az olajat tankocsikba szivattyúzni, amelyek majd a haifai finomítóba szállítják.

Az izraeli magyar jisivhoz

Az elmúlt 24 órában hatalmas népmozgalom indult meg az országban, amelynek célja pénz gyűjtését az izraeli hadsereg felfegyverzésére. A mozgalmat senki sem szervezte meg, nem sugalmazták „fentről”. Izrael lakossága úgy érezte, hogy a cseh fegyverszállításra és Sárét külügyminiszter felhívására válaszolnia kell és ez a válasz a spontán, önkéntes megadózatásban jut kifejezésre. A csütörtöki nap folyamán már több száz ezer font gyűlt össze. A felajánlók zöme a kis keresetűek rétegéhez tartozik, köztük olyanok is vannak, akik szükség megélhetésüket keservesen keresik meg.

A mozgalom arra készítette a kormányt, hogy a legközelebbi minisztertanács napirendjére tűzze a kérdést. Vasárnap fognak dönteni arról, hogyan illeszkedik keretbe a jisiv önkéntes megmozdulását, hogyan változtassák azt át a fegyvervásárlás komoly pénzforrásává.

Szent meggyőződésünk, hogy a magyar jisiv, amely a kötelező vállalkásban mindig az első sorokban menetel, ebben a sorsdöntő órában sem fog közömbös maradni. El kell feleltünk egyéni sérelmet, pártbarcot, széthúzást és a legmagasabb cél, Izrael államának léte és jövője érdekében össze kell fogjunk. Az első lépés pedig: — adjunk oda minél többet a Cáhálnak, a mi hősi hadseregünknek, büszkeségünknek, hogy felszerelése és fegyverkezése a legelőkeltebb legyen és amikor a vesztély elmúlik majd felőlünk, mindenki nyugodt lélekkel mondhatja: én a magamét megtettem és odaadtam, amit adnom kellett.

Nasser a franciákat is „a tengerbe akarja vergetni”

Az egyiptomi diktátor muzulmán nemzeti hadsereget szervez Észak-Afrikában

London, (UP). A Daily Express szenzációs tudósítást közöl tuniszi munkatársától arról, hogy Nasser ezredes muzulmán nemzeti hadsereget szervez Észak-Afrikában, amely elég erős lesz ahhoz, hogy a franciákat „a tengerbe kergesse”. Nasser kairói magánlakásában az algiri terroristák vezérével, Ben-Ballával tárgyal. Ez az arab nacionalista egyike az északafrikai terroristák három vezetőjének, akik az ottani nemzeti mozgalmat a Tripolisban lévő titkos központból irányítják. A Ben Balla által ügynökeihez küldött utasítások, amelyek az újságíró keze közé kerültek, elmondják, hogy milyen tervei vannak Nassernek a franciaellenes hadsereg megszervezésével kapcsolatban. Az egyiptomi hadseregben külön osztályt létesítettek különleges megbízások elvégzésére Szulej-

mán Azat Din dandártábornok és Tag Muhamed al Dib tuniszi származású órnagy vezetésével, hogy előkészítsék az algiri és marokkói terroristákat a franciák elleni felkelésre. Dib, aki a terv főszervezője, 80.000 fontot kapott Nassertől, ez az összeg azonban nem foglalja magában a fegyvervásárlás, vagy a kiképzés költségeit. Nassernek és munkatársának két fontos problémát kell megoldaniuk a franciaellenes hadsereg megszervezésével. Az egyik, hogy egyre nehezebb fegyvert és megbizottakat küldeni Tripoliszon és Tunison keresztül Algirba, mert az eddig használt utakat a franciák ellenőrzik. Most délibb fekvésű átkelési utat keresnek. A másik akadály, hogy Franciaország mérsékelt politikájának csökkenti a nemzeti ellenállás erejét, ezért Nasser és Ben Balla elhatározták, hogy meg kell semmisíteni minden arabot Algirban és Marokkóban, aki hajlandó együttműködni a franciákkal.

Ben Gurion leszállt a betegágyról

Ben Gurion állapotában tegnap további öröndetes javulás állott be. Orvosi engedélyével leszállhatott ágyáról és hosszabb időt tölthetett karosszékében. — Valószínű, hogy orvosi engedéllyel ma már lényegesen hosszabb időt tölthet ágyon kívül és ha a javulás tartósan bizonyul, a jövő héten szobáját is elhagyhatja és fokozatosan visszatérhet munkájához. Ben Gurion az utóbbi napokban szorgalmasan olvasta a napilapokat és tegnap öt jelentést hallgatott meg a bel- és külpolitikai helyzetéről.

Amerika és Anglia nagyövetei felvilágosítást kértek Sárétől a Kneszetben tartott külügyi expozéjáról

Egységes angol-amerikai álláspont az egyiptomi-csehszlovák fegyvervásárlási szerződés ügyében — Zsidó szabatátszakióktól tartanak Washingtonban az Egyiptomba irányított fegyverszállítmányok ellen

Jeruzsálem (Az Uj Kelet tudósítójától). Lawson amerikai nagykövet tegnap sajtó kérésére kihallgatáson jelent meg Mose Sárét külügyminiszternél. A nagykövet, aki a közeli napokban hazautazik az Egyesült Államokba, ahol — félhivatalos beállítás szerint — szabadságát fogja tölteni, Mose Sárétnek a Kneszetben tartott expozéja bizonyos részletei iránt érdeklődött és magyarázatot kért a parlamenti vitában elhangzott néhány beszéd felől is. Ez alkalommal a nagykövet a miniszterelnökön keresztül igyekezett megnyugtani az izraeli közvéleményt és biztosítani arról, hogy az Egyesült Államok baráti érzelmeikkel viseltetik a zsidó állam iránt. Ugyancsak tegnap Westgate angol ügyvivő, John Nicholls nagykövet helyettese, Artur Lurie helyettes államtitkárral folytatott meg-

beszélést és ugyancsak Mose Sárét parlamenti beszédének részleteiről és egyes szónokok beszédeiről kert felvilágosításokat.

Sárét expozéja és a Szovjetunió

London (STA). Hivatalos angol politikai körökben Mose Sárétnek a Kneszetben tartott két beszédét vizsgálva, meglepődtek a Szovjetunió elleni támadásnak keserű hangjától. Ezzel kapcsolatban megjegyzik, Izrael eddig minden erőfeszítést megtett, hogy ne gyakoroljon bírálatot a

Szovjetről. A cinikusok azt állítják, hogy Sárét szovjetellenes támadása hangulat-keltésül szolgál a Nyugat, elsősorban az Egyesült Államok felé.

Az angol hivatalos körök nem értenek egyet a világ zsidóságához intézett felhívással, hogy segítsék Izraelt a fegyverszerzésben s ugyan akkor szeméthűnynek a tény felett, hogy a fegyverkezési verseny már is teljes erővel folyik. Mindez azt a benyomást kelti, hogy Izrael fegyverszerzésre vonatkozó erő-

Szeretett feleségem, rokonunk ALICE (CHANA) WOLF szül. Guttman (Zürich) elhunytának évfordulója alkalmából, 1955. okt. 25-én, kedden d. u. 3 órakor Bné-Bráknban, a zichron-méri temetőben ázkarával egybekötött sirkóavatást tartunk. FERJE ÉS CSALÁDJA Találkozás és autóbussz-iridulás: d. u. 2.30-kor, T. A., Ben-Jehuda-Trumpeldor-u. sarok.

100% ישראלי
"100%" סיגרי
מבני תחנה

Minden kövehoz használjon Shavit
1898

Rivka Herstik Jaffa-Tel-Aviv
Rav Jicchák Weisz Manchester
JEGYESEK.
Herskovits Sándor és neje STEIER IRMA
Dr. Ungár Béla és neje RUJDER FRICI
címeik hiányában ezúton hívják meg rokonaikat, barátait és ismerőseiket gyermekeik
JUDIT és JUDA (György)
esküvőjére, amelyet október 25-én חתונה חתונה kedden d. u. 1/2-kor tartanak a telavivi nagytemplom „Szináj”-termében.
Sürgönyeim: Herskovits, Tel-Aviv, S'chunát Schapira, rechov Hárává 16.

A „TIP-TOP” IVÁS-IGAZI ÉLVEZET
GYÁRTJA: „MITZI”, TEL-AVIV, TEL. 82456.

Egyiptom hadiflottája erősebb az izraelinél

Az „Amerikai Közelkeleti Intézet” érdekes adatai a két ország tengeri haderejéről

Washington (STA). — Az „Amerikai Közelkeleti Intézet” tegnap tanulmányt tett közzé a közelkeleti fegyveres erőkről és abban megállapítja, hogy Egyiptom jelentős fölényben van Izrael felett a hadiflotta erőssége tekintetében. A nyilvánosságra hozott adatokból kiderül, hogy az a két amerikai hadihajót, amelyet 1950-ben azzal a feltétellel adtak el Egyiptomnak, hogy azokat polgári hajózási célokra fogja felhasználni, valójában az egyiptomi hadiflotta részét képezték.

A kongresszus képviselői annakidején tiltakoztak a tranzakció ellen, de a külügyminisztérium arra az álláspontra helyezkedett, hogy hisz az egyiptomi ígéretnek, amely szerint a hajókat csak polgári szállítási célokra fogják felhasználni.

Ez az emlékeztető nyilatkozat akkor hangzott el, amikor a Zsidó Távirati Iroda munkatársa a baltimorei kikötőben felszállt a hajókra és nem látta semmi jelet annak, hogy azt személyszállítóhajóvá akarnák átalakítani. Más forrásokból úgy tudják, hogy Egyiptom birtokában van egy olyan hajó is, amely nem szerepel a „Közelkeleti Intézet” felsorolásában és sokkal nagyobb ténfogatú és ágyú is sokkal nagyobb kaliberűek, mint bármely izraeli hadihajónak. Ezenkívül a csehszlovák fegyverszállítás keretében Egyiptom tengeraltjárókat is fog kapni. De ettől függetlenül, valamint nem beleszámítva azokat az angol hajókat is, amelyeket egyidőben adtak el Egyiptomnak és Izraelnek,

az egyiptomi hadiflotta a következő hajókkal rendelkezik: Három, egyenként 1460 tonnás fregatt 20 csomós sebességgel, amelyeket 1942-43-ban építettek. Egy 19,6 csomós sebességű 1470 tonnás angol eredetű léghárító fregatt, két 1000 tonnás és 27,5 csomós sebességű gyors fregatt, amelyeket 1940-ben Angliában építettek. Egy 16 csomós sebességű 1060 tonnás tengeraltjárót elhárító fregatt, amelyet ugyancsak Angliában építettek, nyolc aknazedő motorcsónak, egy LSM típusú motorcsónak, továbbá torpedócsónakok ismretlen számban, 65 tonnás motorcsónakok és támadó célokat szolgálgó szállítóárkák.

Ezzel szemben az amerikai intézet részletezése szerint

Vitriollal fenyegette meg férjének a barátnőjét

Egyhónapi elzárásra ítélték egy jeruzsálemi nőt, aki semmiképpen nem akar elválni a férjétől

A Cíaton ülésező kerületi törvényszék csütörtökön tárgyalta Cipora A. 30 éves jeruzsálemi nő ügyét, aki ellen az a vád, hogy életveszélyesen fenyegette meg férjének 20 éves barátnőjét. A vád szerint az asszony levelet írt vetélytársnőjének és azzal fenyegette meg, hogy leönti vitriollal.

A vádlott nő 1951-ben kötött házasságot A. H. elektromérnökkel, de mintegy két évvel ezelőtt a házastársak között elromlott a viszony és a férj minden körülmények között el akart válni. Az asszony ellenezte a válást. A férj közben barátságát költöztet egy Rachel Ch. nevű nővel, egy felső-gállili klub tagjával, összeköltözött vele, sőt a nő gyermekét is szülte neki. A törvényes feleség nem akart beletörődni

a helyzetbe és fenyegetésekkel akarta rábírni vetélytársát, hogy szakítsa meg férjével a kapcsolatot.

Amikor a törvényszék tanúként hallgatta ki a megfenyegetett fiatal nőt, a vádlott asszony a következő kérdést intézte hozzá: „Igaz, hogy elloptad a férjemet?”

Cipora A. bevallotta bűnét és kijelentette, hogy épelméjű, nincs szükség idegrovosi vizsgálatra. Tettét azal indokolta meg, hogy szereti a férjét és semilyen körülmények között nem akar tőle elválni. „Kérem a törvényszéket, hozza meg melőbb az ítéletet.”

Kaszan törvényszéki bíró egyhavi fogságra ítélte a vádlottat és pótbüntetéséül további kétévi feltételes börtönbüntetést mért rá.

Megszűnt a sztrájk a jeruzsálemi Friedmann-féle lámpagyárban

A jeruzsálemi munkástanács és a gyár vezetősége között létrejött megegyezés alapján csütörtök reggel a — Eltűnt egy ötéves gyermek jaffai anyja. A rendőrség erősen kutat egy ötéves gyermek anyja után, aki szerdán elhagyta jaffai lakását és rejtélyes körülmények között eltűnt. A férj megjelent a rendőrségen és közölte, hogy felesége, a 26 éves Rachel Kalfon, szerdán azzal ment el 220-as számú utcái lakásukból, hogy élelmiszert vásároljon a közeli makoletben és azóta nyoma veszett. A házban öt apró gyermek maradt.

Friedmann-féle lámpagyárban 135 munkása beszüntette a sztrájkot és ismét felvette a munkát. Mint jelentették, a sztrájk amiatt robbant ki, hogy a munkások egy össze férhetetlen szaktársuk eltávolítását követelték, amit a gyár vezetősége megtagadott.

A megállapodás értelmében a munkást szabadságra küldik és ezidő alatt kivizsgálják az ügyet és módot fognak keresni a viszály megoldására. A vállalat vezetősége azt állítja, hogy a munkások azért haragszanak erre az emberre, mert az ő teljesítménye 50 százalékkal haladja meg a többi munkások teljesítményét.

Hosszú évek óta fennálló vállalat A GYAPJUSZAKMÁBAN

„Schönherr” és „Crompton Knowles” szövíszékkel ELSŐRENDŰ

szövíomestert (Stuhlmeister) keres

Kérjük, csakis képzett szakemberek írjanak „802” jelűre, Tel-Aviv, POB. 4100.

Jeruzsálemi mozik műsora

STUDIO: DUEL IN THE SUN Gregory Peck, Jenifer Johns, Joseph Cotten (2-ik hét)

EDISON: A HAJÓTORÓTT NŐK — (Színes)

3 Uj Kelet 1955 X 21

Leállították az éjszakai munkát a haifai gabonasilóban

Haifa, (Az Uj Kelet tudósítójától.) — Dr. Reuven Hecht, a Dagon silótársaság igazgatója tegnap közölte, hogy eleget tesz a polgármester, valamint a város lakosságának és a kikötő igazgatóságával való tanácskozás után a siló éjszakai munkáját este 11 órától hajnali 5-ig beszüntetik. Az intézkedés, amely tegnap éjjel lépett hatályba, mindaddig

érvényben marad, amíg a technikusok kiküszöbölik a baj okát.

Hecht igazgató hangsúlyozta, hogy az éjszakai munka nem jelent külön hasznot a társaságnak, annál fontosabb viszont a kincstár részére, amely az idegen hajók várakozó idejének lecsökkentésével jelentős összegű valutát takarít meg.

További devizacsekkeket és aranyat találtak a jeruzsálemi muhtárnál

A gazdasági rendőrség letartóztatta Weinberg üzletársát is

M. Chaimovits jeruzsálemi járásbíró nyolcnapos letartóztatási végzést adott ki Jozsef Weinberg, a Bét Jiszráel-negyed muhtárja ellen, akinek a lakásában, az egyik szoba falában aranyrudakat, aranyérméket, dollárokat és külföldi bankokra szóló devizacsekkeket találtak. A rendőrség 15 napos letartóztatási végzést kért, a bíró azonban figyelembe vette a gyanúsított korát és megrongált egészségi állapotát és ezért csak nyolc napra szóló végzést adott ki.

Csütörtök reggel egyébként a gyanúsított Jaffa utcai üzletének egy rejtett zugában további 220 darab, külföldi bankokra szóló devizacsekkeket, továbbá 10 font sterling készpénzt és két aranyrudat talált a rendőrség. A lelettel kapcsolatban a rendőrség letartóztatta Weinberg üzletársát, Ch. Friedet, aki azt állítja, hogy a rejtékhelyen talált tárgyak nem az ő tulajdonát képezik.

né az akció sikerét és a bünyösök kérekerítését.

A bíró utasította a rendőrséget, tegyék lehetővé a gyanúsítottnak, hogy hazulról étkezzék és hogy orvos látogathassa meg. Néhány órával a letartóztatás után ugyanis Weinberg asztmárohamot kapott.

Készül a törvény a 10 százalékos jövedelmi adó többletről

Jeruzsálem (Az Uj Kelet tudósítójától.) A pénzügyminisztériumban befejezés előtt a jövedelmi adó többlet vonatkozó törvényjavaslat, amely szerint minden izraeli adófizetőnek a kirótt adójánál 10 százaléknál többet köteles fizetni az északafrikai alijja finanszírozása javára. A kidolgozott adótervezet szerint a következő hat hónapban 6 és fél millió font jövedelmi adó többletnek kell befolyjni.

Tudósítónk pénzügyminiszteri körökből úgy érte-

ALICE
DIPLOMA KOZMETIKUS (WIEN-NEW-YORK)
Teljes kezelés 2.400
Speciális nyakránc-eltávolító készülék.
T. A., Allenby 41., III. em. (Bejárati: Csernichovsky-u. 2.)

Csak a Textile-Shampoo tisztítja a gyapjuholmit felelősséggel finoman és alaposan
TEXTILE Shampoo
Egyedüli terjesztő Nurit Co. Ltd.

RAMAT HADAR
A MOSOLY TANCA — ANDRE ES EVA
Gamau csoport, London — először Haifa
DINA CANARIT — az énekművészet szenzációja
ARGENTINO és MANENA a kasztanyett királya (spanyol) London • „AVIVA” excentrikus táncok

Papian Ágynemű? Schwarz? Izzó (Temesvár) Haifa, Herzi 67

Önálló asszonyt keres
egész napra 3 szobás háztartás, 2 iskolásgyerekkel, dolgozó házasállással. — Esetleg bent-alvással.
Részletek: HAIFA, Arlozoroff-utca 80., makolet, tel. 3914.

Existenciáját biztosítja, ha ha elvégez nálunk egy kötő tanfolyamot bármely kézikötő gépen.
CECILIA BURHOVICI
H.A.I.F.A., HAGANIM 14. Trico-Record készüléket szállítunk.

Összel és télen is a Kármelen a legszebb
»ARMON HACARMEL«
Haifa, David Pinsky-u. 12. Telefon: 81838.
KÖSER. DIETA IS.

Szép frizura, modern hajvágás, hajfestés és tartóshullám — csakis
„HELENE” fodrász-szalonzában
Haifa, Ibn Sina-utca 4.

AKAR lakást, házat, telket, üzlethelyiséget, raktárt, műhelyt VENN, BÉRELNI, ATADNI, ELADNI?
DIJTALANUL, SAJÁT AUTOVAL MUTATJA BE
Kaufman E., ingatlan-iroda, Haifa, Balfour 28. Tel. 2966.

Haifai mozi-műsora:
HADAR (Tel. 2509): Szombat, vasárnap, hétfő DOLLY SISTERS (színes) Kedd, szerda, csütörtök: SIVATAGI PATKÁNYOK
ORION: THE SHRIKE
MAY: KIRALYOK VOLGYE (2-ik hét)
PEER (Tel. 2232): LAZADÁS A „CAINE”-EN (3-ik hét)
EN-DOR: Szombat, vasárnap, hétfő SABA KIRALYNŐJE Kedd, szerda, csütörtök: NAGY GYEMANT RABLÁS
ARMON: CASTA DIVA (színes)
GAL-OR: Nappal: péntek, vasárnap, hétfő A HERCEG, AKI TOLVAJ VOLT Kedd, szerda, csütörtök: FLESH AND FURY Este: MUSIC FOR MILLIONS
ORAH: A SARGA BALLON
AMITTEATRUM: PAPA HOSSZU LABAI — (színes)

Az Izraeli rádió magyar adása
Péntek este 9 órakor: Hírek - Sajtószemle, szombat este 9 órakor: Hírek - Hétvégi híradók. Az adások a 407 és 460 m. közép, a 33,3 és 43,9 m. rövidhullámhosszon hallhatók.
PÉNTEK:
6: Haifai rádió adása, 6.30: Május 10. 6.35: torna, 6.45: zenés óra, 7: hírek, 7.15: hanglemezsek, 12: déli zene — a Kol Cion Lágóla énekkarának műsora, — 12.30: katonazenekarok, — 12.50: kórházak kívánalműsora, 13.30: hírek, 13.45: hanglemezsek, 16: kábelátjárási műsor, 16.30: ifjúsági műsor, 17: klasszikus zene kívánalműsora: Mendelssohn: Hegelyűverseny e-moll; Isaac Stern előadása; Dvorzák: Szimfonia No. 4. G-dur, 18: hírek, 18.15: hírek könnyű héber nyelven, 20.30: hírek, 20.45: péntek esti hangverseny: Mozart: Szonáta B-dur; Verdi: Vonósnégyes — e-moll; Fiorini Schmidt: Klarinett-szett, Schubert: Quintett — A-dur, — 22.30: Izraeli dallamok, 23: hírosszelegálás.
A hadsereg rádiója:
18.40: Péntek esti hangverseny: Berlioz műveiből a) Nyitány, b) „Bentrix és Benedikt e. operából”, c) „Hét római Olaszországban” — Szimfonia brácsa-szóval, 19.40: Verdi: Aida e. operájából részletek, 21.15: tánczene.
Jiddis műsor:
19.15: Kiddus, Szidra és Hartara, 19.25: politikai beszámoló, 19.35: péntek esti dalok, 19.45: karmelgyi riport, 19.55: a hét legfontosabb eseményeiről.
SZOMBAT:
7.30: Adon olám és hanglemezsek, 8.30: hírek, 8.40: Izraeli dalok, 9: Haendel: Aria — Beniamino Gigli előadásában, Schubert: Német táncok; De Falla: Hét spanyol népszerű dal; — Debussy: „Mandolina”, 9.45: operett- és filmzene, 10.45: „A hangversenyteremből”; Mozart: „A postakürt szerenáda”, 11.30: „A függöny felgördül”, 12.30: héber dalok kívánalműsora, — 13: színház- és filmzene, 13.30: hírek, 13.45: cházandalok, 15: modern zene, 15.40: könnyű zene, 15.50: „Hang és próza”, 16.35: Csajkovszky: „Eugene Onegin” e. opera I. felvonása, 18: hírek, 18.15: hírek könnyű héber nyelven, 19.35: néptáncok, 19.50: kérdés-feleletek, 20.30: hírek, 21: Melave Malka műsor, — 21.50: Allegro con brió, 22: néptáncok, 22.20: tánczene, 23: hírosszelegálás, 23.05: tánczene.
A hadsereg rádiója:
19: Zenés együttes, 19.40: „A jazz ritmusára”, 20: kedvelt dallamok, 20.40: néptáncok, 21: tánczene.
Jiddis műsor:
19.15: Sávuá tov, 19.19: Izraeli riport, 19.29: a jövő hét naptára, 19.34: cházandalok.

Romániai és oroszországi olék
Csütörtök reggel az El Al géppel négy romániai és kilenc oroszországi olék érkezett Luddra. A román olék a következők: Icsu Lebel (60 éves) és felesége Hermina, aki Tel Avivban lakó fiához érkezett, Wilhelm Reznik (65 éves), aki a tel-avivi Nordau-negyedben lakó fiához jött, valamint A. Bombiger (35 éves), akinek csodálatos módon megengedték, hogy Tel Avivban lakó hűgához csatlakozzék.

Az olék elbeszélése szerint a héten további 16 oroszországi és romániai olék érkezett Bécsbe, akiket a közeli napokban fognak Izraelbe szállítani.

Magas kölcsönt folyósít minden értéktárgyra
LOUVRE ZALOGHAZ
HAIFA, HERZI-U. 38 az udvarban

Ai fényképez, annak több öröme van az életből!
Ez elvitathatlan tény. Működő fényképezőgépekkel, amelyek tartósokká válnak az egyedül felvett fényképek által. Rég elfelejtett emberek és elmulasztott dolgok ismét eleveneké válnak tekintetben, ha az általunk felvett képekre nézünk. Ezért kell mindenkinek fényképeznie. Gépet szállít és betájit.
Photo Brenner
SI HEHALUTE ST. HAIFA

Két jubileum

Irta: Sauber-Michájloviics Sándor

Ebben az esztendőben találkoztunk a Tan és a Kard (Száfrá veszájfa) jubileuma: néhány héttel ezelőtt kezdtek meg Avrahám Sapira, az izraeli zsidó fegyveres önvédelem kezdeményezőjének 85 éves jubileumát ünnepegni és a múlt hét folyamán kezdődött meg a Herzi gimnázium megalapításának 50 éves jubileumi ünnepsége. A két fontos esemény megszületésében bizonyos részük volt a magyar zsidóknak is. A fegyveres önvédelem a magyarszarmazású zsidók által alapított Petách-Tikváriól indult el, a gimnázium homlokzatához a tervezési ötletet magyarszarmazású tudós könyvében talált rézkarc adta meg. Avrahám Sapira, az ország legendás alakja, akiről 10 évvel ezelőtt, 75 éves jubileumára Edelstein Juda földünk két kötetes monográfiát írt. Sapira nem tudós, nem zseni, tehetséges szónoknak sem mondható, de megmutatta, hogy a zsidó ember fegyverrel a kezében is meg tudja védeni életét és vagyont. Mindig voltak kiadó tudósaink, nagy gondolkodók, de a gálat hosszú éveit át megszoktuk, hogy életünket intervenciókkal, váltásdíjakkal, türelmi adókkal és egyéb juttatásokkal, nem pedig fegyverrel védjük meg. Sapira megmutatta, hogy a zsidók a törrel is tudnak bánni, ha kell.

Külsőjében nem hasonlít az általános zsidó típushoz. Sudár alakjával és biztos lépteivel nyugalmazott törzs tisztre emlékeztet. Az egy évvel ezelőtt Tel-Avivban rendezett purimi áldozási ünnepségén búskén lovagolt a karnevál élén és nem csoda, hogy megjelenésével ő aratta a legnagyobb tapsvihart.

Tíz éves korában, 75 évvel ezelőtt került az országba. Ukrajnából alijázott zsidóival. Apja, Petách-Tikva megalapításakor a magyarszarmazású Stampel és Guttman társaságában ott hagyta a jeruzsálemi Óváros füledt levegőjét. A mai Jehudia környékén ütötte fel sátrát, hogy ne legyen az alamásnapenzekre rászoruló és mezőgazdasági munkával, orciájának verjérével keresse meg kenyerét. Az új falualapítókat a sivatagi beduinok nem egy szor megámták és a fiatal Avrahámnak már gyermekkorában alkalma volt résztvenni a támadók visszaérésében. Az önvédelmi harcokban halált megvető bátor ságvalló tüntette ki magát.

Mikor a falu fegyveres őrt keresett, a fiatal Sapira, aki szórán ült meg az arab lovakat, magarávallalta az életveszélyes hivatást. Tökéletesen megtanulta a különböző tájszólásokat és népszokásokat. Bátorágának híre az ország legtávolabbi beduin-sátraiba is eljutott és az arab horádok elkerülték a Sapira által védett területet. Barátságot kötött a környék törzsfőnökeivel, kik tiszteletből sejk Ibrahim Michának szólították. Ha a petách-tikvaiak istállójából egy tehén, vagy egy ló eltűnt, sejk Ibrahim heteken át üldözte lován a tolvajokat. Így került el Transzjordánia, Sziria és Libanon legtávolabbi vidékeire, s nevé a Közelkelet nagyrésztében híressé vált.

A jisiv növekedésével, a közbiztonság is veszélyesebb lett és fegyveres őrk utánpótlására volt szükség. Ezeket sejk Ibrahim képezte ki. Tőle tanulták meg a fegyverforgatást és a nyomozás különböző módjait. Ezért nevezzük őt az izraeli sómérok atyjának.

Az első világháború ide-

jén, amikor a törökök üldözésbe vették az angolok javára hirszolgálatot teljesítő Nili szervezet tagjait, őt is letartóztatták és hazaárulás és kémkedés miatt a damaszkuszi hadbíró elé állították. 1921-ben, az arab zavargások idején ő vezette a petách-tikvai önvédelmi harcokat és miután sok volt az arab halott, a mandátárius hatóság gyilkosság vádjára miatt perbefogta, de felmentették.

A Petách-Tikvát megalapító Abu Kisek törzsfőnökét gyilkosságért a bíróság életfogytiglani fogságra ítélte, de mikor arab nyomásra Palesztina főbiztosa a gyilkos törzsfőnököt kegyelemben akarta részesíteni, Avrahám Sapira elintézte, hogy a kegyelmet csak akkor kapja meg, ha a törzsközi szokás szerint örökös békét köt a petách-tikvai szomszédokkal. Attól az időtől kezdve szoros barátság fűzte Sapirát Abu Kisekhez, akik évtizedeken át kiutáltak zsidó barátságukkal. Sapira eképpen sok zsidó életet és felmérhetetlen vagyon elpusztulását akadályozta meg.

Éveken át ő volt dr. Weizmann testőre és hasonló minőségben teljesített szolgálatot Rothschild báró és több világhírű személyiség palesztinai látogatása alkalmával.

Avrahám Sapira, aki életének nagyrészt arabok között töltötte, sátraikban élt, szigorúan megtartotta a vallási rítus előírásait. Ezt az arabok tudták róla és ha megjelent lakodalmukon vagy egyéb ünnepségeken, ahol tálcán hozták a nyáron sült bárányokat, sejk Ibrahim elé ugyanakkor két keménytojást és néhány olajbogyót tálaltak. Évtizedek óta a petách-tikvai nagytemplomban a gábe tisztiséget látja el. Ezt a tisztiséget magas kora ellenére sem hajlandó másnak átengedni. A mai napig ügyel a templom rendjére és az ő jelenlétében a templomlátogatók az istentisztelet alatt még suttyoga sem mernek egymáshoz szólni.

A gábeságával kapcsolatosan a következő érdekes esetet meséli:

1937-ben itt járt Lengyelország egyik híres kántora, akit impresszáriója 35 fontért a petách-tikvai templomnak is lekötött, hogy egy szombat előimádkozzon. A kántor, ismert világi volt, pénteken érkezett meg Petách-Tikvára, de nem egyedül, hanem egy ismert hölgy társaságában. Az impresszárió tartott attól, hogy ha megtudják, mivel jött el a kántor az istentiszteletre, távolmaradnak a templomból és nem fogják megváltani jegyüket. Nem merték a kántort rendreutasítani, ezért megkérte Sapirát, legyen ebben segítségére. Sapira végighallgatta az impresszárió kérését, megpödrte bajuszát és felkereste a kántort szállodai szobájában.

A kántor ama kérdésére minek köszönheti a nagy megtiszteltetést, Sapira újra pödrött egyet bajuszán, megremezte torkát és azt válaszolta:

— Eljöttem, felvilágosítani, hogy Petách-Tikvában a templom nem kabaré. Ide nem lehet hölgyekkel eljönni.

Erre a kántor, aki nemcsak hangjáról, de humoráról is híres volt, azt válaszolta:

— Látogatása nagy megtiszteltetés számomra, azonban fel kell világosítanom, hogy elszegődtem magukhoz 35 fontért péntek este szombat délig és ez

alatt az idő alatt a fejemből a köldökömig rendelkezhetek. Annál tovább semmi közük...

Sapira végighallgatta a kántor választát, az impresszárió felé fordulva csak annyit mondott:

— Neki van igazsága. A jóvóben tudni fogod, hogy kell egy kántorral szerződést kötni.

Kifejlett igazságérzetét nagyrabecsülték az arabok is és különböző törzsek vitás ügyeit elébe hozták. Messze vidékről jöttek el hozzá igazságért a beduin törzsek és nem csoda, hogy 85 éves jubileumi ünnepség vendégei közt, — ahol miniszterek és közéleti férfiak résztvettek, — a többség arab volt. Az ország sejkjei eljöttek, hogy barátjuk 85 éves jubileumán vele együtt örülhessenek.

De úgy látszik, hogy zsidó öröm nem lehet teljes. Az ünnepségek első hetében nagy gyász érte Sapirát: 20 éves, kedvenc unokája, hadseregünk repülőhadnagya, a bator Emil, géppél lezuhant és szörnyen halt. Ez a csapás annyira lesújtotta, hogy megkérte barátait a további ünnepségek megszüntetésére.

50 évvel ezelőtt tették le Jaffán a héber kultúra szentélyének alapkövét a Herzi gimnázium első évfolyamának megnyitásával. A jubileumi ünnepségen dr. Chájim Boger, (Bograsov) az intézet alapító-igazgatója jobbján ott állt Mose Sárát miniszterelnök, a gimnázium első évfolyamának érettségizett növendéke, bajján pedig dr. Ben Jehuda, az intézet jelenlegi igazgatója, aki szintén a Herzi érettségizettjei közé tartozik.

50 évvel ezelőtt még gondolni is merészség volt egy héber gimnázium felállítására. Néhány fanatikus ember hozta létre a gimnáziumot Jaffa egyik mellékutójának egyik épületében, mely később Tel-Aviv megalapítása után az akkori új kertvárosba költözték át és az 50 éves jubileum alkalmával tették le az újonnan építendő gimnázium alapkövét.

A héber gimnázium gondolatának megvalósítóit dr. Chájim Bograsov és dr. Ben Cion Mossinson Délorország egyik kisvárosi rabbijának és sakterének a fiait voltak. Mindketten Svájcban végezték tanulmányaikat és míg a többi Oroszországból származott zsidó diák a cári uralom megdöntéséről és a világ megváltásáról álmodoztak, ők diáktársaik kigunyolása ellenére a zsidó nép megváltását remélték. Tudták, hogy nyelvben él a nemzet és ezért, szükségesnek tartották az államnyelv megteremtését, mely nélkül önálló állam megteremtésére még gondolni sem lehet.

Ezért otthagytak minden más karrierlehetőséget és tanulmányuk elvégzése után eljöttek a pusztába, hogy a héber nyelvre tanítsák a világot minden részéből idecsereglett kisdíjakokat. A héber gimnázium híre eljutott Oroszország legtávolabbi vidékeire és a módos zsidók kiknek gyermekei előtt az orosz iskola kapui zárva voltak, ide küldték őket gimnáziumi tanulmányaik elvégzésére. Majdnem abban az időben alapította meg Dizengoff az Achuzat Bájit kertvárost, melynek fejlődéséhez a gimnázium adta meg a lendületet. Itt telepedtek le a gimnázium tanárai, itt laktak a gimnázium növendékei, kiknek héber beszédjétől visszhangzott a táj. Később egyes gyermekek szülei is idekö-

Utóhangok

a tizsaeszliári vérvád-filmhez

Irta: Dr. Márton Lajos

A tizsaeszliári vérvád hírtörőjét bemutató filmről az Új Keletben nemrég megjelent cikkemmel kapcsolatban, írásban és szóban többen fordultak hozzám. Egyesek magával az akkori szomorú eseménnyel, mások a filmmel kapcsolatos további felvilágosítást kérnek. A kérdésekre, most egyszerre, s ugyancsak az Új Kelet útján válaszolok.

Szerepel-e Szabolcsi Miksa a filmben

Persze, hogy érthető lett volna, ha Szabolcsi Miksát is bemutatja a film. Alighanem a szövegkönyv és rendezés tendenciájához tartozik azonban, hogy Szabolcsi nem jelenik meg a vetítésváznon. Pedig közismert, hogy a nagy per idején Szabolcsi jelentős szerepet játszott. Azt is állíthatjuk, hogy hősiességet töltött be a védelem megszervezésében és a per körüli publicitás megteremtésében. Eötvös Károly „zsidó tudományát”, amire ebben a perben olyan nagy szüksége volt, jórészt Szabolcsitól, vagy az ő útmutatásai alapján szerezte. Hála is volt Szabolcsinak ezért a nagy segítségért. Erről azonban sokat beszélni még húsz évvel később, Eötvös könyve megjelenése idején sem volt nagyon tanácsos. De azért magából a könyvből megtudjuk, hogy „volt közöttük akkor egy zsidó fiú, Szabolcsi Miksa névű. Ha nem csalódom: Szabolcs-megyében született. Rabbinak készült, meglehetősen műveltségre tett szert, s különösen nagy jártassága volt a zsidó szentkönyvekben. Tele volt magyar érzéssel s faja és hirtorsosai iránti buzgó ragaszkodással... Szerény hírlaptudósító volt ekkor, s e foglalkozásából élt... A fiatal ember és a fiatal zsidó rajongóba vett erőt rajta. Abban az ábrándban élt, hogy az eszleri leányka eltűnésének rejtelmét ő fogja felderíteni, s a zsidók igazságát ő hozza napfényre. Bátor volt e törekvésében a vakmerőségig és fáradságot nem ismert... A vérvád hível s a vizsgálat vezetői különösen haragudtak rá.” (A nagy per, II. 221.) Minderől azonban a film nem tud mert nem akar tudni. Pedig Szabolcsit és az „Egyenlőség” akkori számait is jól ismeri a szövegkönyv rendezője. A főtárgyalás bemutatása szinte szó szerint megfigyelés Szabolcsi korabeli, az „Egyenlőség”-ben megjelent riportjának.

Volt-e zsidó védője is a vádlottaknak?

A per vádlottai több ügyvédet is megbíztak védelmükkel. Volt közöttük zsidó, nem is egy. Eredetileg tulajdonképpen csak a zsidó ügyvédhez, a nyiregyházi Heumann Ignáchoz fordul-

koztak és így indult meg a város fejlődése.

A gimnázium, — mint mondtuk — először egy jaffai épületben nyílt meg és amikor az süznek bizonyult, az új épületet Tel-Avivban akarták felállítani. Az akarat megvolt, csak a szükséges pénz hiányzott hozzá. Végre Jákob Moser gyermektelen, dúsgazdag angol zsidó felajánlotta az építéshez szükséges összeget, de ugyanakkor újabb nehézségek álltak a terv megvalósítása útjában: Gaszler londoni főrabbi, aki a gimnázium kuratóriumának tagja volt, azt követelte, hogy a tanuló az intézetben sapkában üljenek. Ekörül nagy vita támadt. Achád Háám, az okos és praktikus tudós hajlandó volt enged-

ni. A megyében ő volt a legtekintélyesebb zsidó ügyvéd. A szegény tizsaeszliári falusi zsidók, a vádlottak megrémült hozzátartozói, ennél magasabb fórumra alighanem gondolni sem mertek. Ennek a dr. Heumann Ignácnak az alakját a film sem mellőzi. Mint már előbbi cikkemben említettem, a film szerzője — rendezője kitünően ismeri a kérdés igazi történetét és valódi hátterét. Ahol tehát valamit, vagy valakit helytelenül mutat be, ott nem téved, hanem meglepés. Ez a helyzet Heumannal is. Meggyötört arcú, szakállas, ijedt, vidéki zsidó fiskális a „Nagy per” filmkockáin Heumann ügyvéd. Mi azonban a valóság? Heumann a nyiregyházi törvényszék területén, éppen a megyeszékhelyén működő tekintélyes, jómódu, jól felkészült ügyvéd volt. Jogi tanulmányait Bécsben végezte. Csálós ember, a per idején volt már gyereke is, vagyona is. Igen kitünő társadalmi kapcsolatokkal rendelkezett Nyiregyháza. Nemcsak zsidókkal barátkozott. Afféle kaszinóba járó, az asszimiláció útján haladó, életformájában inkább dzsen-triskedő, vidéki előkelőség. Ismeretes, hogy társadalmilag is jó viszonyban volt a megyei urakkal, a törvényszék bírival, ügyészeivel, magával az elnökkel is. Erélyes, tisztagondolkodású, nemes egyéniségű Eötvös emlékirataiban többször bemutatja. Ugye világos, hogy a hiteles adatok alapján a film rendezői helytelenül mutatják be Heumann ügyvédet? De hibásak a film rendezői abban is, hogy egy valóban filmrevaló nagyszerű egyéniség bemutatását elmulasztották. Heumann ügyvéd feleségének háttérben álló, de nagy jelentőségű szerepét.

Heumann természetesen hamarosan körülvette a megye antiszemita urai által szított gyűlölet, amiért védeni merete az ártatlan vádlottakat. Pályafutása, kenyere, saját élete és családja személyi biztonsága is fenyegetve volt. Heumann e hatalmas nyomás alatt megtántorodott. Le akart mondani a védelemről. Szán dékát közölte feleségével is. Sajnos, erről a nagyszerű zsidó asszonyról nem sokat tudunk. Még nevé sem jellemezhetjük itt fel. De hitelesen tudjuk férjének adott választát:

— Nem mondasz le! Ha életünkkel is játszunk, te a szegény vádlottakat, akik benned bíznak, el nem hagyhatod. Ki védje hitünk sorosait, ha mink is megfutadunk? Ne félj a szegénységtől. Együtt koldulunk, egymást el nem hagyjuk.”

let stílusa. Egyesek az elpusztult Templom mintája mellett kardoskodtak, egyesek a keleti stílust kívánták, voltak olyanok is, akik a gimnáziumot modern épületben szeretnék volna látni elhelyezve.

Abban az időben itt járt egy Sik nevezetű építész, aki a keleti építési típust tanulmányozta. Kikérték véleményét. Az építész, a híres magyar keleti kutató, Vámbéri Armin perzsiai út-leírásában az ottani Meshed-ről közölt rézkarc mintáját ajánlotta, melyet a kuratórium egyhangulag el is fogadott. Ilyenformán csak nagyon kevesen tudják, hogy a gimnázium híres homlokzatának tervét végreményben Vámbéri Arminnak köszönheti.

A Heumann-családról ennél többet nem tudok. Az általam ismert magyar zsidó történeti irodalom sem. A Magyar Zsidó Lexikon nem tartotta érdemesnek, hogy Heumann alakjának címszót szenteljen. Ha vannak az Új Kelet nyiregyházi származású olvasói között olyanok, akik a családról többet tudnak, jól tennék, ha közölnék velem.

Mi lett Scharf Móriccál? — szeretné tudni az egyik olvasó. A film zavaros és semmitmondó utolsó jelenetéből azt tudjuk meg, hogy a keresztény körből, amelyben fenyegetéssel, s a film szerint dédelgetéssel vették rá, hogy az apja ellen valjon, végül is kidobják, s apja szerető megbocsátással keblére öleli.

Scharf Móricot zsidó közösségi szervek röviddel a diába segítették. Amsterdam után, külföldre, Hollandiában élt, a gyémántkőszűrőseget tanulta és úgy hiszem, elég jelentős kort ért meg. Az utolsó, általam ismert tudósítás, 1911 június 1-én jelent meg róla, az „Egyenlőség”-ben. Kiss Arnold dr. budai főrabbi írta meg, hogyan találkozott Amsterdamban Scharf Móriccál, mint negyvenöt éves gyémántmunkással.

Kiss Arnold amsterdami vakációja alkalmával ellátogatott egy gyémántszőlőüzembe, ahol zsidó munkásoktól hallott Scharf Móricról, kartársukról. Megtudta a címét is és ha nem is könnyen, sikerült őt Amsterdamban megtalálnia. Az amsterdami Klovenier-Streeten, a zsidó városrészt villa-nyegyedében lakott Scharf Móric, holland zsidó feleségével, barátságos hajlékban. Kiss Arnold leírásából tudjuk, hogy rövidre nyírt bajszú viselt, szakállá nem volt, a vallási előírásokat nemigen tartotta meg, aránylagos jómódban élt. Magyarul már semmit sem tudott, németül is alig. Majdnem teljesen holland zsidó volt. Am „kicsiny szemeknek örökösen lobbanó hevületű tüzelése nyugtalan és nyugtalanító. Szemek, amelyek kerülették a mások tekintetét, mintha igazán valami elkövetett, feledésbe merült, de hordozójukban minduntalan riasztgató, föl zaklatott bűn zakatolna odabenn a lélek mélyén.” Magyarországról nem szívesen beszélt, de végül is elmondta, hogy azokban a rettenetes időkben ütötték, verték, börtönben tartották, rábeszélést és úgy vették rá vallomásra. Az öreg Scharf akkor már nem élt. Arcképe ott függött az amsterdami gyémántkőszűrő lakásának falán. Reckysre, a hirted csendbuzosra még ott is irtózáva emlékezett vissza Scharf Móric, de Eötvös nevé hallatára, könnyű lopózott a szemébe... Ez lett Scharf Móricból.

ZENEÉLET

VRONSZKY és BABIN

- A gépzene és a gépies zene -

Az elmúlt hét szombatján adta a híres kétzongorospár idei első önálló estjét az Ohel Sémiben. Mindketten Artur Schnabelnél tanultak Berlinben, de a kettőből csak Londonban lett egy pár, s nemsokára, 1937-ben Amerikában kétzongorospár. Tízennyolc éve koncerteznek tehát, Vitya Vronszky és Victor Babin, két esztendő híján két évtized óta játszanak együtt, ismerik egymásnak minden lehelletét s ha egyikük felemeli a karját, a másik hajszálpontosan tudja, hogyan és miként fog felszendülni a hang, melyet a szemből partner a másik zongoránál leütni készül. Ugy állnak ki a pódiumra, öszülő hajjal, mint két szorgalmas színjelen tanuló, akik remekül betanulták és makulátlanul elszavalták a vizsgára kiszemelt verset; soha egy kisiklás, gikszer, elszólás, soha egy pillanati emlékezet-zavar, mint oly sok nagy művésznél, akik bizony olykor-olykor belesülnek és ilyenkor szabadon improvizálva igyekeznek partot érni. Szigorú hallgatók a fejüket csóválták, mikor Sauer Emil, vagy Dohnányi Ernő hirtelen eltévedt a kotta-rengésben és pazar önuralommal játszottak valami egészen másat, de mégis rendkívül hasonlót ahhoz, mint amit Mozart, vagy Beethoven oly nagy műgonddal papírra vetett. Ezek a művészek legálább a régi idők emlékeit idézték fel, amikor még az orgonista hangjegyzéket nélkülült le hangszerehez és órákosszal improvizált, fantáziált, szabadon költött, oly szabadon csapongván a lelke, mint a köszáli sas a felhők között. E sasoknak lassanként lenyesték a szárnyát, idővel szelid és engedelmessé galambokká idomították őket, akiknek még turbékolniok is csupán azt szabad, amit a zeneszerző előírt számukra. Az előadó-művész szinte anélkül, hogy rácsmél volna, lesz mindinkább rabja a konvencionaknak, a közönség ízlésének, mind kevésbé meri saját egyéniségét is szóhoz juttatni, hogy annál hibetlenebb, mintha szolgálatot tenné a zenei szesznek, aki a zenét szerzte. Kevés, de igen nagy tiszteletreméltó kivétellel ide jutott tehát a reproductív zeneművészet a keresztény idősámítás 1955-ik esztendejében...

De az érem másik oldalát tekintve: a romantikus 19. század túlhajtott individualizmusát, szeszélyes egyéniségkedését egy tárgyilagosabb realizmus váltotta fel. Az előadó alázatos hirdetőjévé vált a klasszikus mestereknek és nem igyekezett azok szellemét saját egyéniségével háttérbe szorítani. De a gépzene korszakában ez az alázatoság, mintha már túlzásba menne és zsákutcába kergetné az egész előadót, tehát reproductív művészetet! A gramofon páratlan népszerűsége nagyban járult hozzá ahhoz, hogy a folyamathoz. A hang-lemez csupán egyetlen egy mozzanatot rögzít meg a művész örökös vibráló, lázasan kutató, szüntelenül forrongó lelkiállagából. Szé az egyetlen mozzanat a lemez billincseibe verve vergődik örök időkn át, nem él, nem lélegzik, megszűnt utat keresni, rügyezni, új bimbókat fakasztani, virágozni. És minden kis szikra, amely az alkotás mámorában, az előadás lázában kicsap a jétekből, elviselhetetlen mo-

dorosság érzését kelti, mikor már ötödször hallgattuk meg ugyanazt a lemezt. A lemez megölte az élő muzsika lelkét...

Bartók Béla 1937-ben a budapesti rádióban a gépzetről tartott előadásában már utalt az új gramofon-korszakban rejlő veszélyekre, amellyel természetesen eismerve annak rendkívüli népszerűsége és kulturális jelentősége is. „A gépzene — gyárpár; az élőzene — kézi, egyéni munka” — mondta. Még, ha a hangfelvétel teljesen tökéletesednék is (ami fenti előadás időpontjában még nem állott fenn), úgy: „egy pótolhatatlan és helyettesíthetetlen főlény lesz az élő zenének, az elraktározott zenekonzervekkel szemben. Ez a főlény az élőzene változékonyságában rejlik. Ami él, az pillanatról pillanatra változik: a gépekkel megrögzített zene változatlanul merevedik. Kottairásunk tudvalevően több-kevésbé fogyatékossan vetíti papírra a zeneszerző elképzelését. Ezért csakugyan nagy a jelentősége annak, hogy vannak gépek, amelyekkel majdnem egészen pontosan meg lehet rögzíteni a zeneszerző minden szándékát és elképzelését. Azenban: maga a zeneszerző, mikor művének előadójaként szerepel, nem adja elő minden esetben hajszálynira egyformán a sajátmaga művét sem. Miért? Azért, mert él; azért, mert az élőlény természetéhez tartozik az örök változékonyság. Ha tehát sikerülne is egy zeneszerző műveit egy adott pillanat szerinti elképzelésében teljesen tökéletes eljárással, teljesen tökéletes módon konzerválni, akkor sem volna ajánlatos ezeket a műveket állandóan csak így hallani. Mert ez idővel unalommal lepné be a művet. Mert elképzelhető, hogy maga a zeneszerző is más alkalommal szebben, esetleg kevésbé szépen, de minden esetre másképpen is előadhassa műveit. És ugyanez elképzelhető egy előadóművészről is, olyanról, aki mint művész egyenlő értékű az illető zeneszerzővel.”

Bartók előadása csak a gépzenében rejlő veszélyekre mutat rá, nem gondolva a modern koncert-nagyüzem elgépülésének rendkívül hasonló jelenségeire. Vronszky és Babin egyébként remekül csiszolt és eszményien egyöntetű játékában sem volt nehéz fellelni ezt az analógiát. Teljesen egy gramofonlemez lehallgatását juttatta eszünkbe, amelyből minden szubjektív vonás, élő valóság elhalt az évtizedes állandó ismétlés folytán. A legtöbb utazó, világhíró művész elfásul, mint ezt Jehudi Menuhin esete is oly vesztjóslóan bizonyítja, oly művekkel szemben, melyeket kénytelen hosszú évek során számtalanszor megismételni, s velük ezáltal az élő kapcsolatot természetesen rüleg mindinkább elveszténi. Mozart tündöklően derűs D-dúr szonátájának előadása is tökéletes volt ezáltal: de ebből a gépies tökéletességből hiányzott a közvetlen átélés minden szívetmelegítő varázsa, az utánpótlás ihletének minden izgalma. Legszébb és legészintébb a Vronszky-Babin-kettős hangversenyén Schubert nagyszűrű F-moll fantáziájának (op. 103) előadása volt. A négy tételből az egyik magyaros, szelési motívummal kezdődik. Az érzelmesen sóvárgó largo-tétel Schubert saját vallomása szerint Paganini 2-ik hegedű-versenyének hatása alatt keletkezett. A szerző annyira el volt bűvölve annak lassú tételétől, hogy fantáziájában valóságos szerelmi vallomást énekel — olasz mintára. A végén ismételt vizsdatér a magyaros motívum.

A kiváló művészpár, ha kifelé a hivatalos műsor-kerekből, sokkal közvetlenebbül nyilatkozik meg: rendkívül bájos volt a ráadások közül Poulenc kis darabja, s talán még elragadóbb Darius Milhaud híres „Scaramouch”-ának egyik száma. Egyébként Milhaud, Vronszky és Babin számára 1941-ben is írt, amint hogy a Scaramouch-ot is nekik írta volt. Rachmaninoff viszont meglepően konvencionális és banális zenét írt 2-ik szvitjében. — Babin mint zeneszerző is szerepelt: három etűdjével és Csajkovszky „Onegin Eugen” kerinjének átíratával. A közönség illedelmesen fogadta a kitűnő zongoraművész „hobby”-jának eme megnyilvánulásait...

Pataki László

HABIMA: IV. HENRIK

Luigi Pirandello (1867—1936) világhírű olasz vigjáték — és drámaíró darabját láttuk a Habima színházban, amely 1922 óta bejárta a civilizált világ minden színpadát.

Pirandello művészi egyéniségét és világnézetét két tényező alakította ki: egyrészt a század eleji német pesszimizista filozófia, Schopenhauer öröksége, amelyet a bonni egyetemen szivott magába, ahol filozófiát tanult és tanári oklevelet szerzett; másrészt a léleknek, mint új tudományoknak a felfedezése, amely szerint az egyéniség állan-

jes szabadságát, függetlenségét. Ezeket a lélektani problémákat Pirandello eleinte regényekben („A megboldogult Matheu Pascal”), novellákban és versekben dolgozta fel. Csak később érdeklődik a színpad iránt, amelynek egyik nagy mestere lesz. Saját színházat is létesít, sőt együttesét Angliába és Németországba is kivi-szi, ahol nagy sikereket ér el a modern olasz színjátszással, amelyet színház-képvisel. Ezekben a modern pszichológiai darabokban Pirandello forradalmasította a modern színját-

ékot és az a szándéka, hogy felfedi valódi lényét. De ekkor egy összejövétel alkalmából idegeim nem tud uralkodni, összevész régi riválisával, Belcredivel, aki szerinte annak idején féltékenységből okozta a szerencsétlenséget és egy felhevült pillanatban leszurja. Amikor ráébred tetteire, megérti, hogy most már egész életén át kénytelen az örült játszani, különben, mint gyilkos az igazságszolgáltatás karjaiba kerül, míg az örültöz nem érnek el a társadalom ujjai, az örült teljesen szabad és független a társadalmi szabályok alól.

A Habima szép előadásban mutatja be a híres darabot. Simon Finkel, a címszereplő minden művészi kvalitását behelyezi, hogy meggyőző figurát alakítson az örült Henrikből. Teljesen egyéni felfogásban, szánalomraméltó és megható IV. Henriket mutat be. Igen megkapóak azok a jelenetek, amelyekben hamleti merengésnek enged át magát. Finkel arcminikája kitűnő, általában hűen követi a darab váltakozó hangulatát, csak itt-ott túlozza el félelmetessé a Canossa-járó király rémlátomását.

Ráfél Klatzkin Belcredit, a hajdani nagy riválisját játsza, intelligens, deccens játékkal. A nagy kómius ilyen is tud lenni: komoly, előkelő, tartózkodó öregúr. Báb-Ámi, Matild hercegnője, félszázad előtti középkorú nő lila-tónusu eleganciájával és komoly játékkal igen jól benyomást kelt. Smuel Rudensky orvosa zamatos, kedves, őreguras. A többi kisebb szerepekben játszó A. Kohen, Adina Feldman, Misa Aserov, S. Bertanov, Bar-Savit, Avirom és U. Baretet szintén igen jól alakítják szerepeiket.

A darabot Lea Goldman fordította, Cvi Friedland rendezte és a derűs színű és dekoratív díszletek Marcel Jancu festő munkája. Az egyének és a fajta harca a társadalommal, amit Pirandello IV. Henrikben dolgoz fel, lezart kor-szak már és távoli problémának tűnik a ma embere előtt, de a darab művészi értéke, a mód, ahogyan Pirandello beállítja a problémát, ma is meghezozza a várt sikert a modern színpadokon. Az izraeli színházjáró közönség számos esetben bebizonyította, hogy érdek-lődik az intellektuális és történelmi darabok iránt is, ha azok művészi feldolgozása kifogástalan. Bizonyára érdekelné fogja IV. Henrik drámájának lélektani problémája és értékelni fogja a darab magas klassziszis színpadi felépítését.

Dr. Marton Gizella

SIMON FINKEL (IV. HENRIK) és BAT-AMI (MATILD HERCEGNŐ)

dó változásnak van kitéve, lévén a tudatalattiból feltörő ösztönök, érzések, emlékek és gondolatok zavaros összetétele.

A filozófia-tanár, aki egy római leánygimnáziumban több, mint két évtizeden át tanított, kesernyész realizmussal kezdi pályáját. Milyen pesszimizista, de mégis humor és ironia csillan fel lelke mélyéről. Szerinte a társadalomban nemcsak egy igazság van, az igazság sokrétű, akár az egyéniség. Nem hisz a társadalmi valóság törvényében, csak az individuum, az egyén számít nála, amely néha kirugja maga alól a társadalmi kereteket, hogy elnyerje tel-

szást a XX. század elején és ebben elődje volt többek között az olasz Chiarelli, akinek humoros darabjaiban a személyek folyton váltogatják egyéniségüket.

Maga Pirandello számos vigjátékot is írt ezekről a lelki komplexumokról, mint „Hat személy keres szerződőt”, amelyet izrael színpadon is játszottak már, aztán „Mindenki a maga igazával” (Cosi il va pare) „Öltöztessék fel a mezteleket”, stb. De a 26 színdarab közül, amelyet rövid 14 év alatt írt, a legnagyobb és osztatlan sikere minden színpadon a IV-ik Henrik című drámájának volt. Valószínűleg ez szerzte szerzőjének 1934-ben az irodalmi Nobel-díjat is.

Az olasz kastélyban egy örült fiatal nemes magát IV. Henrik német császárnak képzel, aki a XI-ik században VII. Gergely pápával való konfliktusa folytán Canossába megy vezekelni. A játék folyamán világossá derül a titokzatos-sága és megtudjuk, hogy 20 év előtt a kastélyban jelmezes bált rendeztek és minden vendég tetszés szerinti történelmi jelmezt jelentett meg. Így alakította a fiatal fiú IV. Henrik német császárt. De a felvonulás közben baleset éri, a lóról leesik, az agyát sebz meg, amely nem nyeri vissza normális funkcióit. A jelmez kényszerkényszer-té válik s az ifju továbbra is császárnak képzel magát. Környezete IV. Henrik 800 év előtti udvarát mimel-neki, hogy az örült fiatal-ember kedvébe járjon. De közben, évek múlva, a „császár” meggyógyul és amikor körülnéz környezetén, a hazug társadalom, amelyben él, csak ürességet, sivárságot és csalódást érez. Nem akar visszamenni ebbe a társadalomba, inkább elhatározza, hogy tovább „játssza” az örültet. Most már tudatosan és önként menekül ebbe a saját maga alkotta világba, amely teljesen távol tartja hozzátartozó társadalmától. Eljön azonban a pillanat, amikor megunja ezt a játé-

Az arab „Marlon Brando”

A néhai Rudolf Valentino rövid, de tüneményes pályafutása óta a nyugati nők a sejkeket feketének, vadnak és misztikusnak szerették. De a Közelkeleten, ahol a sejk az azzábi nem magas, az arab asszonyokat egy alacsony, kis, álmosszemű, vastagajkú, nős és ötgyermekes családapa hozza ek-tázisba, aki reggelenként nézdes tónusban énekl a Korán szóltarait a kairói rádióban.

A 32 éves Abdel Basset Samadot, akit az egyiptomi sajtó „Sejk Marlon Brando”-nak keresztelt el, a hirtelen népszerűség meglehetősen zavarba hozza. Amikor a női hallgatók a Nilustól

az Eufráteszig elárasztották a parfümös szerelmi vallomásokkal, a leveleket összetépték és bocsánatért esedeztek Allahhoz. Ennek ellenére népszerűsége nőttön-nőtt, mint a sivatagi homokvihar. Egy vállalkozó szellemű kairói üzletember a sejk kisméretű kerámia-szobrait hozta forgalomba a Közelkeleten, amire a szerelmes levelek száma csak megsza porodott. A rádióállomás telefonközpontja nem győzte a hívásokat.

Az egyik kairói képes hetilap női rovatának szerkesztője, miután gondosan áttanulmányozta a sejk ajkán megmagyobított fényképét, feltette a kérdést: „Vajjon

„Sejk Marlon Brando” sex-appealjának titka érzéki ajkában rejlik?”

Mikor májusban a szíriai kormány meghívására a sejk egy kis vendégerepülésre ájtott a damaszki rádióhoz, az újságírók, fényképesek és rajongók hada ostromolta meg. Később a becsültrend aranyérmét kapta meg a szíriai és libanoni miniszterelnököktől. Az arab nők minden szemérmességét félredobva, felemelték fátyluikat, hogy jobban láthassák.

Röviddel a sejk hazatérése után, Hadeya Ihsan Saim Eldahr, 30 éves aleppói arab nő, aki halálosan beleszeretett, elvált férjétől, otthagya gyermekeit és Kairóba repült abban a reményben, hogy férjéhez mehet hozzá. A sejknek igénybe kellett vennie bársonyos hangja minden meggyőző erejét, hogy rávegye Hadeyat a Szíriába való visszatérésre. Mikor Hadeya visszaérkezett Aleppóba, pontosan olyan eszközökhöz folyamodott, mint a cserbenhagyott nyugati nők többsége. Kijelentette, hogy a sejk házasságot ígért neki, házassági ígéret címén beperelte és csak 57.600 dollár kártérítéssel követeléssel állott elő. (Newsweek)

JDDIS KOMÉDIA SZÍNHÁZ
Igazgatók: LICHTENBERG-LIPMAN

A KÖZKEDVELT SZÍNMOVESZKER
MAX PERLMAN · GITA GALINA
VENDEGJATEKA
a 2 felvonásos zenés komédiában:

„Der amerikai litvak”

MA, SZOMBAT, októ. 21.	KIRJAT-CHAJIM
VASARNAP, októ. 22.	TEL-ANIV, Bét Hépoel, 6.30, 9.15
HÉTFŐ, októ. 23.	RISON-LEON
KEDD, októ. 24.	RECHOVOT, 6.30 és 9.15
SZERDA, októ. 25.	CHEPERA, 6.30 és 9.15
CSTORTOK, októ. 26.	HATFA, „MAY” most, 6.30 és 9.15
PÉNTEK, októ. 27.	PETACH-TIKVA
	TEL-CHANAN.

különleges ajánlata
IZRAELI FONTERT
utazhat Ausztráliába
tengeren, vagy levegőben.

Felvilágosítás és előjegyzés:
ISTCO LTD.
Tel-Aviv, Montefiore-u. 25.
Telefon: 66062.

Bné Brák és környéke
figyelmébe! Salon Margot kőkiváratra e hó 23-án megnyitja kozmetikai szalonját, garantáltan elsőrendű, külföldön képzett erő vezetése alatt. - Hormon, vitamin krémek minden archoz külön készíttve.
Ingyen tanácsadás.
SALON MARGOT, Bné Brák,
Jerusalem-u. 7.

Világcsatló?

Görögország: A tábornagy halála

Az athéni környéki villa le-
húzott rendőrei mögött az
orvosok harcoltak Görög-
ország jövőjéért. A tuberkulo-
zis, melyet a náci-koncen-
trációs táborokban szerzett,
végül is legyőzte az idős (71
éves) Alexander Papagos tábornagyot. Betegségét hó-
napokon keresztül titokban
tartották, miközben a beteg
miniszterelnök helyetteseivel
irányította a görög állam-
ügyeket. Papagos erélyes
vezetése, amely az elmúlt
három évben egyensúlyban
tartotta az ország hajóját,
rendkívül fontos lett volna
a fenyegető új válságban.
Az amerikai segély csökke-
nőfélben van, a közvélemény
hangulatát a ciprusi problé-
ma keseríti el, miközben a
görög kommunisták egy új
népfront megalakítására szer-
vezkednek. De az elmúlt hé-
ten a tábornagy örökre el-
távozott, sorsára hagyva Gó-
rögországot a bizonytalans-
ág tengerében.

A királyhi Papagos nem
egyszer húzta ki országát a
többször politikai káoszból.
A kitűnő megjelenésű huszár-
tiszt, aki a belga katonai
akadémia növendéke volt,
királyi és hazáját az első
világháborút megelőző balká-
ni háborúban szolgált
elsőként. Izzig-veg royalista
volt, aki 1918-ban, miután
Konstantin királyt megfoszt-
ták trónjától, önkéntes
száműzetésbe ment vele. De,
mikor hazájának szüksége
volt rá, néhány évvel később,
mint vezérkari tiszt,
visszatért. A Törökország el-
leni hadjárat után elbocsát-
ták a hadsereg köteléké-
ből, mert kiderült, hogy
részt vett abban az összees-
küvésben, amely Konstantin
fiát, II. Györgyöt akarta
visszahozni a trónra. Az ösz-
veszkívés csak néhány év-
vel később, 1935-ben vezetett
eredményre, amikor is Pa-
pagos részt vett abban a
puccsban, amely egy meg-
hamisított népszavazással
II. Györgyöt királynak ki-
áltotta ki. „Ez volt politikai
karrierem egyetlen nem
tisztasági lépése”, mondotta Pa-
pagos. Néhány évvel később,
mikor II. György örökösét
előtt a királyi hatalom kor-
látolt voltáról tartott elő-
adást: „Sír”, csatlant fel-
gőgösen Frederika, Pál ki-

rály fiatal felesége, „On el-
felejté, hogy a királynővel
beszél”. Válaszolt Papagos
mélyen meghajolva: „Öfel-
sége elfelejté, kinek közzón-
heli királynő volt.”

A második világháború — és utána

Mikor 1940-ben Mussolini
légiói begördültek Görög-
országba, Papagos vezérkari
főnök egy fekete bőr, sarkig
erő kabátban, cigarettával
a kezében, kiment a hava-
frontra, hogy felfejlessze
csapatait az ellenség ellen.
A demokráta világ legna-
gyobb ámulatára, kicsiny,
de kemény serege elverte az
olaszokat. Hitler elhalasz-
totta az Oroszország elleni
támadást és legharcedzet-
tebb hadosztályait küldte le
Mussolini megmentésére;
Papagos három hétig tar-
tott ki a németek ellen, de
a túlerővel szemben tehet-
etlennek bizonyult és feladta
a harcot, hogy „megmentse
Görögországot a teljes puszt-
ulástól”. A németek a ki-
vételezett, fontos politikai
személyiségek részére kreált
koncentrációs táborba küld-
ték. Itt, hogy az unalmas
napokat elűzze, politikai elő-
adássorozatokat rendezett fo-
golytársal részére, amelyben
megjósolta a szövetségesek
diadalát. Athelyezték az ora-
nizburgi koncentrációs tá-
borba, onnét Dachauban.

Papagos udvari kamarás
volt, amikor 1948-ban George
Marshall tábornok Athénbe
érkezett, hogy megállapítsa,
mit lehet tenni az északról
előretörő kommunista geril-
la-csapatok feltartóztatását
illetően. „Egy erélyes vezér-
kari főnökre van szükség-
e”, mondotta Pál király-
nak. Papagos kinevezte
vezérkari főnöknek és az
amerikai James Van Fleet
tábornok együttesének tá-
mogatásával, hat hónap
alatt elfojtatta a kommuni-
sta lázadást.

Bizonytalan jövő
Papagos három ízben uta-
sította vissza a miniszter-
elnökségi tisztséget és 1951-
ben Pál király politikai
báklővései annyira kiábrán-
dították, hogy hadseregpá-
rancsnoki tisztségéről is le-
köszönt. Ugyanebben az év-
ben országi forradalom tört ki
az országban, megszállták a
kormány épületeit és felszö-
lították Papagost, hogy ve-

gye át az uralmat. Papagos
nem fogadta el az ajánla-
tot. Később megalakította a
Görög Összefogás Pártját,
amely az igazi demokráti-
kus életformát tűzte zászlá-
jára. Az 1952-ben megtar-
tott választásokon a párt
hatalmas fölényrel győzött
és hat év óta először (mi-
közben az országnak 26 kor-
mánya volt) jutott Görög-
ország állandó kormányhoz.
A hatalmat egészen ez év

A most lezajlott országos
közvetlen választások eredmé-
nye azt bizonyítja, hogy a
török választópolgárság el-
vesztette bizalmát Menderes
rezsimjével szemben. Az el-
múlt hónapok görög-ellenes
zavargások, amelyekkel szem-
ben Menderes teljesen tehet-
etlennek bizonyult és ame-
lyeknek szörnyű méretet
csak most bontakoznak ki,
csak hozzájárultak a kor-
mány presztízsének teljes
lezüllesztéséhez.

A „választások”, igazi to-
talitársi tradíciók szerint, az
egy-párt rendszer jegyében
folytak le, miután a két el-
lenzékenyi párt az állandó ren-
dri beavatkozás folytán,
képtelen volt gyűléseit meg-
tartani és jelöltjeit vissza-
vonni kényszerült. A köz-
hangulatot legjobban az ur-
nák elé járuló választók szá-
zalékaránya tükrözi vissza.
Izstambulban, ahol a zavargá-
sok a legfektelenebb formá-
kat öltötték, a szavazó jog-
gal rendelkezőknek mindössze
12 százaléka szavazott
le, a négy év előtti 36 szá-
zalékkal szemben.

Es Izstambul sisíti kerü-
letében, ahol az elmúlt hó-
napban a csöcselék meg-
szentségtelenítette a görög
otodox temetőt, kiásta a ha-
lottakat a sírjukból, dara-
bokra vágta a holttesteket
és kirabolta a templomokat,
a választásokban való rész-
vétel csak hét százalékot
tett ki.
Szeptember 6-án, az úgy-
nevezett „görögellenes tünté-
tések” minden rendőri be-
avatkozás nélkül zajlottak
le. A tomboló tömeg 100 mil-
lió fontsterling értékű kárt
okozott, feltörte az üzlete-
ket és amit nem tudott el-
vinni, a helyszínen zúta
össze és égette fel.

Izstambulban a közvéle-
mény személyesen Mende-
rest tartja felelősnek a tör-
ténéért. Miután egy hét-
tel a zavargások előtt a mi-
niszterelnök nyilvánosan be-
jelentette, hogy a görög ter-
rorista mozgalom Ciprusban
a török kisebbség lemezár-
lására készül, valóságos tö-
meghisztériát idézett elő, a-
melyet az ultranacionalista
„Ciprus Törökországi” moz-
galom szisztematikusan hasz-
nált ki. A mozgalom költse-
geit titkos kormány-alap fe-
dezi.

Ez, továbbá az a tény,
hogy a rendőrség utasítást
kapott, hogy a zavargások-
ba ne avatkozzék bele, csak
most derült ki egy volt ma-
gasrangú rendőrtiszt indisz-
kréciója folytán. A rendőrség-
tisztet, aki egy szerencsét-
len bűnbak csupán, a kor-
mány egy kétségbeesett
presztízismentő kísérletben,
most feladatának elmulasz-
tása címén törvényszék elé
állította.

Csak mikor a rombolás
túlment minden határon,
hívta ki a kormány a kato-
naságot a rend helyreállításá-
ra. Ekkorra az úgynevezett
görögellenes kitérőssé fa-
jultak, mely végül fosztoga-
tásban és gyilkosságban

Januárjáig tartotta, de be-
tegsége után a gyeplő kí-
csott a kezéből.

Két órával Papagos halá-
la előtt, csatlósai kézbesi-
tették a királynak a minisz-
terelnök utolsó levelét, a-
melyben Stephanopoulos kül-
ügyminisztert, hűséges párt-
hívét ajánlja utódjaul. De a
király, meglepetésszerűleg,
Constantin Karamilist, egy
48 éves, szürke politikust
nevezte ki a tisztségre. Az
új miniszterelnök az Ösze-
fogás Pártjából alakította
meg kabinetjét és ígéretet
tett, hogy stabil kormányt
fog szervezni. De az ellen-
zék új választásokat köve-
tel, az országot „semleges-
ségi” hangulat árasztja el
és igen kétséges, hogy a
Görög Összefogás Pártja
túlélte majd megalkotóját.
(Time)

A törökországi válság

A tömeg megké-
szítte egy angol nőt, egy ke-
resztény papnak kiszúrták a
szemét, egy másik kórház-
ban halt bele sérüléseibe.
Két idegen újságíró a rend-
őrség vert véresre, miköz-
ben a tömeg felborította
autóikat és elszedte tőlük
értéktárgyaikat. Így folyt le
az éjszaka a felgyújtott ke-
resztény templomok fényé-
nél, mely e kisérteles jelen-
eteket megvilágította.

A zavargások idején, vagy
közvetlenül utánuk, hét fon-
tos nemzetközi kongresszus
ülésezt Izstambulban. Köz-
tük az Interpol, a nemzet-
közi rendőrszövetség, mely-
nek kitűnő alkalma volt a
helyszínen tanulmányozni,
mi történik, ha a hatóságok
elvezetik az uralmat a csö-
cselék felett. A Világbank
és Pénzügyi Alap évi ülé-
sére megjelent külföldi pénz-
ügyminiszterek egyhangu-
lag elutasították a török
kormány kérését, amely köl-
csönt igényelt a rombolás-
okozta károk fedezésére,
míg a „Bizantin Művészet
Kongresszusá”-nak tagjai
kétségsbeesetten járkáltak a

Titót meghívják Amerikába?

Legalábbis ezt javasolja a
St. Louis Post-Dispatch na-
pilap, mely többek között
a következőket írja:

Jóleső érzéssel vettük tu-
domásul a hírt, miszerint
a Robert Murphy, helyettes
külgügyi államtitkár és Tito
elnök közötti tárgyalások
simán folytak le és sikerült
megegyezésre jutni olyan
ügyekben, mint például a
Belgrádnak szállított ame-
rikai fegyverek amerikai
ellenőrzése.

Washingtont érthetőleg
nyugtalanította a jelentés,
amely beszámolt az orosz
vezetők Belgrádban elért
eredményeiről, melyek sok-
kal jelentősebbnek bizo-
nyultak, mint azt hűvös fo-
gadtatásukból első szemre

következtetni lehetett. Ugy-
látszik Moszkva sokkal na-
gyobb fontosságot tulajdo-
sít a Titóval való kibékü-
lésnek, mint Washington
annak, hogy a tábornagy
továbbra is fenntartsa nyu-
gati kapcsolatait. Ez nem
jelenti a jugoszlávok eddi-
gi együttműködésének le-
kicsinylését, de segít azon
engedelmények reális felér-
telésében, melyeket az oro-
szok a jugoszlávoknak ten-
ni kényszerültek. Igyhát
Murphy államtitkár főfel-
adata annak megállapítása
volt, mi az, amit az oroszok
megadtak és Tito megígért
nekik és vice-versa.

A jugoszláv elnök bizo-
nyára igazat beszél, amikor
azt mondja, hogy soha töb-
bé nem akarja országát
egy csatlósállam színvona-
lára lesüllyeszteni. Ez azon-
ban nem jelenti, hogy tel-
jes támogatását biztosítja
a Nyugat számára. Nemzet-
közi kapcsolatokban min-
dig nehéz, sőt csaknem le-
hetetlen, bármely állam tel-
jes támogatását biztosíta-
ni. Így például, amikor a
Kreml Titonak udvarol,
igen érdekes ajánlatokat
tehet, különösen kereske-
delmi téren. A mi felada-
tunk tehát, hogy résen le-
gyünk és mi is karbantart-
suk a jóviszonyt.

A valószínűség az, hogy
Tito biztonságosabbnak érzi
magát a nyugati mezőny-
ben, ez azonban nem jelen-
ti, hogy egyetlen alkalmat
is elmulasztatunk ezen
hajlamosságának megerős-
ítésében. Miután nyílt ti-
tok, hogy nagyon szeretne
látogatást tenni Washing-
tonban, mint ahogy Lon-
donban is ellátogatott, mi-
ért ne hívnánk meg? Ahe-
lyett, hogy pro-amerikai ér-
zelmeit illetően előzőleg
döntő bizonyítékokat köve-
telnénk, miért ne használ-
nánk fel a meghívást arra
a célra, hogy a jugoszláv
diktátort Amerika-barát ér-
zelmeiben megerősítsük?

Vajon nem az lenne-e a
helyes diplomácia, ha Wa-
shington most biztosítaná
Titót, hogy igen szívesen
amerikai fogadtatásban ré-
szesülne a közeljövőben?
Mi vesztetni valójuk van az
Egyesült Államoknak?
(OFNS)

A gazdasági csőd felé

Törökország, amelyet a
teljes csőd veszélye fenye-
get, állandó SOS-jeleket
küld Washington felé. Tö-
rökország igényel: egy 300
millió dolláros kölcsönt —
minden politikai feltételt nél-
kül. Az Egyesült Államok
a kérést eddig ismételtlen
elutasította és ragaszkodnak
hozzá, hogy Menderes mi-
niszterelnök: 1. törje le az
inflációt, 2. fogadja el az
Egyesült Államok kölcsön-
felteleit: a kölcsönt kon-
struktív célokra fordítsák
és ne pocékolják el, mint
azt a múltban tették.

Nyilván abban a meggyő-
ződésben, hogy az Egyesült
Államok mégsem fognak
olyan könnyen lemondani
egy ilyen értékes szövetsé-
ges barátságáról, a Mende-
res-kormány egy igen hefo-
lyásos amerikai ügyvédet
bizott meg, hogy akadozó
szekerét kisse elrotozza
Washingtonban. Az újonnan
megbízott ügyvéd, akinek
feladata „a török köztársá-
ság ügyének előmozdítása az
Egyesült Államokban”, nem
más, mint Thomas E. Dewey
manhattani ügyvéd,
volt newyorki kormányzó
(1942—1954) és a republiká-
nus párt volt elnökjelöltje
(1944—1948).

Dewey szabályosan beje-
lentette a külföldi ügynökö-
ket tartó hatóságoknál leg-
újabb megbízást, mely sze-
rint „hajlandó olyan törvé-
nyes tanácsokkal szolgálatá-
ra állani a török köztársá-
ságnak az Egyesült Államok-
ban, amely szolgáltatásokat
Törökország érdekel meg-
követelnek.” Az elmúlt hé-
ten, miután Dewey Török-
országban nagyvonalakban
átvette az anyagot, tovább-
repült világkörüli útján és
terv szerint október 27-én
érkezik vissza, hogy nek-
lásson új kilense komplikált
Az északi Vietnam részé-

romok között, amelyek alatt
a világ legszebb bizánci mű-
emlékeinek maradványai fe-
küdtek. Az olmeogyászati
világkongresszus tagjai pe-
dig kitűnő helyszíni leckét
kaphattak a tömegneurózis-
ból.

A végeredmény a kormány
súlyos erkölcsi veresége és
az ország gazdasági életé-
nek teljes csödjé. Továbbá,
tekintve, hogy ezidőszéri
Görögország nem hajlandó
együttműködni Törökorszá-
gal az északatlanti szövete-
ségben, Törökország védel-
mi egyezménye és követke-
zősképpen a Nyugat védel-
mi rendszere a Közkeleten
veszélyben van.

Időközben a török minisz-
terelnök továbbra is hatal-
mon marad és a kormány-
zatot statáriális úton látja
el, dacára annak, hogy a
parlament rendkívüli ülése-
nek összehívását nemcsak
az ellenzék, de saját pártja-
nak tagjai is követelik és
az illet követelő aláírások
száma így jóval meghaladja
azt a számot, amit az al-
kormány ilyen esetekre elő-
kétségsbeesetten járkáltak a

(Time)

A délvietsami döntő előtt

A szaigoni kormány azon-
bejelentése, hogy október
23-án népszavazást rendez-
nek annak eldöntésére: ki
legyen az államfő, egy le-
hetetlen helyzetet akar tisz-
tázni. Az elmúlt tavasz óta,
amikor kitértek a harcok
a főváros utcáin és, amikor
egyik napról a másikra
senki sem tudta kinek a ke-
zében van a hatalom, nyil-
vánvaló volt, hogy Bao Dai
államfő és Dinh Diem között
előbb-utóbb ütni fog a le-
számolás órája. Bao Dai hi-
vel vereséget szenvedtek a
mezőnyben; császári test-
őrségét elvették tőle; saját
családi tanácsa az ural-
omra méltatlannak mon-
dotta ki; egy forradalmi ta-
nács, mely erre nem volt
feljogosítva, megfosztotta
trónjától. Mindenek ellené-
re Bao Dai még mindig a
délvietsami állam feje.

Bao Dai uralmonmaradá-
sának egyik fontos oka az,
hogy hibái és bünel dacára,
a legitimista elv értelmében
továbbra is ő marad az
uralkodó. Diem, a Forradalmi
Tanács és más ellensé-
ges csoportok támogatásá-
val, egy egyszerű rendelet-
tel megfoszthatja trónjától
és kikiálthatja a köztársá-
ságot. De népszavazás nél-
kül mindig fennáll a törvé-
nyes eshetőség, hogy Bao
Dai továbbra is császár,
aki jogosan követelheti ma-
gának a vietnámi nép lojá-
lását.
Az északi Vietnam részé-

ről fenyegető kommunista
veszély csak komplikálja a
kérdést. A francia Rivierán
fényűzésben tobzó délviets-
nami államfő hasznos pro-
paganda eszköznek bizo-
nyra; a kommunisták száma-
ra; de egy trónfosztott csá-
szár, aki törvényesen az
ammani trón tulajdonosá-
nak nevezhető, talán még
hasznosabb. És valóban, leg-
utóbbi jelentések arról szá-
málnak be, hogy Bao Dai
— ismeretlen indítóokokból
— felvette a kontaktust Ho
Csi Minh megbízottjaival.
Ilyen körülmények között,
lényegesen meg fog tisztul-
ni a helyzet a népszavazás
után, mikor is kiderül, hogy
Bao Dai milyen mérvű tá-
mogatásra számíthat még a
nép körében.
(New York Herald Tribune)

Fűző- melltartó- és
bepótlott melltartós-
kombiné
specialista
Budapestre megérkezett.
Neufeldné NEMES SARI
Tel-Aviv, Jászod Hámádát 20.
Tácháná Merkázintál.
JAVÍTÁSOK — ALAKÍTÁSOK.

„MABUA”
VILLANYBOYLEREKET
5 éves garanciával szerel
GYENES
T. A., Szelkin 61. Tel. 67080.
Ugyanott ajándék- és hásta-
rasi cikkek orias választékban

Az elfelejtett foglyok

A hidegháboru idején a
baloldali New Statesman
and Nation volt az egyetlen
nem kommunista nyugati
folyóirat, amely minden al-
kalommal hajlandó volt a
szovjet politika rosszhíze-
miségében kételkedni, még
akkor is, amikor a rosszhí-
zemiség minden kétséget
kizárt. Eppen ezért figye-
lemreméltó, hogy most, a-
mikor a „kapitalista” nyu-
gati sajtó, nagyjából még
a genfi szellem hatása alatt,
kesztyűs kézzel bánik a
szovjet ügyekkel és a lehe-
tőség szerint igyekszik ke-
rülni a surlódási felüle-
ket, éppen a New States-
man and Nation érint egy
igen kényes témát: azt a
kiszámíthatatlan rendszert,
ahogyan a politikai foglyo-
kat a csatlós-államokban ke-
zelik. A lap információt kér
és nyújt azokról, akiket a
kommunisták szabadon bo-
esátottak.

A beszámolóiból kiderült,
hogy a helyzet Csehszlová-
kiában a legsúlyosabb, ahol
ugyszólván egyetlen számot-
bevo demokrata érzelmű el-
kötölt nem helyeztek sza-
badlábra. (Simon Ornstein
kiszabadítására vonatkozó

eddig minden kísérlet ku-
darcot vallott — a szerk.)
Sőt, — a szociáldemokra-
táknak törvényszék elé ál-
lítása az egész év folyamán
rendületlenül folyt. Romá-
niában egyes jobboldali ve-
zetőket, akik a korai hábo-
ru utáni időszakban együtt-
működtek a kommunisták-
kal, szabadon engedtek, de
Maniu a parasztervezér, Dinu
Bratianu az öreg liberális
politikus és Titel Petrescu,
szocialista vezető még min-
dig börtönben vannak, ha-
csak meg nem haltak.

Magyarországon, Kéthly
Anna és más volt szocialis-
ta parlament képviselők
szabadonbocsátásával, arány-
lag legkedvezőbb a helyzet;
de a volt köztársasági el-
nök, Tildy Zoltán és Ko-
vács Béla, a kisgazdavezér
még börtönben vannak.
Ugyancsak le vannak még
zárva Kelemen Gyula, Igno-
tus Pál és Justus Pál, köz-
ismert szocialisták.

Nyilvánvaló, hogy a poli-
tikai foglyok szabadonbo-
csátása lesz az új szovjet
détente-politika őszinteségé-
nek fokmérője.

(The Observer)

(58)

A városháza bizonyos hivatalai, különösen a rendőrségiek, késő estig nyitva vannak. És Goldberg Joel előtt megnyílnak az ajtók. Ma nem olyan barátságosak nozzá, mint máskor, ami megmagyarázható. A városházán a bosszús Medárdus arcával néznek most mindenki, aki zsidó. Bár vannak fokozatok, a gazdag zsidóhoz nem olyan nyersnek és nem egészen mogorvák: a gazdag zsidó bizonyos vesztéssel, amit áthárít a gyárosra és a vevőre, ezt a Medárdust is megússza idővel. És vannak ügyosztályok, ahol nem értenek egyet a fiskus és a fizikus rámenős módszereivel, mert ha a zsidóság felét koldusbotra juttatják és a másik fele kivándorol, miből fognak megélni azok, akik adagolják a vegzaturát? A városkapitány is, amilyen komisz tud lenni, még a mérsékelt közé számit és őt különben is nemcsak elvi ellentétek választják el a tisztifőosztálytól, hanem valamilyen nagy személyes ellenszenvet is érez vele szemben, amit nem is nagyon rejteget. Wachshuber, noha doktorátusa van vagy talán épp ezért, bornirt délvidéki svábnak tartja. Ómaga is sváb, de budai és már elmúlt negyven éves.

Az általános zsidóellenes hangulat alól persze nem vonhatja ki magát a városkapitány sem, aki különben Goldberg-féle angol szövetruhát visel, különösen, ha bennülnek a szobájában fiatal és hetyke irnokai, a kapitány érzése szerint ellenőrei, akik szüntelenül zsidóznak. Goldberg Joel ezzel számolhatott és egy pillantással felméri a helyzetet. Röviden, igen udvariasan és a zsidóelnök jogán érdeklődik először is, mi a bűne a fésüs Cháimnak és az esernyős Mendlinek, hogy a városi fogdába csukták őket.

— Azokat — mondja a főkapitány — a közegészségügy ellenőrei hozatták be, mert vétettek az új szabályok ellen.

— Miféle szabályok azok?
— Kolera-szabályok.
— Van itt, kérem, kolera?

— En még nem találkoztam vele. De ha a hatósági orvoszakértőink állítják, tudomásul kell venni, hogy van. Forduljon ebben az ügyben a tisztifőosztály hivatalához.

— Gondolja, kapitány úr, hogy Plariz Flórián grémiumentőnk veje, Wachshuber doktor úr illetékes ebben a dologban?

— Ugy van. És csak ő intézkedhet a kihágók ügyében. Goldberg Joel bólint, hogy érti.

— Tudni szeretném továbbá, — folytatja — miért zárták be az öcsémet, aki itt Lápfalvaer Mailech néven volt bejelentve.

A kapitány előkéri az aktákat, beléjük tekint és szól rídeg, hivatalos hangon.

— Lápfalvai Mailech, alias Lápfalvai Menyhért, alias Melchior Freistadt notórius nemfizető közel két éve hátralékban van a városnál időzési engedélyéért.

— Bocsnát, kapitány úr, Lápfalvaer Mailech több mint két év óta nem lakik Pesten.

— Ő is ezt állítja. De a tényeknek meg nem felelően. Megállapítottuk, hogy a hétnek legalább négy napján, hétfőn, szerdán, pénteken és szombaton itt tartózkodik. Hogy három napig a tintagyárban is látható, az minket alig érdekelhet.

— Itt csak én lehetek a hibás vagy valamelyik alkalmazottam, hogy elefejtettük annakidején kijelenteni. Nálam csak hat hétig volt komorás.

— En azonban úgy látom, hogy a Goldberg Joel és fia cég (vigyáz, nehogy füléle irnokai előtt fiait mondjon) még a hat hét lejártá előtt meghosszabbította a komorási viszonyt újabb hat hónapra.

— En meghosszabbítottam, ő azonban nem maradt, hanem elhagyta Pestet.

— Miféle komorás az, aki innen távozik, amikor van egy meghosszabbított időzési bizonylata? Ez is amolyan zsidó fuffang. De a mi eszünkön nem jár túl. Azonkívül megállapítottam, hogy a több néven nevezett Mailech papírok híján érkezett Pestre, tehát törvénytörő beszélgő volt, ami szigorú büntetést von maga után. Azonkívül még ő próbált itt közbenjárni Fischbein Fisl törvénytelenül megházasodott időző ársúrt, aki harminc forintnyi hátralékban lévő, kiutasított.

Goldber Joel felfogja az egyetlen szabálytalanságot, amelyet Mailech két évvel ezelőtt elkövetett, azt, hogy papírok nélkül jött be Pestre. Egyelőre csak ezt próbálja kivédeni.

— Kérem, városkapitány úr. Tudtommal Mailechet a Csendes Zsinagóga szerződtette templomi énekesnek, és pedig bejövetele napján vagy talán még bejövetele előtt. Ők szereztek meg a városnál első papírjait is.

— Ezt azonban bizonyítani kell, Goldberg Joel.

— Bizonyítani fogom. Mégpedig a legrövidebb időn belül.

Máskor ez a beszélgetés kevésbé formaian végződött volna. De Goldberg Joel tudatában van az elmégesedett helyzetnek és alapjában véve meg van elégedve a kihallgatás eredményével.

6. A NAGY PARBAJ

Már bánta, hogy elküldte a fiákerest, mert forinthatmíncat kért tőle és szájalt is vele, hogy ezért a pénzért elvitte őt a városkapitányhoz, ott még jóideig várakozott rá, aztán elhozta ide Uriel Gáborhoz a Dunapartra. Ha nem küldi el, nem marad csak addig a három perccig, amíg Gábor udvarias mosollyal nem mond neki. „Jó, Gábor!”, szólott volna, mosoly nélkül és kissé fenyegetően és anélkül, hogy nyújtotta volna a kezét, távozott volna az Uriel-házból. Így is kézfogás nélkül távozott, de arra ő már nem emlékezett. Bánta azt is, hogy leküzdve erős ellenszenvét eljött az elrugaskodott baráthoz és megalkodott. De valami hajtotta őt ide, ahogy később hitte, épp az, hogy megalázkodjon. Ígykezett megtartani a nyugalomát, végre is nem azért jött, hogy Joel és Gábor örök

és befejezhetetlen vitáját folytassa, hanem hogy a bezárt Mailech érdekében egy szívességet kérjen. Még mielőtt ez az ügy elcsúszik vagy elmégesedik, el kell intéznie, és a többit majd folytathatják, de már nem itt, hanem az Orczyban a közös vezetőség össgyűlése előtt. Az első pillanattól kezdve érezte, hogy a Gáborral szemben tartott fölénye átsiklott Gábor kezébe és ő már csak időnként tudta visszaragadni rövid, átmeneti percekre. Gábor azal kezdte, hogy ő olyat nem igazolhat, ami nem igaz. Joel a szemébe nézett és nyugodtan kérdezte:

— Ilyesmit te sose csináltál?
— A hangja nyugodt, de éles tekintete azt látszik mondani.

— Te mindig nagy bajnoka voltál az igazságnak. Uriel Gábor megérti és azt feleli:

— Csináltam elégszer. De a jelenlegi helyzetben veszedelmes. Visszafelé is sühlet.

— Ha te nem csinálod, szólhatnál talán Denhoffnak. Megcsinálhatja ő.

— Denhoff, ezt, neked? Amióta elpofoztad tőle Mailechet, akiből ő nagy énekest készült csinálni, vérbeborul a szeme, hacsak a nevedet hallja. Az a fiú is kerüli őt azóta, pedig, ahogy mondja, ő jó volt hozzá.

— Akkor talán Bach.
— Bach ilyesmire nem nyúl. Különösen amióta megkapta a császártól a tolerálságot. Teljesen díjtalanul kapta, amiért mások boldogan fizetnének háromezer forintot és még többet.

— Szónokolt érte eleget.
— Szónokolt a császári házáért, az engem nem zavar. Felilem Metternichért is szónokolhat. Ki figyel a hitszónokra, akár Mózesről, akár a profétákról vagy a nádor ifelségeről beszél? Már csak az iderendelt kéme. Hozzátok persze nem járnak ezek a magas urak, ti szakállt viseltek, ragaszkodtok a régihez és óvakodtok mindentől, ami reform.

— Szóval, Gábor, — sürgeti Joel kissé türelmetlenül. — Te azt hiszed...
— Igen, azt hiszem, hogy kis ügyecske nekünk most ez a Mailech. És nem is sürgős. Akár holnap jön ki a börtönből, akár két hét múlva vagy ha tetszik, két hónap múlva, csak kiengedik végül. En a magam részéről kedvelem azt a fiút, tartom a tintáit és írószereit és vettem általa egy szőlőparcellát, amelynél szépen keresett. De vannak sürgetőbb tennivalóink.

Joel megemeli a hangját.
— Amelyekkel azonban nem jutunk előbbre, ha rád és a barátaira várunk.

— Nem? — kérdi kicsit élezetten Gábor.
— Titeket nem szorít a csizma.

— Mi véletlenül künn vagyunk a gettóból. Neked is a Bódé utcában van házad.

— De a te árúd nam ragályos.
Gábor gúnyosan nevet.

— A pénznek persze nincs szaga és nem is ragályos. És ha halálosan ragályos volna, akkor se dobná el senki.

— Most nem a váltótüzletre gondolkodok. Hanem a dunaparti Uriel-silóra és a gabonarakarátokra. Azokat nem zárolta a város.

Uriel Gábor vonogatja a vállát.
— Nem zárolta, mert nem az enyém. Az mind a Móric bányámé.

— Mióta? Eddig úgy tudtam, hogy közös.
— Most már nem közös.

— És mikor lesz megint közös? Majd négy héttel Medárdus után, ha a zárlat elmúlik.

— El fog az múlni jóval hamarabb.
Joel félrefordított arccal néz rá.

— Megint kezdél valamit a hátunk mögött?
Gábor erre nem felel és Joel nem erőlteti. Máskor faggatná, hogy csinált-e valamit, vagy nem csinált csak értesült valamiről, amit ő nem tud, hogy olyan határozottan állítja, az a zárlat hamar elmúlik. Most ezt mellékvágánynak tekinti. Elesen mondja:

— A mi hitű gabonásaink nem nyithatják ki a raknincses fertőzve? Csak azért, mert Móric egy nagy aranykeresztet akaszt a nyakába, már a ti gabonátok kóser? Már csak ti adhattok el búzát a város malmainak és csak ti kereshettek? Mert az egyik cégtárs kikeresztelkedett, a silóköt is keresztény lett?

Már kimondja, mégpedig maróan, epésen, amit az imént még elnyelt.

— Te nagy bajnoka voltál mindig az igazságnak, Gábor. Írtál egy kérvényt, amelyet nyolc kráglis, nyakcsokros, frissen borotvált és választékosan fésült embered vitte fel a Diétához Pozsonyba. De kirúgták őket.

— Azt éppenséggel nem tették.

Féláron alul!

AZ ÚJ KELET OLCÓ NOVEMBERI KÖNYVKIARUSITASA:

1. Kishont Ferenc: IGE-MIGE	2. — font helyett	0.750
2. Efrám Kison: HAOLE	1.500 " "	0.750
3. L. Moyzich: A CICERO ÜGY	1.500 " "	0.750
4. Guareschi: DON CAMILLO	2.000 " "	0.800
5. Kishont Ferenc: NU?!	0.750 " "	0.400
6. S. Zweig: RETTEGES	0.750 " "	0.400
7. S. Zweig: LEVEL EGY ISMERETLEN ASSZONYTÓL	0.500 " "	0.300
8. Kishont Ferenc: AKINEK TOLJAK A SZEKERÉT	0.800 " "	0.500
9. Guity S.: EGY SZELHAMOS NAPLOJA	0.500 " "	0.300
10. Sommerset Maughan: MINDEN HIABA	0.400 " "	0.250
	10.700 " "	5.200

Megrendelhető az ÚJ KELET kiadóhivatalában. Postai küldésnél 250 pruta portóköltséget számítunk. — A könyvek külön is kaphatók.

— És ha nem is rugták ki őket, — kiáltja Joel fokozódó indulattal. — Ha jövőre vagy két év múlva vagy akár hat év múlva meghallgatnak benneteket és jó lesz zsidónak lenni, akkor megint te leszel a cégtáblán, és zsidó lisztet és zsidó gabonát fogsz árúlni, mert akkor csak az lesz kóser és megbízható, amit a zsidó ad el...

— Nem tudom, — csitítja őt Gábor — mit akarsz a gabonánktól. Az most nem üzlet. Bár mi is visszatartanánk az árut Medárdus utánig, mert szárazság van, rossz termés ígérkezik és az árak erősen emelkedni fognak. A te gabonásaid örülhetnek, hogy be kellett zárniok a rak-táraikat és nem szabad eladniok.

— Nem érdekelnek és nem hatnak meg a kalkulációd. Ha ősszel drágulás lesz, azt te már most beleszámítod az áráidba. Vagy ha nem te, aki nekik még zsidónak számítsz, az Uriel-fivérek katolikus része. A Móric. Aki másfélrófós égő gyertyával a kezében Avemáriát énekel az istvánnapi búcsún. Otthon az ulmi rabbi házában az a körül kergettek, ha nem akart a szent processzióban résztvenni és Avemáriát énekelni.

Joel aszkétaarcát már előntötte a vörös izgalom. Főzőik egy székátlába. De nem ül le, állva beszél.

Csendesen, a saját izalmát kéreze mondja Gábor.

— Nem kell az embert ifjúkori eltévelyedéssel miatt oly szigorúan megítélni. Ahogy én Móricot ismerem, már rég megbánta a dolgot. Ha lehetne, visszatáncolna.

— Avval a másfélrófós csepegő gyertyával a kezében? Ha majd a körmére ég? Visszatáncolna a mi szent Tóránkhoz? Ki kényszeríti, hogy a templomban tédeljem, hogy a búcsún énekeljen?

— Az már csak csúszás a hamis úton.
— Csúszás?
— Vannak elkövetett dolgok, amelyeket már nem lehet visszacsinálni. Ezt te tudod a legjobban, Joel.

— En?
— Igen, te, — válaszol Gábor túrtörtetett nyugalommal. — Te se tudod visszacsinálni Jismáelt.

— Mit? Kit? Jismáelt? — hebegi Joel és az arca kréta fehér. — Miket beszélsz? A talált fiút?

— A talált fiút. Aki azonban nem az Orczy kapujában fektűd, ahogy a jó Dvóra mesélte, hanem jóval közelebb, a lakásod folyosóján. Hazahozták neked.

— Honnan veszed ezt?
Gábor erre nem felel. Nekimelegedve folytatja.

— Pedig hogy szeretted volna visszacsinálni! A jó Dvórának megszólalt a szíve és felbresztette a lekiismeretét. Amikor megint eltemetted ezt a kényelmetlen valamit, már dobtad el magadtól a fiút. Tűnjön el Pest-ről, menjen kalaposinasnak Pozsonyba, csak el a szemed elől. Amikor hazajött, toltad el magadtól, nagyon emlékezett rád és a vörös asszonyra. Az ifjúkori eltévelyedésre. Pedig már te se voltál nagyon fiatal. Harmincöt éves voltál és a Misna-egyelt alelnöke. Te jártad be a várost pénteken, hogy ellenőrizd a szombati zsinórt. Szigorúan és lelkiismeretesen végezted a munkádat, hiszen valaha a Cheszám Szófer jesivájának első növendéke voltál. Megmaradtál jó tanítványnak mindvégig, kívülről tudtad és citáltad mások fejére a pozsonyi Mózes Jöre Déa törvényes magyarázatait. Csak a színáji Mózes tiz első törvényének a paragrafusairól feledkezél meg. A hetedikről és a tizedikről. És nem is egyszer és átmenetileg: tartósan, több mint hat hónapon keresztül.

— De Gábor, — szól Joel és görcsösen fogja a széket, mert rogyadozik a térdé. — Ki mondta ezt neked?

Uriel Gábor erre se felel. Beszél tovább.

— Más is megteszi és más is letagadja. De nem menekül bele a vezeklő önsanyargatásba és a mások sanyargatásába. Azt hiszed, ha a Cheszám Szóferhez járatod a fiadat, már megállítottad az időt? Azt hiszed, ha osztogatod nekik a pofonjaidat, akárhányszor a bűnöd eszedbe jutott, akkor már megneveled őket? Mielőtt másokat oktatás, oktasd önmagadat, mondja Res Lakis, aki szintén nagy eltévelyedő volt ifjú korában, de szigorú, bölcs és igazságos ember lett későbbi éveiben. Oktattad te önmagadat? Azt a vörös fiút elverted magadtól és belehajszoltad a mocsárba, ahol az anyja is elpusztult a végén.

— Az anyja? — utogja Joel és csürog le arcáról hosszu szakállára a verejtéke. — Ő mondta neked?

— Ő, — feleli Gábor és mintha a szeme a távolba járna. — A gödöllői gojte. A vörös Vilma. Akit elhagyttál. És akit később elhagytam én is. Talán nem tehetted mást és én sem tehettem mást. A fennálló rend törvényei szerint így kellett cselekednünk. De neked itthagytott egy fiút. Ha nekem hagyja itt, akkor én is azt csinálom, amit te. És talán még komiszabb vagyok, mert az én Ceciliám nem olyan nemes lélek, mint Dvóra... Dvóra felnevelte ezt a gyereket is, hazudott jobbra-balra, csakhogy a jó híredet védje. Dvóra most is mindent elkövet azért a züllött fiúért.

Joel már nem tudja, hogy került ki az utcára. De megkűnn az utcán is egyre hallja a hangot, amely mintha nem is a kapzsi, simaszédű Gábor szájából érkezne, hanem messzebből, mélyebbről, a saját felszakadt lelkiismeretéből. Még vitatkozik a hanggal és Gáborral és kezdi összecserélni őket. Az nem igaz, hogy elhagytam azt az asszonyt, sose hagytam el. És nem igaz, hogy a fiát belekergettem a mocsárba, én csak jóútra akartam terelni. Tévedhettem. És talán nem is tévedtem. Ha most jóútra tér... ha jóútra tér... Csak folytatd, Jismáel, ne hagyj abba. Folysad...

Már illeg, ahogy futva az utcájához ér, de még mondogatja egyre.

— Csak folytatd, Jismáel fiam, folytatd és ne hagyj abba...

Az egész teste csurom verejték. A lába allg vonszolja már, ahogy a házához közeledik. A kapu előtt fiákeret lát és azt hiszi, ő jött ezen haza. Ez felelősséget. Szalad fel a lépcsőn. Dvórának, aki szembejön vele és nagy ijedt tekintettel néz, valamit mondana. De csak ennyit tud, nagyon gyöngéden és kidobva magából a szót.

— Dvórácska...

— És leroskad egy székbe.

(Folytatás kedden)

NATANJA VÁROSA

gondok és remények között

A július közéleti választások után Natanján is hosszúra nyúltak a koalíciós tárgyalások, az alkudozások, amelyek az országos koalíciós tárgyalások keretében mozogtak. Szeptember elején azonban váratlan fordulat történt. Ovéd Ben-Ami polgármester, polgármester választó ülése hívta a tanácsot. Szeptember 5-én szünetelt meg a Bét Cháluot nagyerme. A sajtó képviselői már megírták előre a cikküket: a koalíció ugyan is tény volt. A megnyitógyűlést azonban váratlanul mégis bezárták dolga végetlenül. Kiszivárgott, hogy a koalíció egyik partnerének, a Mizráchnak kebelében válság tört ki. Nem tudtak megegyezni ki legyen részük az alpolgármester. A koalíciót — ekkor már mindenki tudta — a klálok, a Mápáj, a progresszívek és a Mizráchi alkotják. A lépő tanácsban csak három párt volt: a koalícióban: a klál, a Mizráchi, és a Chérut. Azt már a tanácsvezető lehetett látni, hogy a Chérut kimarad a koalícióból, mert volt alpolgármesterük, Hillel Cur, aki elemiskolai tanító, ismét megkezdte a tanítást.

Irta: Dr. Gonda László

volt iskolájában a „Bialik”-ban. Az új koalíció azonban mindezek ellenére e párnapban többször komoly veszélybe jutott. Például a klálcionista párt országos vezetősége sem akart beleegyezni, hogy Natanján a koalíció a klál-Mápáj békén nyugodjék. Óriási nyomást gyakoroltak Ben-Ami polgármesterre, hogy vonuljon vissza a Mápájjal való koalícióból. Ben Ami azonban keményen védekezett saját pártjával szemben: a város érdekei előbbrevalók!

Végül is a negyedik polgármester választói gyűlésen, szeptember 11-én megválasztották polgármesternek Ovéd Ben-Ami-t. Minden úgy ment, mint a karikacsapás. Megválasztották a négy alpolgármestert is, akik a következők: Gefen Dávid (Mápáj), Landau Aharon (klál), Riegler Eliezer (Mizráchi) és Sákéd Mose (progresszív). Megegyezés történt arra vonatkozólag is, hogy a polgármester aktív helyettese Mose Sákéd lesz.

Békülések, megoldások

A natanjai közvélemény általános rokonszenvvel fogadta Mose Sákéd vezetését a polgármester-helyettesi székre. Ben Ami és Sákéd, mindketten Natanja hőskorából nőttek ki. Sokat tettek a város nagygyűléseire, közben ök maguk is együtt fejlődtek a városokkal: tekintélyben, vagyonban a város első polgárai lettek. De éppen mert együtt kezdtek a múltban, sokszor ellentét választotta el őket egymástól, ami erős egyéniségű embereknek megszokott történni. Ovéd Ben Ami és Mose Sákéd gyakran állottak harcban egymással a város házában. A közvélemény most meglepődéssel vette tudomásul, hogy a kemény választási harc után, amely néha kettőjük személyes harcának látszott, újra összefogott ez a két erős energiájú férfi, hogy ismét együtt küzdjenek Nagy-Natanja szép álmának megvalósításáért.

A legelső és legfontosabb feladat, mely az új városvezetésre hárul: rendet teremteni a város gazdaságában. A hirtelen nagyra nőtt izraeli városok valamennyien gazdasági gondokkal küzdenek. Ben Ami polgármester tökébefektetéseket, esetleg külföldi tőkeket Natanjára való hívását szorgalmazza és az így elérhető gazdasági előnyökkel akar könnyíteni a város házában. A tökébefektetések előmozdítása kérdésében Ben Ami nem adta fel optimizmusát, hiszen neki sikerült annak idején a gyémántoskat is Natanjára irányítani és a gyárak egy részét odatelepíteni. Ő továbbra is bízik összeköttetéseiben és szerencséjében.

A város gazdasági helyzete azonban azonnali szánálást is kíván. A gyorsabb rendezés, takarékosabb és racionális gazdálkodás megvalósítását követeli. E komoly feladat megvalósítása nagyrészt Mose Sákédra vár, aki maga is kitűnő gazdasági ember. Ovéd Ben Aminek és Mose Sákédnek együttműködése a város javára fog válni — ez a natanjai polgár véleménye.

Az ellentétek elsimulását jelenti az a tény is, hogy a város közoktatási és kulturális irányítását vezetését Gefen

Dávid, a Mápáj-alpolgármester vette át. Gefen harcos hisztadruiti politikus. A második Kneszet idején, amikor a Mápáj és klálcionisták együtt ültek a kormányban, a natanjai város házában a Mápáj ellenzékben harcolt a városi koalíció ellen, amely akkor a klál-Chérut és Mizráchi pártokból állt. Gefen Dávid akkor különösen az iskolapolitika miatt támogatta a vezetőséget, a hisztadruiti irányzatú iskolákért küzdött. Azóta azonban az állami rendszerű iskola foglalta el az iskoláramlatok helyét, a „zeremi” hagyományok hanyatlásnak indultak; a hisztadruiti irányzatú gimnázium se okoz már nehézségeket. A kis létszámú közeépiskola anyagok hiányában, júniusban bezárta kapuit; tanulóit, tanárait a Csernichovszky-gimnázium vette át. Így nincs semmi különös abban, hogy az eddig klál- és Chérut-vezetésű közoktatási ügyosztályt a Mápáj alpolgármestere vette át. A nemzeti irányú nevelés, a héber kultúra megszilárdítása most a cél.

A polgárok bírálata

A natanjai polgárok nagyon büszkék városukra. A nyaralók ezrei a városban csak a szépet, a kedveset látják, a tengerparti fürdőt, a park, a kellemes és olcsó szállodai ellátás élményserűvé teszi a natanjai nyaralást. A natanjai polgár azonban egész évben Natanján él, látja a város fejlődés biztató ütemét, de szomorúan látja a lankadást és az itt-ott mutatózó hiányokat, hibákat is. A polgárok, akikkel Natanja fejlődéséről beszélgettünk, mind rámutattak arra, hogy amíg az utóbbi időben a magánépítkezés társasházak építésével hozzájárult a városi kép szépítéséhez, a város háza elmaradt a középítkezésben, a városrendezésben.

Itt van például a piac, az autóbusszállomás, a Sderot-Weizmann és a város központjában nyitott új utak kérdése, stb. A piac kis helyen való, szörnyű zsúfoltságában egymás hegyén-hátán álló kis faházaival, dombos, gödrös rendezetlen területével, nem méltó Natanjához. Az autóbusszálló-

más, amely a város központjában kapott helyet valamikor, akkori kis forgalmával, a jelenlegi helyén a kényelmet szolgált. A város és a környék fejlődése azonban roppantul megnövelte Natanja autóbusszállomását. Az autóbusszállomás kicsi lett. Nem használt az sem, hogy az állomáshelyek szétterjedtek a körülvélt utcákon. Velük együtt terjedt a zsúfoltság, a szemtelenség, amelyet a gombamódon szaporodó utcai árusok ételhulladékai csak fokoztak. Az utasok között forgoló koldusok, az üres feltekerő állított bódék, árusasztalok levantin-jelleget adnak Natanja szép városi központjának.

Egészen más a helyzet a Sderot Weizmannal. Erről az improvizált, két aszfaltútszéllel sugárútról sokat írtak már az újságok. Azt is írták, hogy Izraelben ez a legszelebb út. A magánvállalkozás is megkezdte már az út két oldalán való építkezést. Szép, nagy emlelt házak nagyvárosi jellegűek adnak az útnak. De erről a nagyszerű útról is hiányzik a városrendezés nyoma. Még nem ültették el a facsemeteket a két aszfaltútnyolc oldalán, hogy gyönyörű fasorok növekedjenek. Még nem távolították el azokat a tényezőket, amelyek valósággal elrontják az utat: mindjárt az út elején, a földbesüllyedt ócska, rozoga házat, amely kiugrik a sorból és elzárja a kilátást, másrészt a blokk-készítőt telepet, amely egyáltalán nem illik a város központjához.

Végül itt vannak az új natanjai utcák. A gyors fejlődés folytán kiszáradt narancsok maradtak vissza a város közepén. Egyik-másik párdész már fel van parcellázva építkezésre. A város utcákat vágott a telkek között. Ezeknek az utcáknak nagyrészt azonban még homok borítja, amit a szél gyorsan felkap. A vá-

ros háza itt még nem végezte el az útburkolást. Azt mondják a natanjai polgárok, hogy a városrendezés, a szállítás megkezdését szolgálja. Hanem Natanjának, mint furdóvárosnak az értékeit is növelni fogja. Eddig nem is volt mit panaszkodni ezen a téren. A nyaralók és furdóvendégek száma mindig

nő, a mostani nyár különösen jól sikerült, a jeruzsálemi színtételek állandó nyaraló helyül választották Natanját. Azonban fel kell készülni a versenyre. Herzlia tengerpartján épülnek a nagy szállók. Náharia is hívja a furdóvendéket, még Akko is furdóváros lesz. Natanjának a furdóvárosnak is meg kell őriznie a kivívott dővendégek száma mindig

A város háza tervei

A városi polgárok bírálata tanak meghallgatása után a város házához fordultunk és megkérdeztük, mik a városvezetés tervei. Néri városi jegyző rendelkezésünkre bocsátotta a terveket. Ben Ami polgármester szeptember 11-én beterjesztette a városi tanácsnak a koalíció új tervét. Ennek főbb pontjai a következők: az államal karöltve az ország céljait küzdeni, a városi gazdaság szanálása, a város lakosságának növelése, a lakosság kényerkereseti lehetőségeinek kiszélesítése, síkunk és lakások építésének szorgalmazása, a mábárak felszámolása, a gyáripar fejlesztése, a vendéglátó ipar kereteinek kitágítása; új szállodák építésének elősegítése, a város szépsége, új parkok, közterek, fasorok létesítése, iskolák építése (Natanján nincs elég tanterem), a városi múzeum építésének befejezése, útiépítés, a piacok rendezése, stb.

A polgármesteri terv valóban orvosolni akarja a legtöbb hiányt. A polgármesteri és a mérnöki hivatal közlése szerint a tervek egyrésze már a megvalósulás útján halad. Így a központi autóbusszállomás és a központi piac a Párdész Schmidt ben kapnak új helyet, közel a Csernichovszky-gimnáziumhoz. Mellékpiacok is fognak létesülni. Ilyen lesz a gyémánt-gyárak melletti vásárszarnok, amely már el is készült.

Az ipari zóna fejlesztését elő fogja segíteni, hogy megindul a vasúti sínek bevezetése a telepre. A malom már vagonokban szállítja a lisztet. Ugyancsak a pályaudvar mellett épül két hatalmas narancs-csomagoló ház: vasúti szállításra berendezkedve. Novembertől kezdve, Natanja vasúti köz-

lekedése is meg fog javulni a vonatjáratok fokozásával. Nagy és kedvező változás előtt áll Natanja az ország-úti forgalomban is. Fél év múlva össze lesz kötve a Tel-Aviv-Natanja „újkviss” Chederával, ezzel létrejön a Haifa-Tel-Aviv kitűnő tengerpartj országút, amely Bét Lid elkerülésével, csak Natanját fogja érinteni. A natanjai polgárok remélik, hogy azok a közvetlen (jásir) autóbusszjáratok, amelyek eddig csak Bét Lidet állták meg, most a natanjai kvisen létesítendő állomáson fognak megállni és utasokat felvenni. Így a nyaraló szezonban a közlekedési viszonyok még kényelmesebbek lesznek.

A város háza nem áll meg a gyönyörű tengerparti park létesítésénél. Már megkezdődtek a kerületben is a helyi parkok létesítése. Megindult a város belső területén álló mábárak felszámolása. Még az ősszel megszűnik Natanja legrégebbi mábárája, a sokak által ismert „Bét Olim”. Teljes ütemben épülnek a városban a síkunk a mábáraklakók befogadására.

Az új városvezetés megindult a fog követni, hogy városfejlesztési tervei mind megvalósuljanak. Natanja gazdaságilag megerősödjék, társadalmi és kulturális élettel feltelepedjék és Natanja városképe szépüljön, hogy továbbra is vonzza a nyaralók tízezreit.

E szép terveket Natanja meg fogja valósítani, ha a mai szélesebb város házi koalíció nem a széthúzó pártpolitika perccerkeit fogja szolgálni, hanem az erőket összefogva, cháluci hagyományoktól vezetve, az alkotás és az örök nemzeti ideálok megvalósításáért küzd majd.

Képeslap

Az egyik amerikai óriágyárban ez a felírás olvasható:

„Ha a megérkezés utáni és az eltávozás előtti öltözködés közben, tekintet nélkül az ebédszünetre, a teatvárra és az időnkénti próbák pihenésére, valamint arra az időre, amikor a legújabb viccet mondja el és szabadságterveit beszéli meg szaktársaival, no meg a televíziós program megkritizálását se véve figyelembe, szíves lenne itt-ott némi időt nekünk is szentelni, úgy nagyon örvendenénk, mert ezáltal megkönnyítené ama feladatunkat, hogy a munkabéret pontosan fizessük.” (The American Magazin)

Egy kis nyelvújítás: Betegletogatók — RESZVETTARSASAG. Macskazenekar dirigense — KANDURMAJOR. (Szabad Száj)

A växjöi (Svédország) büntetőintézetből egy fegyencső megszökött. Sikertelen a vasrácsozatot elfűrszelnie és az összecsavart lepedője és takarója segítségével leereszkednie.

Eddig a történet nem különösen érdekes, ha csak nem vesszük figyelembe, hogy ez az első eset Svédországban, amikor nő ilyen férfias módon keretelt old a büntetőintézetből. A furcsa az esetében az, hogy amikor a szökött fegyencsőt a megbeszél helyen nem várta a barátnő és nem sikerült ingyenautóra se feljutnia, bosszúgában és kétségbeesésben visszament a büntetőintézetbe, melynek ablakából még kilógott a lepedőkötél és ennek segítségével visszamászott a cellájába.

(Dagens Nyheter, Stockholm)

Kérdés: Milyen a viszony Moszkva és Belgrád között?

Válasz: A fiatal Bugyola jeggyűrtöt vásárol. Az ékszerész megkérdezi:

— Bevészhetem, kérem, a gyűrűbe a menyasszonya nevét?

— Lehet, kérem, — tétovázik Bugyola, — de mindenesetre ne nagyon mélyen.

(Borsszem Jankó)

Kérdés: Milyen szerepe van a Kremnek a jugoszláv-magyar közeledésben?

Válasz: házasságkötvetítő mesélt a kávéházban: — Ma öt embert tettem boldoggá.

— Hogyhogya?

— Összehoztam két párt.

— Igen, de az csak négy.

— Na és mit gondolsz, én nem kerestem? ...

(Borsszem Jankó)

— Hajlandó megsekküdni rá — kérdezi a bíró, — hogy az alperes lőtte le a galambjait?

— Esküdni nem mernék rá — válaszolta elővigyázatosan a panaszos, — de minden valószínűség amellettszó, hogy a vádlott lőtte le a galambokat.

— Hogyan? — kérdezi a bíró.

— Hát először is puskvával a kezében láttam a földemen a vádlottat. Másodszor közvetlenül azután lövéseket hallottam. Harmadszor három galambom a földre zuhant és negyedszer azután a galambaimat a vádlott zsebeiben találtam meg. És nincs semmi okom annak feltételezésére, hogy a galambok öngyilkosságot követtek volna el.

(Die Wiener Wochenausgabe)

Szovjet zongoraművész Amerikában

Az első igazi, nagy szovjetművész, aki Szergej Prokofjeff zeneszerző-zongorista 34 évvel ezelőtti látogatása óta megjelenik az amerikai közönség előtt: Emil Gilels, a Szovjetunió legnagyobb elő zongoristája. „A genfi szellem” útját követve, mint hivatalos vendéget engedték be az Egyesült Államokba, hogy az újjelnyomat-vételt, melyet a Mac-Carren bevándorlási törvény ír elő, elkerüljék. Am ujjai fejlethetetlen benyomást fognak kelteni az amerikai hallgatóság körében. Mikor Ormándy Jenő karmester megkérdezte Gileltest, mit akar

játszani a philadelphiai zongoristák el. Mint minden más zongorista, a zongoraszeket gondosan felkurbalozta mielőtt munkához látott volna. Aztán, amikor a zenekar az erőteljes nyitákkordokat intonálta, Gilels hihetetlen vitalitással hozta ki a jólismert témát. Ujjai alól a hangok erősen, de nem szárazon csengtek. A mint gesztenyebarna haja homlokába hullott, úgy játszott, mintha titáni harcot folytatna egy kérelhetetlen zenekarral. Gilels vehemenséje a hallgatóságot azal az érzéssel töltötte el, mintha a vihar villáma csapott volna el felettük.

A koncert után Gilels olyan vastapsot kapott, hogy minden más nyugati zongoristának elállt volna tőle a szívverése. De az orosznak még egy arcvonása sem rendült meg. A 39 éves zongorista, aki Odesszában 12 éves korában lépett fel először, már hozzászokott az óvációkhoz. Gilels tehetségének amerikai tűzpróbája az e heti Carnegie Hall bemutatón lesz, ahol a művész, zenekar nélkül lép fel. Az azonban nyilvánvaló, hogy a szovjet-zongorista fenomenális technikával rendelkezik, kinek muzsikájában meggyőződés és szenvedély ég. Mikor a főpróba után lesétált a pódiumról, Ormándy megjegyezte: „Csodálatos az a mód, ahogyan friss életet öntött ebbe az elcsépejt munkába. Ez a flu egyike a legnagyobbakkak.”

Illatszere-ajándék bel- és külföldi árak nagy választékban
Sacher Károly ILLATSZERTÁRABAN
TEL.-AVIV, Pictotto 23 Allenby postánál
(azeltt Pöstyén)

Ovakodjék a napszúrától (tanácsolják az orvosok)
Vásároljon kalapot
Hesil Schwarcz-NAL
T.-A., Nachlat Benjamin 40
Panama- és számkalapot nagy választékban.

INFORMÁCIÓ
cégek és egyének pénzügyi és privát helyzetéről.
T.-A., Allenby 51. Tel. 62810.
GERSHON BEN

TRICO-RECORD -GEPHEZ
BEL- ÉS KÜLFÖLDI
különleges
gyapjufonal A R A K
DE-ME-KA
TEL-AVIV, DIZENGOFF 70. (szuterén)

ŐSZI UTAZÁSOK AZ ORSZÁGBAN

Lecsuktam a bőröndök fedelét és úgy tűnt, kicsit elcsúszott a láthatár. Felhő szállt a nap elé, az ősz suhant át a tájon. A nyarat nyelte el a koffer. Volt ebben valami lehangozó, nyommasztó, elmúlás és búcsú egy esztendőből, az évszakból, amelyben a legtöbb izgalom, vitalitás és öröm van. Tel Avivot nyelte el a bőrönd, nyugtató utcáit, emberforgatagát, egy-egy kitűnő színházi este élményét, az éjjeli kávéházakat, s elsősorban, a harsogó, sugárzó, hatalmas nyári tengert. Igen, tulajdonképpen ez a legfőbb, ez volt életemünk a nyáron, a levegő a tüdőnkben, a talaj alattunk. A bőrönd megszóka forró sírógatását, ígyünk a sós lelet, fülünk az örök muzsikáját. Nehéz lesz egyszerre egészen nélküle lenni. Sük, szürke földön, szürke, földszínű emberek között.

A tengert soha el nem lehet unni. Mindig van valami új, sohasem látott a szélességében, félelmetességében, halvány derengésében és színpompás napnyugtáiban. A Dan Hotel terraszáról este olyan, mint egy óriási, színezüst tábla, amit láthatatlan kezek szolgálatkészen odaállítottak egyenest a vendégek elé. Óriási esztétika — egy szinten a pazar szálloda terraszával, rajta egy karéj hold, szépen elrendezett csillagok, vibráló, apró fények. Talán Jaffa kicsi lámpái azok, amelyek aranycserepekké törve, gyémántszikrákká hullva csillognak villognak a víz ezüst felületén.

Odalent azonban, a korlátnál, őszintébb és meggyőzőbb a tenger. Talán az emberek teszik, akik kijöttek hozzá messzi lakásokból, napi robotból, szük, fülledt falak közül. Fantasztikus a keleti köntösökben, tapadós amerikai nyelvényben, térdig érő, feszes bársony nadrágokban, asszonyok és lá-

nyok. Néha látni egy hanyagul karra dobott kis szörmekeppet, vagy „boá”-t is. Az idő és idény itt nem számítanak. Ide kicsivel később érkeznek el az amerikai filmek, a bársony apródnadrágok és a szörmeceodák. A fiatal férfiak zöld nadrágot finom fekete tiszta cipőt és piros selyemkendőt hordanak az idén. Vuvik, az „Eldorádó” című Mossinsohn szindarab Vuvika, meghódította a tengerparti korzót.

Kattan a bőrönd zárja, megyünk le a lépcsőn... Ha Isten segít, jövőre megint eljövünk s megtaláljuk a tengert... Talán még a fürdőzőket is, akiket nap, mint nap ott látnak. Az öreg embert, a vén vízi remeté, aki a kora reggeli órákban imádkozik, mos és fűz magának a tengernek, a platinaszőke hajú, aranybarna testű, karcus aszszonyt, aki olyan verejtékesen dolgozik szökésében, barnaságán, fiatalágán s a kisfiút, aki könnyes szemmel könyörög a mamájának, hogy a kabinban vétközön vagy — hozzon egy nagyobb törülközőt.

Az autó szalad velünk gondozott fasorok közt, tisztára seprert utcák közt, virágokkal, fákkal körülvett újak közt. Itt, ezen a kedves kis utcán járunk el minden nap. Rechov Láchis... Szép neve van, kimondottan hazafias és chálucsi név. Mint az új településnek, mely most épül valahol az ősrégi város rompúja fölött...

Luksusházak és „Chevel” Láchis, Majmonidesz és Givát Rámbán, Hotel Dan és a tépelt, fekete crikkek a parton... Könyvtárak és szerkesztőségek, színház, világmárkás muzsikások, fagy-lalt Vittmannál és sercenő napraforgó magocskák a sarkon... Cáfön és Schunát Alija — sok fényű, sok árnyas „metropolis”, Tel-Aviv sálom...

Ünnep Náchsonimban

Az ünnep, melyre Náchsonimba hivatalosak voltunk, nem a hagyományos ünnepek egyike volt.

Nem vittünk magunkkal sem szidurt, sem máchzort, hanem külön az alkalomból kiadott füzetecskéket csupán. Szerettem mindig az ünnepi imákat s mióta értem s értem a nyelvüket, még jobban szeretem. Szerettem az „Ávodát Hákodés” fensége-ségét, aranyruhás, biborruhas főpapok sürgését-forgását az oltár körül, szerettem a „píjutok” költészetét, szerettem azt a sok drága gyönyö-gyöt, véres rubinszemet, mely évszázadokon át Isten nagy „Könyvtömlőjébe” gyűlt. És mégis, legnagyobb élményem egy imádságnak az a két sora — amit nem mondunk el. A mi hazához, földhöz visszatért paraszt-jaink ugyanis nem mondják ki soha, hogy „gálinu méarcénu venitráchnánu méál ádmáténu.” És mikor a jemeni Istenszolgája átfut ezen a két soron, — nem érzem azt, hogy ez szentségtörés, pogányság, véték, hanem, hogy megte-lik a kis templom annak a legendás, szentélybeli „má-g-réfának”, annak a csodálatos zenei instrumentumnak hatalmas hangjával. Hiszen nem lázadozunk, tagadunk, dobunk el magunktól semmit — csak egyszerűen ha-zatértünk... Így teljes hit-tel mentem el arra az ün-nepségre is, amelyet a ki-buc rendezett, abból az al-kalomból, hogy „sávnu leár-cénu, vchitjásávnu ál ádmáténu.”

A meghívót Jisráél jóvol-

tábol kaptuk, akivel idestova 11 esztendeje együtt alijáztunk. Svájcban, a gáluti élet „ászeret jemé tsuvá”-jának idején ismertem meg, a fogadalmat, a vezeklést, a mellédöngető magunkbaszállás napjaiban. A csoport, melyhez tartoztunk, szétszéledt, az ideálok és ideológiák szintén. Néha találkoztunk egy prófétával, aki síetve eltűnt előlünk, néha találkoztunk egy hívővel, aki elől sietve eltűntünk. Jisráél elől nem lehetett eltűnni. Néha felkeresett bennünket. Foltozott chákig-nadrágot és inget viselt s még mindig a régi ideáloknak élt. Egy idő múlva megszede magát. Egy durva szürke szövetterrel és katonazubbnyal gazdagodott. Akkor azonban már mögötte volt a felszabadító hábo-rú és a negevi szolgálat. Ott vert tanyát, egy szikladomb-tetőn, Náchsonimban. Nap-pal dolgozott és éjjel fey-veres órségen állt. Arccal a Transzjordán határnak és éles, figyelő szemmel az or-vul közeledő ellenségnek. És talán észre sem vette, hogy a háta mögött házak nőnek, karriernek nőnek, egy könnyebb és kevésbé fele-tős élet nő. Hat éve jött fel ide társával, végső lete-lepedési helyükre, barátság-talan, sivár darab földre. Egy fonnnyadt, bájtalan sze-génylányt jegyzett el a „chevre” — talán még az öreg judeai hegyek is kétke-dön adták át ezt a szikla-nyugat a romantikus lelkű, fiatal „kérőknek”. Gondol-ták, kis idő múlva megun-ják és visszaadják nekik. De nem így történt. Jisrá-

él és társai végig írták az erecsisraéli sálachok legszebb chaluctörténetét. Olyan, amely úgy gyűjtött és példára buzdított ott Svájcban. Messze világitot-tak a fények a dombtetőn ezen az estén. Két oldalt az emelkedő úton különös allé vezetett: zászlófák. A közeli város polgármestere, a katonai körzet parancs-noka s a mozgalom vezető-je ismertették a kibuc tör-ténetét és érdemeit. A mű-vészeti műsorszabadtéri szin-padon adták s mert igen hüvös volt az este, Jisráél kihozta a jól ismert szür-ke szvetterrel és katonazub-bonyt és ideadta nekünk.

A színpadon Slonszky „Mul Hájesimon”-ját ját-szották s a színpalak mö-gött két fegyveres chávér indult órségváltásra. Az ócska, szürke szvetter nő-tűnt, védelmezőn, melegítőn borult ránk, az alvó ország álma, békéje fölé...

Chelec — Chulikat

Aki még nem utazott ki-rándulásra a náhálali autó-busszal és Ezráchhal, nem tudja, mi a jó és kellemes kirándulás. Ha a Játur csak sejtén, drága pénzen vin-né el mindkettőt a külföldi turisták szolgálatára. Jó, hogy nem sejt. Ezrách a biztonság és fegyelmzett-ség, Ezrách a tisztesség és a jómodor. Olyan intenzi-ven és parancsolón jómo-dor, hogy a legindulato-sabb ember is a mérgere-csukja a száját, mint egy lakatot, — s csak aztán mer lehalkult szóval hozzá közeledni.

Tizennyolc órát leszünk uton. Senki mással, mint Ezráchhal, ez ilyen simán és zajtalanul nem men-ne. Mindenesetere, két jóra-vaoló „tát miklá” is van az autó-buszon, mert járunk majd olyan helyeken is, ahol az udvariasság és a jószándék nem hat mindig elég meg-győzően.

Az Émek még „szuny-nyad”. Náhálál és Bét Alfá között harmincgöngyös ta-ka-rók alatt alszanak a me-zők. Kfár Gideon ünnepi lombsátrait talán csak most hagyja el óvatos, halk léptekkel a szukoti vir-rasztó vendég az „uspizin”. Az arab falvak kerek agyag-viskóin, mint nagy borzas haj gömbölyű sárga fejk fölött, száradó, fekete do-hánylevelek lógnak. Váro-sok és települések mellett futunk el, rozszant vashida-ron, kiégett gépvázak kö-zött. Fák tűnnek el mögöt-tünk és hegyek, melyek egy ideig velünk futottak. Itt-ott mélyebb árnyalatot kap a zöld, a föld piros lesz és, mint frissen esett hó, fehér-lik a gyapot. Askálonnál kéken szikrázik a tenger.

Rendes körülmények kö-zött maga Asklon legalább egy nap. Barangolás a pálmadsungelben, fürdés a tengerben, áhítatos szemlé-lődés antik emlékeknel és a muzeumban. A törött osz-lopok azonban most nem emelkednek márványcsarno-kokká körülöttünk, a képek nem szállnak ki a keretből, az ódon korsókat és vázá-kat nem rendezik légies sá-padt kezek, a mécsékben nem gyullad fény. Képele-tünk nem kelti életre a multat, mert türelmetlenek s e percben talán közömbö-sek is vagyunk ezzel az enyészetből kihámozott, le-tűnt világgal szemben, — szaladunk valahova, ahol a nehéz földrétegek alól, re-jtett mély forrásból a jó-vónk szivárványos sugara tört fel.

Szegesdrót, sorompó zár-ják el az utat, katonák őr-zik a sorompót, de ha hét-toruk sárkány őrizné sem lehetne izgalmasabb és ti-toztatósabb. Az emberek

özöntenek, „jönnek, mint a jó kútra” állnak megbüvöl-ten a sűrű sötét tócsák előtt, belelépnek kényes-fé-nyes topánkákkal, mernek belőle üveggel, bádoggal, szagolják, mint a parfümöt. „Mi lesz ebből” jósolják a szakemberek (és ki nem neft-szakértő ma az ország-ban?) Aztán elmondják, mi lesz. Kis primuszom a kony-

A gázai sávval szemben

A kirándulásunk során többször előfordult, hogy megszakítottuk az utirányt s vezetőnk elvitt bennün-keket olyan pontokra, melyek új történelmünk szempont-jából elsőrendű fontosság-gal bírnak. Hiszen az izrá-eli kiránduló zárandókat is, aki ha elindul országá-nak megtekintésére, nem csak kíváncsiság, hanem a felsezabított háború idejé-ből, majd később annak iro-dalmából nagyon ismertté vált előtűnik Negba kibuc, Irák Szuidan állomása, Is-dud és a Comet Givati, a-melyeket annyi hősiesség s annyi vér szentesített meg. (Aba Kovner „Hácomet” című regényében öröksép- emléket állított nekik.)

Vezetőnk, aki maga is részt vett ezekben a har-cokban, elmondja velük kapcsolatos személyes éi-ményeit. Utitervünkben hosz-sabb időzésre még csak két negevi kibuc, Nirim és Gvulot, szerepel és termé-szetesen Suvál, ahol a ná-hálali fiatalok új települe-se van. De lehetetlen el nem látogatni Jád Morde-chájba. Mikor a Comet és Chulikat közt jártunk, egy emlékmű állított meg ben-nünket. „Vándor, aki a Ne-gev felé indulsz, emléke-zél rólunk” — figyelmeztet bennünket a felirat. „Ró-luk”, akik megnyitották és

hában kincses Aladdin-lám-pává válik, megdörzsölöm és csodák történnek hirte-len. Amit akarok! Jólét az országnak, fegyver a had-seregnek, tekintély és gaz-dasági önállóság az állam-nak. Mire dagadó kebellet elhagyjuk Chulikatot, világ-t hatalom vagyunk. Báku, Mosszul, Abadán, — mind semmi, efsz-áfászájim. Mo-belőve kezett csókol, Foster Dulles kezett csókol, Nasszer sirva könyörög a kegyeink-ért. Ebben a hitben és re-ményben megerősödvé in-dulunk az egyiptomi határ felé.

járhatóvá tették nekünk ezeket az utakat. Lehet né-hány sorban, egy élmények-kelet és megrendülésekkel zsufolt kirándulás leírásá-ban, kifejezni azt, mit mon-dott nekünk egy másik em-lékmű, Mordecháj Anilevits-nek, a varsói gettőlázadás vezetőnek a szobra Jád Mor-dechájban? Hogy mire fi-gyelmeztetett és mit tépett fel lelkünkben? Annyi bi-zenyos; a vándor, aki fel-nézett erre a bronzba ön-dalmából nagyon ismertté vált előtűnik Negba kibuc, Irák Szuidan állomása, Is-dud és a Comet Givati, a-melyeket annyi hősiesség s annyi vér szentesített meg. (Aba Kovner „Hácomet” című regényében öröksép- emléket állított nekik.)

Vezetőnk, aki maga is részt vett ezekben a har-cokban, elmondja velük kapcsolatos személyes éi-ményeit. Utitervünkben hosz-sabb időzésre még csak két negevi kibuc, Nirim és Gvulot, szerepel és termé-szetesen Suvál, ahol a ná-hálali fiatalok új települe-se van. De lehetetlen el nem látogatni Jád Morde-chájba. Mikor a Comet és Chulikat közt jártunk, egy emlékmű állított meg ben-nünket. „Vándor, aki a Ne-gev felé indulsz, emléke-zél rólunk” — figyelmeztet bennünket a felirat. „Ró-luk”, akik megnyitották és

traktorral dolgozott és ten-pávával házat is épít magá-nak. Hála Istennek, egész-séges álmák vannak a gye-rekeknek Jád Mordecháj-ban...

Valamire nem számíto-tunk a kirándulás elején. Az idő gyorsabban szaladt, mint az autóbusz. S a sötét-ség beálltával csak a nege-vevi telepes meg az izráeli határőr az, aki szembe néz mindazzal, amit együtt úgy hívunk, gázai sáv...

Pedig most szerettünk volna megállni és felfedező útra indulni gyalog. Itt más fajta fák és növények van-nak, mint mifelénk. Nádas van és vadzizek és tarka-tollú szárnyasok meg mada-ruk benne. Sük egyhangu-pusztá és nagy homokdom-bok, szikkadt, hasadozott föld, mintha látótló cserepe-sedett volna ki — és mély vadi. És beljebb — az is-meretlen, varázslatos Ne-gev...

Da a fehér UNO-kocsik, melyeket a kilencvenötös kilométerkőnél találtunk, híján voltak minden vonzó varázslatnak.

Üresek voltak. Túl a so-rompón, a fegyverszüneti bizottság faháza is elha-gyottnak látszott. Talán éppen Nasszerhez szaladtak valami üzenettel, vagy egy „incidenst” vizsgálnak ki... Talán itt vannak Náchál Oz, Beéri vagy Kiszufim kö-rül... Eddig csak a nevük-kelet ismertük, a rádióból, az újságok első lapjairól. Ez-után már látni is fogjuk őket mindig... Így, ahogy most látjuk őket, az or-szág szélén, egyedül, ebben a nagy-nagy csendben és magányosságban...

Jön az este. Gáza felől fe-kete árnyak hajlanak a ha-tár felé. Hegyek? Fák? Lo-pakodó emberek? Új órjá-rat indul ellenőrző útjára. Fegyveres pászorok viszik haza a nyáját. Apró fények gyúlnak és útnak át a le-ereszkedő sötétségben. Erec Hánegev nagyon éber és mozgalmas lesz hirtelen. Az éjszaka, a „pihenés” órája közeledik...

Ciprus — A paraplé-korszak vége?

1915 augusztusában, John Harding hadnagy egy sza-kaszt vezényelt a törökök ellen Gallipolinál, ahol a kicsi és elkésett angol csap-atok vereséget szenvedtek. Az elmúlt héten Harding tábornagy, a császári vezér-kar nyugalmába vonult fő-nöke visszatért a keleti Földközi tenger környéké-re, hogy egykezzezzék jóváte-nni Ciprusban a kicsinyes és elkésett diplomácia hi-báit. Az a tény, hogy Sir John Ciprus kormányzója-nak neveztek ki, amely Bri-tannia keleti keleti fegyveres erőinek főhadiszállása, azt jelenti, hogy Anglia ezen-tül komolyan nekilát az enosis (Görögországgal való egyesülés) által felkavart, erőszakos politikai helyzet rendezéséhez.

„Fighting (Harcos”) John Harding, ha akolóról van szó, olyan kemény, mint amilyen barátságos a külső megjelenése. A második világháborúban Montgomery alatt végigkergette Rom-kelt Északafrikán, segítette Alexanderek Itália elfog-lalásában, a háboru után pedig ő vezette a harcot Malayában a kommunisták, Kenyában a Mau Mau el-tlen. Az a körülmény, hogy a parányi Ciprusra Anglia egy ilyen multu és kvalita-su katonát küldött ki, nagy nyugtalanságot és elkesere-dést váltott ki görög körök-ben. A hivatalos athéni rá-dió, visszatükrözve azt az elégedetlenséget, amelyet Amerika szavazata keltett Görögországban (az U. S. ugyanis ellenzte, hogy a ciprusi problémát az UNO elé vigyék — a szerk.) így kommentált: „Minden egyes ciprusiért, akit (Harding) megölet vagy bebörtönöz-

tet, a szabad Görögország nem Edent, vagy Hardin-got, hanem Dullest fogja felelősségre vonni, hacsak meg nem változtatja állás-pontját és meg nem akadá-lyozza az angol által pro-vokált vérontást. Ugyanak-or Stephanos Stephanopou-los görög külügyminiszter kijelentette, hogy „Britan-nia hadat üzent Ciprus né-pének.”

Passzív ellenállás
De az első lövést nem Harding adta le, hanem Myriarthefs Makarios, görög-orthodox főpüspök, a sziget 410 ezer görög lakó-jának szellemi vezére és az enosis mozgalom ideiglenes vezetője. Makarios kiadta a parancsot „a rendszeres passzív ellenállási mozgalom megindítására, melynek célja a nemzeti szabadság kivívása.”

De a keneteljes és halk-szavu főpüspök és egyháza mellett van két másik cso-port is, melyek nyitlan ál-lástfoglalnak az erőszakra épített enosis mellett — egy földalatti terrorista mozga-lom, az E. O. K. A. és a ciprusi „kommunista párt, melynek 18 ezer tagja (a Pánciprusi Munka Federa-ció) abszolút uralmat gya-korol a sziget munkássága felett és amelynek sorába tartoznak a sziget második, harmadik és negyedik leg-nagyobb városainak polgár-mesterei is. Az enosis tervét a kommunisták nyilván csak a zavarkeltés miatt pártolják, hiszen, ha a sziget tényleg görög uralom alá kerülne, a vörösöket azonnal törvényen kívül helyeznék, pontosan úgy, mint Görögországban. Az elmúlt héten a londoni gyar-matügyi minisztérium azzal

vádolta Makariost, hogy „kommunista támogatokat verbuvál”, mire a főpüspök megcáfolta, hogy kommu-nista, vagy terrorista szer-vezetekkel áll összeköté-tésben és álszenteskedve ki-jelentette, hogy ellene van mindennemű erőszaknak.

Közeledik a döntő
Ennek dacára az erőszak igenis napirenden volt, bár korántsem olyan mérték-ben, mint az elmúlt havi törökországi görögellenes tüntetések. Azon a napon, amikor Sir John előde, Sir Robert Armitage hajóra szállt, hogy átvegye új tiszt-séget (Nyassza kormány-zójának nevezték ki), egy-idejűleg 6 városban törtek ki a zavargások. Armitage utolsó szavai ciprusi földön, melyet szárnysegédjéhez in-tézett ezek voltak: „Remé-lem, John nem felejtette el bepapakolni az esernyőmet.” Azután elvitorlázott. A ki-sebb, nem kommunista Cip-rusi Munkásszövetség, csat-lakozott a kommunista szer-vezetű és 24 órára telje-sen megbénították a sziget életét. A tétlen munkások tömegei közpört zúdítottak az angol csapatokra Limas-solban és tüntetésre gyűltek össze Nicosia főterén, de a tommak és a rendőrség szuronyt szegeztek, gumibottal léptek akcióba, könnygáz-bombákat veté-ttek, letartóztattak 209 tün-tetőt és általában tudomá-sára adták, a tömegeknek, hogy Harcos John Harding jövetelével a ciprusi tole-ráns „paraplé-korszaknak” befejeződött.

Mondotta Makarios főpüspök válaszképpen: „Elér-keztünk a harc döntő stá-diumába.”

Egy HÉT Izraelben

Egy belföldi tőkés csoport a napokban írta alá a megállapodást Franciaország egyik legnagyobb alumínium vállalatával egy Kfár Száiban tervezett hengeremű felállítására, amely nem vastartalma fémekeket fog feldolgozni. A belföldi csoport nevében J. Hilman, a Palalum-gyár egyik tulajdonosa írta alá a megállapodást, amelynek értelmében a francia cég fogja szállítani az izraeli üzem felszerelésének túlnyomó részét, míg egyes gépeket Németországból hozhatnak meg a kártérítési szállítások keretében. A francia vállalat ezenkívül öt éven át fogja a Kfár-szábai gyár rendelkezésére bocsátani az összes eljárási és gyártási patentiit.

Az új üzem építését már meg is kezdték és úgy tervezik, hogy a gyár egy éven belül kihozza első készítményeit a piacra. A gyár, amely a nyersanyagokból (alumínium, sárgaréz, bronz, nikkel, ón, stb.) minden készíthető árut akar előállítani és az összes gyártási folyamatokat maga végzi majd el. 3500 tonna kapacitással lesz. Az üzembe 750 ezer dollárt és egymillió fontot fektetnek be, amely összegeknek egy részét az állam adja kölcsön az országfejlesztési költségvetésből.

Ezzel egyidejűleg egy angol céggel is folytak tárgyalások egy hasonló, de kisebb méretű fémipari üzem létesítéséről. A tervek szerint az angol vállalat a maga apertját nagyrészt használt gépekben és technikai irányításban fogja hozni, míg a forgótőkét egy izraeli csoport hozza össze. Ez az üzem - legalább is az első időkben - nem rendezkedik be a fémek elsődleges megoldására, mint amilyen a hevített uton, vagy hidegen való hengerlés, hanem csak a készáru előállításának befejező munkálataira fogja koncentrálni a termelését. A tervezett gyár első sorban különböző alumínium-cikkeket akar kihozni, amelyekben - főként a pasztörizált tej palackozott árusításának bevezetésével - évi 100 tonnányi fogyasztásra számítanak az eddigi 50 tonna helyett.

Az újságok megírták a sportrovatukban, hogy szombaton 180 fű úszta át szélességében a Kineretet, köztük egy mindkét lábára béna is, akit barátai vittek le a vízhez és a tulsó parton ugyancsak a vállakon vitték ki a vízből. Azt azonban már csak kevesen tudják, hogy az érdekes sporteseménynek nemcsak izraeli nézői voltak, hanem - szíriaiak is. A Kinerettől keletre emelkedő dombokon és hegyeken többször szíriai katona jelent meg váratlanul és nézte a tó átúszását. Eleinte attól tartott a rendezőség, hogy határincidens lesz a sporteseményből, de csakhamar kintunt, hogy a szíriaiak ezúttal csak a kíváncsiságukat akarták kielégíteni, amikor a Kineret körüli nagy mozgólámpát látták. A biztonság okáért ugyanis a 15-18 éves uszók a Kineret keleti oldalán, vagyis a Szíriával szemköztes parton startoltak. Háon kibucnál és a tó nyugati partján, Bét Jeráchnál léptek ismét szárazföldre.

Múlt hétfőn kezdődött el az új tanév Ejláiban. A három osztályú iskolában 50 tanuló van és két tanító. Egyelőre a tanítás még mindig az egyik barakkla-

kásban folyik, miután a Szólei Boneh nem fejezte be az új iskolaépítést, amelynek szeptember közepére kellett volna elkészülnie. A tanév megkezdése is ezért késett. Ezzel szemben az új iskolaépülethez máris két további helyiséget építenek.

Egyébként az éjláti elemi iskola tanítónője, Bát-Ami asszony szerény kéréssel fordult mindenkihez, aki a Vörös-tenger partján fekvő kikötőbe utazik. Arra kéri a turistákat és egyéb kirándulókat, hogy vgyenek egy tarisznyára való földet az ország északibb részéből az iskola kertje számára. Ejláiban ugyanis nincs jó föld és ha teljesítenék Bát-Ami asszony kérését, az iskola kertjét nagyon szépen kifejlesztene, hogy az ottani gyermekek örömet találjanak benne.

Tudvalevő, hogy a Keren Kajemet Lőjszráál minden évben kis zsebnaptárt ad ki héber és angol nyelven. Ebben az esztendőben a Keren Kajemet hosszú megszakítás után ismét kiadta a naptárt orosz nyelven is. A naptárból több ezer példányt küldtek a Szovjetunióba, ahol zsidók és nemzsidók között osztogatták egyaránt, de különösen az állami hivatalok, a magasrangú köztisztviselők, a la-

pok szerkesztősegei és a különböző kulturintézmények kaptak belőle. A kitűnő papíron és díszes kiállításban készült naptár részletes áttekintést ad Izrael államáról és az utóbbi években elért eredményeiről. Külön fejezetek ismertetik a hadsereg, a légi haderő és a kereskedelmi hajózás fejlődését, a tudomány terén felmutatható eredményeket, különösen az atomfizikai kísérleteket, a nehévíz előállításában elért fejlődést, a természeti kincsek kihasználását, az olék begyökerezését, a telepítési munkát, a mezőgazdaságot, stb. A héber és orosz szövegű naptárt egyébként eljuttatták a Szovjetunió izraeli nagykövetségének a tagjaihoz, az orosz intézményekhez és az egyházi személyiségekhez is.

A Jordán-völgyében működő „Szápán” nevű céltex és mazonit gyár hallatlan sikereket ért el ezzel a két fontos építőanyaggal és annyira elhalmozta munkával, hogy kénytelen volt a megrendelések egy részét elhárítani. A vállalat, amelybe az amerikai Ampal beruházási és finanszírozási társaság 510 ezer dollárt fektetett be, a két főcikk minőségének tökéletesítése után kibővítette üzemét és

átért celotexből és mazonitból készülő válaszfalak, formák és hasonló áruk gyártásához. A nagy keresletre való tekintettel a 300 munkást foglalkoztató gyár most 2 és fél szakmában dolgozik, de rövidesen teljes 24 óra üzemmel szándékozik dolgozni, hogy a külföldi vevőit se legyen kénytelen feladni. Mint ismeretes, a „Szápán” más ipari célokra nem alkalmas, belföldi fát (eukaliptusz, vékony fenyő, stb.), asztalos-hulladékok és az áfikimi „Kelet” falemezgyár fűrészpórárt használja nyersanyagként és csak az Izraelben nem kapható vegyszereket importálja kis mennyiségben.

Mismár Hánegeven és az Omer nevű szövekezi faluban a Mekorot vízszolgáltatási vállalat két mélyfúrás révén bő vízzérre bukkant 550 méter mélységben. A víz jó minőségű és a mennyisége is lehetővé teszi a kifizetődő felhasználását. Ezen a környéken eddig nem találtak édesvizet elegendő mennyiségben.

A tel-avivi Herzlia-gimnázium ötvenéves jubileumával egyidejűleg alig történt említés arról, hogy tulajdonképpen Tel-Aviv megalapításának első aktuális pontosan 50 évvel ezelőtt történt. Míg az első héber gimnázium Jaffán nyílt meg 1905-ben, a jaffai zsidók ugyanabban az évben tették le a homoktenger közepén az „Achuzát Bájit” nevű sikun-negyed alapkövét és ebből a lakótelepből fejlődött ki Tel-Aviv városa. Az akció kezdeményezője Akiva Arje Weisz lodzi származású órásmester volt, akinek a háza ma is áll még a Herzlia-gimnáziummal szemben, a Herzl és Achád Háám utca sarkán. Ő hívta össze a Jaffán és az Aázsmi-negyedben lakó zsidókat a „Jesurun”-klubba, ahol ki-mondották az „Achuzát Bájit” lakás-építő társaság megalakulását és ugyan-csak Weisz fogott hozzá az első 17 ház építéséhez a Herzl és Achád Háám utcákban, amelyek a később Tel-Avivnak elnevezett lakónegyed első házai voltak.

Hét évvel ezelőtt dr. J. Confino a nélkülözhetetlen szolgálati rendelkezések alapján Ejláiba osztották be orvosi szolgálatra. Az orvos magával vitte feleségét és két gyermekét is, akik az Ejláiban élnek megszakítás nélkül. Most jött le a szolgálati kötelezettsége és visszatérhetne az előbbi lakóhelyére, az ország középső részébe. Confino azonban kijelentette, hogy végleg letelepszik Ejláiban és most már önként vállalja a további szolgálatot.

Az északi Negeven is megkezdődött a földimogyoró leszedése, amely ezidén negyedmillió munknapot fog biztosítani az új települések lakosainak. Az elmúlt évvel szemben a földimogyoróval beültetett területek megháromszorozódtak és becsles szerint egyedül a Negeven mintegy ezer tonnás termésre lehet számítani (által 200 kiló dunamónként) a tavalyi 300 tonna helyett. A

Violet KOZMETIKA SZALON
TEL - AVIV,
BICARON/BÉT 11.
(33-as autóbussz végállomása)

METHOD: **Dr. Payot** GENEVE-PARIS

Egyéni arcápolás a legmodernebb gépekkel és módszerrel.

Külföldi hormon- és vitamin-készítmények, pakolások.

VAM-MENTES **IKKA-csomag**
a leggazdaságosabb megsegítési módja magyarországi hozzátartozóinak.

MEGRENDELŐHELYEK:

JERUZSALEMBEN: WEISS bűrindos (Vajda Mose) Sion Cion Málka (Princess Mary)-u. 15., d. u. 4-6-ig.
TEL-AVIVBAN: „ORIGINA L” TEXTILÜZLET, Merkáz Báál Melácha 3. sz. (6-os, 13-as autóbusszal szemben) délelőtt 10-12 és délután 5-7 óra között.
HAIFAN: GISZKALAY KLARI köteskonnyvtárban, Nordautca 12. szám.

vagy levél útján:
Eng. G. KEMÉNY, JAFFA, POB. 8118.

IKKA az egyetlen vámmentes csomagküldési lehetőség Magyarországra.

termés nagyrészt exportra szánják, miután a negevi mogyoró szebb, mint az ország többi részében. A termés kiválogatására Beér-Sévában központi osztályozás rendeznek be, ahol néhez munkára alkalmatlan embereket fognak foglalkoztatni.

Most veti meg az alapját a munkaügyi minisztérium az északi Negev új körzeti központjának, amelynek neve „Sderot” lesz. Ez a félig városi település, amely a Gálim-Dorot máábará közelében épül, a főútvonalról nyugatra, a környéken levő mezőgazdasági falvak közszolgáltatásainál és kisegítő munkában alkalmazott emberek lakóhelyeül fog szolgálni. Lesz benne tejjüzem, iskola, traktorállomás, orvosi rendelő és poliklinika, mindenféle műhely és lakás a szabadfoglalkozásuk részére. Az új mezőváros lakosságának a számát 6000 lélekre tervezik.

Kfár Jeruchámban befejezték az első házak építését és a telepesek, akik néhány évvel ezelőtt érkeztek barakkokban, ketszobos lakásokat kaptak. Két héten belül a telepesek nagyrésztének házai elkészülnek. Kfár Jeruchámban nemso-kára megnyitják a jéggyárat is, amely a Dél-Negev fogja ellátni. Pékség már van a faluban, amelyből a környéki településekre is szállítanak kenyert. A helyi áramfejlesztő telepet megnagyítják és árammal látják el a faluban létesítendő közintézményeket és új vállalatokat.

Rövid időn belül a közoktatásiügyi minisztérium két új kiképzési irányzatot vezet be a középiskolákban. Az egyik az úgynevezett keleti irányzat lesz, amelynek az a feladata, hogy megfelelő kiképzést adjon a középiskolai diákoknak az arab nyelvben, a muzulmán népek történelmében, valamint a közeli keleti államokra vonatkozó ismeretekben. Azok a középiskolák, ame-

lyek ezt az irányzatot akarják bevezetni, kötelesek a minisztérium hozzájárulását megszerezni.

A másik kiképzési irányzatra áttérő középiskolákban a mezőgazdasággal kapcsolatos tantárgyakat fogják nagyobb súllyal tanítani. Ilyen mezőgazdasági irányzata már ma is van a tel-avivi Herzlia-gimnáziumnak és a falusi középiskoláknak, de a többi középiskolában egyáltalán nem létezik még.

Hosszú szünet után Jeruzsálemben ismét sor került a szombat megszegésével kapcsolatos incidensre. Péntek este a Geula-negyed „Szombat-terén” vallásos tüntetők közpört zúditottak egy arra haladó motorke-rékpárossra. Az utas könynyebben megsebesült és amikor sikerült elmenekülnie, a rendőrségre hajtott, ahonnan megfelelő készítség vonult ki és zétoszlata, a tüntetőket, de a ködöbálókat nem sikerült elfognia.

Az amerikai gyűjtőakció 50 tagú küldöttségének tiszteletére Tel-Avivban rendezett banketten mesélt el az egyik vendég, hogy Spellman bíboros, az amerikai katolikus egyház feje megkérdezte egyszer A. Warburgot, a gyűjtőakció elnökét, mi a titka és módja az ilyen nagyszabású gyűjtés sikerének. Warburg mosolygva adta meg a felvilágosítást a kardinálisnak: - Mindenekelőtt is kétezer évig tartó üldöztetések kel kezdek, a többi azután már könnyen megy.

Joszef Kohén, aki a jaffai Givat Alíjján lakik, azt az érdekes feladatot tűzte ki maga elé, hogy gyalog végigjárja az országot Metulától Ejláig. Múlt pénteken déli 12 órakor el is indult Metuláról, a libáni határ mellől és amikor hétfőn délután 2 óra 15 perckor Tibériásra érkezett, a város polgármestere fogadta és üdvözölte a vállalkozó szellemű fiatal férfit. Kohén, akinek a mellét széles, fehér szalag díszíti: „Tour de Israel” felírással, elmondotta, hogy fiúkorában három ízben is bejárta a francia Marokkót gyalog.

Beér Tuvia egyik legrégibb és legtekintélyesebb gazdjának, Abraham Negevennek rekordterméseredményt sikerült elérnie egy 25 dunámos kukoricaföldön. Az öntözéses területen dunamónként 1050 kiló tengeri termett 122 százalékos nedvességtartalommal, ami a legkitűnőbb eredmények közé sorolható ezen a téren.

LYUKAG A KALAPOM TETEJE...

A Zseir-SZALON ÖSZI KALAPBEMUTATÓJA.

Dzigan és Schuhmacher
UJ MUSORA:

„Nesze neked, ne sirjál”

HAIFA, „Amfiteatrum”, ma este 8.30-kor MINDEN JEGY ELKELT.

FIGYELEM, HAIFA: Következő előadásunk az „Orah”-teremben, október 28-án, pénteken. A jegylovétel megkezdődött.

KFAR-ATA, „Ami”, október 22., szombat, 8.30-kor.

PARDESZ-CHANA, okt. 23., vasárnap, 8.30-kor.

CHOLON, „Armon”, október 24., hétfő, 8.30-kor.

JERUZSALEM, „Edison”, október 26., szerda, 9-kor.

TEL-AVIV, „Ohel-Sém”, október 25., kedd, 8.30-kor.

TEL-AVIV, „Ohel-Sém”, október 27., csütörtök, 8.30-kor.

TEL-AVIV, „Ohel-Sém”, október 29., szombat, 6.30 és 9.30-ko.

JEGYEK: T. A-ban, Mazaach, Rokoko, Kanaf.

HAIFA: Maktabi, Herzli, JERUZSALEM: S. Kahane

Beszélgetések a Rabbival

Levelt hozott a pósta a Rabbitol, hogy keressem fel, mert beteg. Takarokba burkolva talalom.

Mi történt, Rabbi? Sapadt és megnyult az arca?

Csak annyi, hogy egy utlevelemet már kiállították, de a vizumot, úgy látszik, még nem kaptam meg.

Hát akkor semmi baj. Vizumokat még manapság is csak nehezen lehet megszerezni. Remélem, hogy Önnek is még sokáig lesznek vizumnehézségei. Mégis, mi baja támadt?

Nézzé, ötven év felett már mindenki elmondhatja Dávid királlyal: „Napjaim olyanok, mint a megnyült árnyék és magam, mint a fű megszáradtam”. Ebben a korban az emberen már bizonyos szárazság veszt erőt, a vér lassan sűrűsödni kezd. Ez az, amit az orvosok koagulációnak hívnak. Nos, egy vércsepp benem is megsűrűsödött és menetközben elaludt egyik koszorus eremben. Ennyin mulik az élet.

Rabbi, ha kórtörténetét Dávid zsoltárával tarkázza, örömmel látom, hogy nem komoly a dolog. Ha idézni tud, már túl van a veszélyen.

Igen, már jobban vagyok, de mondja, kérem, miért ijedezik annyira az idetzetektől? Vannak, akiknél ez a tudatlanságon felül elégedetlenség és szegyet leplez, amiért nem ismerik a forrást.

Lehet, de másfeől a sok idézet terhes és arra mutat, hogy nincsen saját véleményük a dolgokról. En például sokkal szivesebben veszem, ha önmagát idézi.

Ez hízog, de nem helyesebb-e felhasználni nagyseuü elődeink tökéletes kifejezéseit, mint saját selettes szavainkkal dadogni ugyanazt a gondolatot?

Rabbi, mondja meg inkább, megijedt a halál gondolatától?

Nem. Nézzé, különbséget kell tenni sejtjeink és a lélek viselkedése közt. Minden emberi sejt az utolsó pillanatig küzd a halál ellen. Ezért alarmirozzák a fájdalom, a szédülést, a hányást. A sejték fiziológiásan félnék az elmúlástól és ez akaratunkon kívül áll. Ezért a test rettegését a haláltól le sem küzdhetjük. Más dolog a szellem, a lélek féltelme. En nem félttem a haláltól.

TWEED és SHEPLAND A DIVAT!

Kosztüm és ruhaszövetekben selemekben a legjobb és legjobban anyagokat kaptuk és most is a legjobbban adjuk. Cotton-piüssé udonság szoknyának most érkezett be! Rendkívül olcsó árúajánlatunk: Tweed RUHARA 2 250 és kosztüme. Tel-Aviv, Wolfsohn-u. 22.

Női-, férfi- és gyermek esököpeny ballonselyem és gumi „MANCHESTER”-nadrágok NAGY VÁLASZTEK, OLCSÓ ÁRAK Sport Pressler TEL-AVIV, SHEINKIN-U. 5.

4 Uj Kelet 1955 X 21

Irta: Dr. Kenedi Ferenc

Rabbi, tartok attól, hogy a lélek is gyáva. Igazában, a bátorság csak költői kép, ha mélyre nézünk, nincs is bátor ember csak jó és kevésbé jó komédiás...

De, aki fegyelmelni tudja magát, mégis könnyebben mulik el. Sajnos, újból idéznem kell. Shakespeare mondja a Hamletben, hogy a bátor csak egyszer hal meg, a gyáva ezerszer. Meg kell halni és ezt a félelem nem hátríthatja el, még csak el sem odáthatja. Miért tehát az önkínzás?

Bevallom, én félek a haláltól, még ha hiábavaló is.

Ez nem meglepő, a töbért lenne ön különb a kibinél? De én már csak azért sem félek, mert úgy tanultam, hogy Isten alkotásai közül a halál a legtekéletesebb.

Ez nagyon sötéten hangzik, mintha Wagner Liebestodját hallanám. Rabbi, nincsen oka ilyen psziszimizmusra. A halált élőlény nem szeretheti, ez csak a beteg német mítoszok jellemzője és ami még fontosabb, homlokegyenest ellenkezik az életlenő zsidó vallásfilozófiájával.

Tévedés. Nem kell a végzős németeket idézni. Az, amit mondtam, Mózes I. könyvének első soraiból derül ki, tehát éppen ott, ahol a teremtés csodájával foglalkozik. Vegyen ceruzát és jegyezze: Maga is tudja, hogy a teremtés minden egyes napja után az Isten seregszemlélet tartott. A bibliai szöveg minden egyes nap történetét a következő szavakkal zárja le: „Es látta az Isten, hogy jó”. A hatodik napon az utolsó seregszemle után a Biblia így szól: „Es látta az Isten, hogy nagyon jó”. Mi lehet az oka ennek a feltünő különbségnek? Kérdezték a zsidó bölcsék. Hiszen, amit az Isten jónak alkot, az abszolút jó, mi lehet az abszolút jónál is jobb? Akadt egy jeruzsálemi doktor, aki úgy magyarázza ezt, hogy a hatodik napon teremtette Isten a halált és a halál az ami „nagyon jó”.

Rabbi, engem megdöbben ez a defetista és erőszakos magyarázat. A zsidó vallás vitathatatlan dogmája, hogy az élet szent, vagyis a legfőbb jó, miképp lehet tehát a halál ennél is jobb?

Féltre ne értsen. Nem arról van szó, hogy a halál, mint állapot jobb, értékesebb az életnél. Nem, de mint megoldás, műszer, eszköz, alkotás tökéletesebben sikerült. Mert el kell ismerünk, hogy az emberi élet maga súlyos hibákkal van tele. Nemcsak a nagyon megoszolása egyenlőtlen és olykor igazságtalan. De a születés fáuma, a szépség, az okosság és egészség elosztása is igazságtalan. De mindezen egyenlőtlen és igazságtalanság közös nevezője az önmagában tökéletes halál. Ebből a szempontból tehát egyenesen kívánatos. De még azok is, akik végig fájdalommentesen élhettek, még azok is lassanként betelnek az élettel és kívánják a halált. Van bennünk egyfajta megsemmisülési ösztön, amire Freud is rámutatott. Nos, erről van szó. Majd maga is tapasztalni fogja, hogy még az úgynevezett boldog és szerencsés ember is, miután mindent megismert, látott és megízelt az életben, azon veszt észre magát, hogy lassan-lassan el-lenállhatatlan unatkozni kezd. És a vég kezdete, a halálvágy első szimptomája. Amikor a jelenségek és ese-

menyek ismétlődni kezdenek, az animális lét már keveset jelent a szellem embeberének. Ugy történik az életben, mint a hirodó mozikkban szokott. Forog a film, de egy idő után ismétlődni kezdenek a képek és a nézők egymásután felocsudnak: Igen, ezt már látták... Aztán egyenként felállnak és elhagyják a nézőteret. Már megelégették a színházat, már nem kell tovább az élet. Az Otestamentum igen gyakran használja a következő formulát: „Es meghalt vénségben, betelve az életét”. Ime, erre célzott a jeruzsálemi doktor, aki a halált „nagyon jónak” titulálta.

Rabbi, mindez szofisztika, a reális élet más mutat. Egyezünk meg abban, hogy a halálról mítsem tudunk, se azt, hogy rossz, se azt, hogy jó. A Kelet filozófiája mindenestre „mindenható jelenlét”-nek tekintti a halált, amelyre születésüktől fogva készülünk. De maga még fiatal ember, Rabbi, csupán divatos betegségét választott, majd kiheveri. Bizonyára még sok dolga van az életben és unalomról szó sincs. Aztán még sok minden van, amit nem tapasztalt!

Mit például? — kérdezte gúnyosan. — Hát az olajat a Negevben! Ezt még apánk se tapasztalták. A rádió ma déljent jelentette, hogy megtalálták... A homályba borult szobában hirtelen csend támadt. Kinn a párizsi utca a rikkanások a France Soir esti kadását kiabálták. A Kränk...

Rabbi sokáig szótlan maradt, arcán földöntúli mosoly látszott. Aztán hirtelen mennydörögni kezdett: — Olaj a Negevben? Al-dassék érte az Ur neve! És maga csak most mondja ezt nekem? Örökig enged beszélni a halálról? Egy szülyos beteg? Ezt soha nem fogom megbocsátani. Ugy látszik, fogalma sincs a dolog jelentőségéről. Fogalma sincs mi az, olajmágnásnak lenni, gyűjtőperselyek helyett olajat termelni. A negevi olaj megtalálása egy-értelmű új honfoglalással, egyenlő az étellel. Mindig éreztem és vártam ezt a napot. Meg kell gyógyulnom, hogy leutazhassak, mert látni akarom a zsidó szondákat, ott akarok sechejánt mondani. De magára haragszom!

Bocsásson meg, Rabbi, olyan szépeket mondott, nem volt szívem megszakítani és a point nagyon kinálkozott a cáfolatra. Ugye érdemes élni?

Tulajdonképpen nem, ha olyan egyénekkell kell beszélgetni, mint maga. De azért igaza van, nagy árat fizetett halálméltetéért.

Nem kár érte. Látja, Rabbi, egy szempillantás alatt így omlanak össze az elméletek és magyarázatok az új felismerésekre. — Vagy legalább is úgy látszanak, mintha összemolnának.

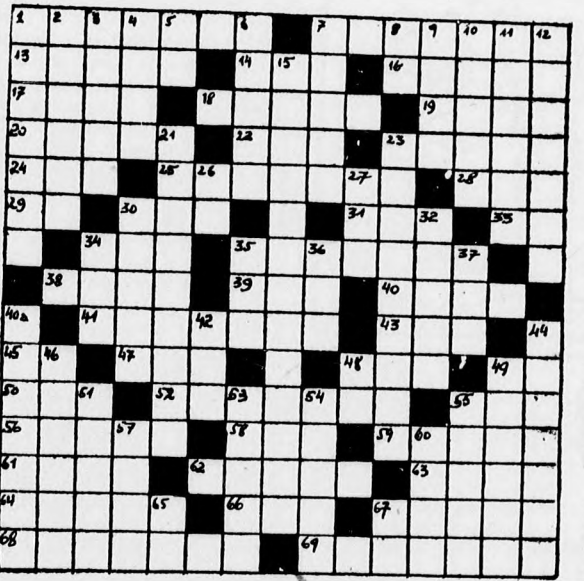
De most már túl sokat beszélgettünk, Rabbi. Élni, tehát pihenni kell. A pihenés az egészség, a hosszú élet egyik titka. Isten magával, nur gesund... — Nur gesund? — válaszolta kajánul. — Tudja mit mondott a nagymamám, amikor ezzel búcsúztak tőle? Nur Gesund ist e halbe

Kränk... — De most már túl sokat beszélgettünk, Rabbi. Élni, tehát pihenni kell. A pihenés az egészség, a hosszú élet egyik titka. Isten magával, nur gesund... — Nur gesund? — válaszolta kajánul. — Tudja mit mondott a nagymamám, amikor ezzel búcsúztak tőle? Nur Gesund ist e halbe

Kränk... — De most már túl sokat beszélgettünk, Rabbi. Élni, tehát pihenni kell. A pihenés az egészség, a hosszú élet egyik titka. Isten magával, nur gesund... — Nur gesund? — válaszolta kajánul. — Tudja mit mondott a nagymamám, amikor ezzel búcsúztak tőle? Nur Gesund ist e halbe

KERESZTREJT VÉNY

1955 OKTÓBER 21.

Vízszintes: 1. Keleti szállítási módszer, 7. Francia bihorsz-pollitikus, 13. Az állam fontot bevétel, névelője, 14. Három A, 16. Közil, 17. Orosz petróleum centruma, 18. Vissza: segítő, 19. Vissza: nyugtató, 20. Néi becenév, 22. Német elektromos konzern, 23. El-csip, 24. Ráne franciául, fon., 25. Keleteurópai nép, 28. Indoka, — 29. Kötöző, 30. Vissza: két oldalia van, 31. Latinul: de, 33. Vissza: rag, 34. Szerv, 35. Vissza: jökevény, 38. Paesirta — angolul, 39. A menyé férje, 40. Perzsia. 41. Francia pénzügyminiszter keresztnevének kezdőbetűjével, 43. C.G.G., — 45. ... ura fakó, 47. Helyhatározó, 48. Mezőgazdasági szerszám, 49. Célhatározó, — 50. N.L.K. 52. Könnycsög franciául, 55. Két vége van, 56. A zsidó rab-szolgálat emléke, 58. A szétlöt is... véli, népiesen, 59. Alarc németül, 61. Keserő franciául fon. 62. Zápor franciául, 64. Ilyen iroda is van, 67. Vas, németül, vissza-felé, 68. Pályaudvar, 69. Hires belga állatfajta.

Függőleges: 1. Szórakozóhelyek, 2. Ebből is csinálnak likört, névelővel, 3. Héber (isz)viselő, R. P.-vel, 4. Jó kártyalapok, 5. Borju franciául, fon., 6. Férfinév, ékezet-hiány, 7. Jobb... veréb, mint holnap egy tuzok, 8. Kergert, visszafelé, 9. Megtárgult, vissza-felé, 10. Gyakran, németül, ékezet-hiány, 11. Oka, 12. Vizesés, 15. Most találták meg, 21. Nem vizet mernek belölni, 23. Lassan le-küldi a bajokat, 26. Ipekötő, 27. Férfinév, 30. Ilyen hajózás is van, 32. Ruhanyag, 34. A libaé nagyon jó, ékezet-hiány, 35. Az ABC három egymásután következő betűje, 36. A hajó része, 37. Vissza: kert, héberül, 40a. Ilyen tüz is van, 42. Vissza: pusztul, 44. Fontos, hogy az okirat ilyen legyen, 46. Virágok, németül, 48. Fa, héberül, 49. Nagy olajterület Arabiában, 51. Ruha, németül, 53. Vissza: van ilyen malom is, 54. Napsütötte, 55. Német szellő, 57. Kleopatráé hires volt, visszafelé, 60. Jiddisül: fogunk, 65. Felkialtó szó, 67. Tiltó szó.

UJ KELET REJTVENYPÁLYAZAT SZELVENY
1955 OKTÓBER 21.
Név: _____
Cím: _____

Ez évben aszontam: mázspik! „En is anyagi gondokkal küzdő kisember vagyok — mondtam magamban — nekem is kell tehát feltétlenül mennem ezen a nyáron valamelyik méregdrága grand szállodába, hogy lássam, hogyan lubickolnak az életben azon egyének, akik számára annyi ezer font, mint az olvasó számára egy lyukas gombostű. Ebben az évben sikerült néhány prutát megakaritanom a máz-háchnásztól, fogtam tehát magam és a szentasszonyt hátrahagyva (dolgozzon!) leutaztam egy olyan álef-álef nahariakörnyéki óriásszállóba, hogy talán csak az Akkádiát lehet hozzá hasonlítani a jomkipurimos szezon tetőfokán. Külön golf-pálya, tenisz-pálya, cricketpálya, ping-pong pálya, pókerpálya és még sok más pálya, beleértve a helikopter-versenypályát. (Mindzen szerda este).

Szóval megérkeztem taxival az óriási grand-guignol szállodába, mire azonnal elémtoppant egy adjutáns vakító egyenruhában, megragadja a bőröndömet és aszongya, hogy: — Mi a szobaszám, bővákásá?

— Ló jodéá — feleltem az adjutánsnak — hiszen csak most jöttem, nemde?

Azonnal a márvánnyal kirakott információs fülkéhez léptem, ahol a titkosszolgálat egyik embere elárulta nekem, hogy szobám száma: 157. Az adjutáns erre azonnal kihűzött egy blokkot a zsebéből és felírta: „157” Gondoltam: ez mind a példás jeke-rend kedvéért van és nem sokat törődtem a jelenséggel. Kaptam a titkos szolgálatól egy drágakövekkal kirakott szinanyar kulcsot, felmentem a szobámba, melynek száma 157, kinyitottam a szekrényeket és alaposan kipakoltam. Az elrendezés végeztével meg akartam mosni kezeimet, de nem találtam szappant. Hívtam az egyik éltés rabszolganőt, aki rögtön hozott egy teljesen új hollywoodi szappankombinációt és azt kérdezte, hogy aszongya: — Mi a szobaszám?

— 157 — feleltem örömmel. Erre az éltés rabszolganő kis noteszt vett elő és beleírta: „157”. Vállat vontam és lefáradtam az éterembe. Két szellet piritóst kaptam uszonára. Rendkívül izletes volt, kértem tehát még egy szellet.

Mi a szobaszám? — kérdezte a pincér rendkívül udvariasan. (Mindig nagyon udvariasak és merev, előkelő arckifejezéssel beszélnek az emberhez, mint a kelet-európai származású skandináv diplomaták). Közöltem a pincérről, hogy a szobám száma 157 és fenti adat mindjárt felíratott. Az étkezés után visszatértem szobámba, szmokingot váltani és utközben megérdeklődtem az egyik brigadérosnál, aki kapusi minőségben volt alkalmazva a szállodában, hogy hány óra van: — Szobám száma 157 — fordultam a brigadéroshoz — hány óra?

— Chámés vachéoi — felelte a kapus és felírta egy nagy könyvbé: „157”. — Aztán kértem még ruhakéfért („157”) és, hogy fitteljenek a szobámban („157”). Ezidőtájt már némileg idegesített a rejtélyes tünet, befordultam tehát a szálloda igazgatójának budoirjába és rendkívül kihallgatást kértem tőle. — Lord — így én — miért kell mindig mondani a szobaszámot?

Lord Bevincbruck hüvösen mért végig. — Mindazon a servicek, amelyek nem foglaltatnak a teljes panzióban — magyarázta oxfordiul — a vendég számlájára irattatnak. Ezért kéri a perszonál méltóságod szobájának számát. Mi a szobaszám?

— 157. — Todá — így a lord és felírta egy cetlire: „Információ a 157-nek.”

Ettől kezdve életem a 157-es szám (szobám száma) jegyében folyt le. Két nap mulva már nem fordult elő, hogy a perszonálhoz forduljak, anélkül, hogy meg ne jelöljem a 157-et. Sőt egy alkalommal, amikor iskol-levet kértem és nem volt, én magam hívtam fel a pincér figyelmét arra, hogy fel kell írnia: „Nincs eskollé — 157-nek.” Négy nap mulva már úgy mutattam be magamat, mint a rabok: — A 157-es. Náim meod.

— B'emet náim — felelte egy alkalommal a szálloda titkára, herceg Weingartner — és mindjárt felírta a noteszébe: „Bemutatkozás 157-nek.”

A döntő fordulat egészen váratlanul jött. Utlem a szálloda lila szalonjában és mélyeket lélegzettem az ózonus esti levegőtől, amikor mellém lépett az egyik felügyelő a noteszél: — „157” — mondtam neki előzékenyen — „Levegőért.”

— „57” — írta a felügyelő — Ráv totod.

Már-már fel akartam világosítani tévedéséről, de valamely titokzatos belső erő visszatartott. Különös bizarr gondolat vetődött fel agyamban bizonyos kézenfekvő lehetőségekre vonatkozólag. Átfáradtam tehát az étkezébe és rendeltem egy nagy adag műsoronkívüli piritott májait.

— Mi a szobaszám? — kérdezte a pincér, egy nyugalmazott alezredes.

— 75 — feleltem.

— „75” — írta a nyug. alezredes — todá rábá.

Szóval így kezdődött. Az elkövetkező napokban számom addig elérhetetlennek tűnő elképzelésem sikerült megvalósítanom. Kétszer rendeltem a számlára („75”) luxusjachtot, három alkalommal hastáncosnőket és egyfben tőrszínházat. Nem vontam meg magamtól semmit, mert szilárd meggyőződés, hogy nyaralás idején nincs helye a kicsinyességnek. Aki ilyen alkalommal mindig csak az árakra gondol, az jobban teszi, ha otthon marad és párdeszt vásárol részletre, mint a szolnoki esperes.

Tíz napos pompás nyaralás után, tegnapelőtt, a koradélutáni órákban, elhagytam a szálló területét. Weingartner herceg adta át a chebont Lord Bevincbruck sajátkezü aláírásával. 300 fontot fizettem, beleértve különleges szolgálatokat, mint: szappan (5 font) információ (3.10) esti levegő (4.90) és még néhány apróság. Férfiás korszorítással búcsúztam el a perszonáltól, a brigadérosnak adtam egy szászást, az adjutánsnak csak ötvenet. Amikor bőröndöm után vonultam a taxi felé, még felkeltette figyelmemet egy alacsony kopasz úr, aki különösen nyüzösítő hangokat hallatva dirib-darabákra tépte számláját, azt üvöltvén, hogy nem hajlandó 2.600 fontot fizetni, tekintve, hogy nem rendelt 29 alkalommal piritott májait. Zabólatlan magatartás viszolygást váltott ki belőlem. Hát tényleg nem lehet már másképpen kézteltéréseket ellátni ebben az országban, mint üvöltözéssel?!

APRÓHIRDETÉSEK

DELBEN CSAK BAER!
KOZMETIKA - PEDIKUR
87. T.-A., Allenby (udvarban)
Eckmann mellett.

ADAS - VETEL

SINGER VARGOPFET VESZ-
ELAD: Ing. Hirschensohn, Jaffa,
Busztruss-u. 12., tel. 82563.

ÓRA - ÉKSZER
Vétel - JAVITÁS - Eladás
VADNAI ÉKSZERES
T.-A., Allenby 83. (udvar)

ALKALMI Új luxusbútor, reká-
mák, foték, olcsón eladó.
Tel-Aviv, Allenby 97., II. Mező-
ház, III. emelet, 13-as sz. ajtó.
(1-4, 7-9.)

VARRÓGÉP-eladás, csere, javítás,
részeire. KLEIN és FIA (azelőtt
Kassa), Jaffa, King George 20.

KONFEKCIÓZLET jól bevezetett
vevőkörrel, esetleg lakással, átadó.
„Café okok miatt” jelgére a
kiadóba.

ALKALMI VÉTEL Valódi
PERZSASZÖNYEG jó állapotban,
2 1/2 x 3.40, eladó 650 fontért.
Wallenstein, Tel-Aviv, Allenby-u.
80/II. Telefon: 60137.

Használt FRIGIDAIRES keresek
megvételre. Lehet úramen kívül is.
„Privát” jelgére a kiadóba.

BNE-BRAKBAN, jó helyen kis
üzemhelyiség 1000.- fontért átadó.
Minden célra alkalmas. Cím: Rab-
bi Akiba-u. 11., zöldségüzletben.

BUTOR mindenféle árban, vala-
mint tervek kivételése, részlet-
fizetésre is. WAGENBERG, Tel-
Aviv, Rambam-u. 8.

LAKAS-BERLET

LAKAS, ÜZLETHELYISÉG a köz-
ismert „Ez a D e s” roda útján.
Tel-Aviv, Merkás Baár Melachá
5. sz. Tel. 5376. (10-1, 4-6.)

LAKASOKAT, ÜZLETEKET Tel
Avivban, Ramat Ganban és kör-
nyékén borsóad a külső
Ringel-iroda, Nachlat Benjamin
utca 39. Telefon 5713.

LAKASAT, ÜZLETHELYISÉGET
berbeadjuk, eladjuk gyorsan. For-
duljon bizalommal a „Hánelkász”
irodához, Tel-Aviv, Merkás Baár
Melachá-utca 12. Telefon: 4923.
(10-1, 4-7-ig.)

S. J. BAUM
BERBEADÓ: 1 szobás lakás,
nagy ebédlőkönyhával azonnalra
a Cafonban, 3,200.-
2 szobás, modern lakás
Cafonban, 4,800.-
Tel-Aviv Allenby-ut 108. szám.
Tel. 6127. 10-1, 4,30-6.
Irodázárás után: Tel. 26227.

S. J. BAUM
LAKASAT berbeadjuk, eladjuk gyorsan,
és kedvezően Müna Elenberg
és Faa útján, Tel Aviv. Javne 34.
Telefon: 62514.

EGYSZOBÁS-ÖSSZKOMFORTOS,
I. emeleti lakás bné-bráki Sikun
Hé-ben, vallásosnak jutányosan
eladó. Érdeklődni: Ebert, Tel-Aviv,
Dizengoff-u. 84.

BUTOROZOTT SZOBAT KERES
Tel-Avivban, egyedülálló férfi.
„1830/55” jelgére a kiadóba.

ÖSSZKOMFORTOS csoni lakás-
ban erkélyes szoba, melegvízzel,
elsőjére kiadó egy-két férfinak.
Hubert, Tel-Aviv, Arbá Aracot-
utca 21.

Levelezés -- házasság

JÓMEGJELENÉSÜ, 32 éves tiszt-
viselő, kétszobás lakással lakás-
sal, megismerkedne urállnyával há-
zasság céljából. Részletes levele-
ket „10/24” jelgére, Uj Kelet,
Haifa, Schapira 13.

30 EVES, jószívú, ügyes, be-
rendezett lakással rendelkezem.
Két árva gyermek, jó anyát lehetőleg
gondozott viszonyok között, ma-
ganhözillő feleséget keresek.
„10/35” jelgére, Haifa, POB 4094.

KERESÉSEK

FRISCH KATÓT, rechenbach-i lé-
gértársnőmet keresem. Schelbernd,
Naharia, Amidar 88., címre írjon.

DACHAUBAN 1944/45-ben volt
légértársnőmet keresek külső
lakásra. Meister Cvi, Jaffa,
63-as utca 4. sz.

NAGYVARADIAK, akik rokonai
és ismerősei neveit beküldték a
Jád Vásem irodájához, kértnek
erről másolatot küldeni. „A nagy-
váradi hitközség története” című
könyvemhez, saját érdekükben. M.
Goldstein, Tel-Aviv, Allenby 101.

GALANTAI születési Weisz Gyö-
ryöt, aki a háborút Londonban
végezte át és Naharia környéki
kibeban vagy mosávon telepedett
le, keresi unokabátyja. Címét adja
le: Weingarten hirdetőirodába,
Tel-Aviv, POB. 4227. „Sürgős”
jelgére.

KÜLÖNFÉLE

AGYTOLLTISZTÍTÁS.
Érte megyünk és hazaviszük.
Featherindustry, Tel-Aviv, Merkás
Wolowetsky 5/14, tel. 83416.

KOZMETIKA, SZORTELENÍTÉS
Legújabb amerikai típusú rövid-
hullám-géppel hívásra házhoz
megyek. Davidovits-Daniel, Gay-
Jam G., Sikun Telber 322, Haifa
mellett.

HASKÓ MERNÖK CIÁNOZ
olcsón, garanciával szét, polcsák.
Tel-Aviv, Hamelech Kores u. 16,
Jehuda Hálévi-Sheinkin saroknál.
Telefon délelőtt 11.30-ig: 24357.
Speciális zongora-cianozás.

KÖLTÖZKÖDİK? Villanyszerelés-,
rádiójavítás-, esztétikaialkítás.
Levelezőlap hívásra jövünk. „Csil-
lások és Világítás”, Tel-Aviv, Ha-
jarkon-u. 122. (Gordon-Mapu kü-
zött).

KÖLCSÖNT ADOK 100.- fonttól
6-18 havi részlet-visszafizetésre.
„Gyors lebonnyoltás” jelgére a
kiadóba.

KÜLDJÖN AJANDEKSOMAGOT
KÜLFÖLDRE: friss és szárított
gyümölcsöt, eszokoládét, gyógy-
szert, szövetet, gyapjút, ruházati
cikkeit. Részletek: Transorient,
Tel-Aviv, Hár Szináj-utca 2. és
Nachlat Benjamin 53. Tel. 60879.

ALLAS
FOGLALKOZAS

ÖZEREKETEK, hávszerelőket
munkajelöltet keresek, műveleti
Erna Dávid, Államkönyvtár,
Tel-Aviv, Ben Jehuda u. 218., délelőtt
10-12, délután 4-6-ig.

ELSŐSÖZTALYU
varrónőket
keresek legfinomabb
női konfekcióhoz.
„RACHEL”
Tel-Aviv, Hájárdén-u. 9.

ÜGYNÖKÖT, játékaruban jól be-
vezetett keres Deutsch, Ramat-
Gan, Maagal-u. 17.

BEVEZETETT
FAJATEKARU-ÜZEMUNK
RÉSZEIRE

ügynököt
keresünk. Lehetőleg Tel-Avivban
lakó idősebb urak jelentkezze-
nek a következő címre:
HAIFA, POB. 537.

Ügyes TANULÓLANYT övkész-
tészhez felveszek. Klein, T. A.,
Ben Jehuda 153. (udvarban).

JÓ VILLANYSZERELŐKET fel-
vesz Reimitt Smuel, Tel-Aviv,
Montefiore-u. 42.

HÁZVEZETŐT keresek bentla-
kással. Ajánlkozás: Zeligler, Tel-
Aviv, Suk-Hákármel 11. (mészár-
szék).

NŐI-, FÉRFI-KONFEKCIÓT vál-
lalatok üzlet részére. Weisz, Naharia
Sikun Memsáti 2.

HAIFAI
apróhirdetések

KELENGYEVARRAS, kispárna
-450, nagypárna -600, paplan-
huzat 1.450, gomblyuk -035,
aszur fehér -150, endli -180,
monogram -200-tól. Plüssz, mű-
stoppolás, szemfelszedés, előnyo-
más, géphímzés ízlésesen és olcsón.
Ilona Steiner, Haifa, Hánevim 11,
Cinefotónál. - Atadható Kirjái
Ámálban: Foto Steinernek, üzlet,
Merkás, postával szemben.

ELADÓ kétszobás-komfortos erfi
otcsón. Nezer 10., Hirsch.

VESEK szemfelszedőgépet. Ház-
hoz jövök mindenféle az ország-
ban. Gál, Haifa, Bialik utca 7.

VASONTÓDE, Állandó vevőkörrel,
Haifa körzetében eladó. Szakem-
berek, mint kooperatív-tagok is
számításba jöhetnek. - Irjanak
„3-4000” jelgére, Haifa, POB.
4094. számra.

ÜGYNÖKÖKET felveszünk. Havi
jövédelm minimális 200.- font.
General Company Ltd., Haifa,
Hagy-u. 1.

NAGYOBBITJUK CIPŐJÉT hoz-
szában, szűcsességben, legmoder-
nebb gépekkel, szakszerien, ga-
ranciával. Bracha, Haifa, Herzlia
utca 9.

UTOLSÓ SZEMFELSZEDŐ-TAN-
FOLYAM. Szemfelszedőgépet eladós,
javítás Gál, Haifa, Bialik utca 7.

MEGTAKARÍTHATJA autóbussz
költségét, mert előfizetésnek laká-
sán eszél LASZLÓ kölcsönkönyv-
tár, Haifa, Allenby 79.

SZEP SZÖNYEGEK készit hasz-
nálatlanul ruhaneműből: Szövőde,
Haifa, Allenby 79.

Magyarul is beszél.
SANDRA
TEL-AVIV, SZIRKIN-U. 4./1.
Vasárnapotól-csütörtökig
10-2, 4-6-ig.

Merkás Hádirot
Bné Brák, Akiba-utca 56.
(a Dubek-gyárral szemben)
1. 2 szoba, komplett, Bné-Brák
központjában, a Dubek-gyár
mellett. 1.800.- ért kiadó.
Azonnal beköltözhető.
2. Eladó 4 szobás komplett ház
került a Petach-Tikva kvá-
rnél 9000.-ért. - Azonnal
beköltözhető.
3. Átadó második, központi he-
lyen, 2.000.- fontért.
Jó megélhetés.
4. 1 1/2 szoba és külön konyha,
luxus, Bné-Brák központjá-
ban, 1400.- font.
Azonnal beköltözhető.

Külföldi szisztémájú
kézikötőgép
egyeduraltása minden vá-
ros és mosás részére átve-
hető. 500.- font befektetés
szükséges.
„JERSEY” jelgére,
TEL-AVIV, POB. 4395.

Ruha
SZOKNYA-BLUZ
különösen olcsó árakon!
„Állapotos” ruházat
SPECIALIS MODELLEK
„JUDITH”
TEL-AVIV, Hákármel-u. 39
(Allenbynél)

A Hitachdut
Oléj Hungária
közleményel:
*
TEL-AVIV
Kereseti lehetőség nők számára,
akik résztvesznek a HOH átréte-
ző kurzusain.
Az ELSŐ ÁTRÉTEZŐ TANFOLYAM
női és férfi fehérmű, fűző-mell-
tartó szabászi kurzus a legjobb
módszer szerint.
A kurzus 3 hónapig tart, három-
szor hetenként 2 óra (d. u. 5-7).
Beiratkozás: a telavivi HOH iro-
dájában a hivatalos órák alatt
(d. e. 10-11 óráig.)
*
JERUSALEM
November 10-11-én könyvelési
tanfolyam indul (egyszerű és ke-
tős könyvelés) kezdők részére,
magyar nyelven magyarul. Heti
háromszor két óra, délután 5-7
óráig. A kurzus tartama négy hó-
nap. Beiratkozni lehet a HOH iro-
dájában, péntek és szombat kivé-
telével, délutánként 5 órakor.
Az iroda címe: Rh. Princess Mary
13. II. emelet.
A HOH jeruzsálemi szíjfe mű-
kedvelő kultúrát szervez. A mű-
kedvelő előadásokon résztvenni
őnjátok, akik ehhez kedvet és te-
hereséget éreznek, jelentkezzenek a
HOH irodában, péntek és szomb-
at kivételével bármely nap dé-
lutánján 5 órakor, rech. Princess
Mary 13. II. emelet.
*
NATANJA
Ivrit-tanfolyamot indít a HOH
natanjai szíjfe kezdőknek és ha-
ladóknak, Paldy Jehuda tanár ve-
zetése alatt, október 23-1, vasár-
nap kezdettel. Jelentkezni aznap
este fél 8-kor a Bialik-iskola föld-
szintes épületében.

Könyvek - Könyvtárak
JÓ ES UJ KÖNYVET olvashat
a Jambor Elisava kölcsönkönyvtá-
rától. Tel-Aviv, Allenby 84, ud-
varban. Könyveket a legmagasabb
áron veszek.
KÖLCSÖNKÖNYVTÁRAKNAK
berbeadok magyar, román, német,
 lengyel könyveket, választás sze-
rint. Uj könyvtárakat létesítek.
Magyar, román könyveket veszek.
Kérjen prospektust: „SZIFRENU”
Ludd, Mem-u. 35.

BESZERZÉS
ORTOPÉD fűző-, tapétét-, sérv-
kötő-speciális. M. Kikula, Tel-
Aviv, Reines-u. 8. (Azelőtt
Kosice.)
A KARUSUSAG titka: Ehrenthalné
füzszalonja. Ramat Gan, Arlo-
sorosít 18.

AGYVEMŐ, pehelypaplan, vatta-
paplan, tökéletes munka, gyönyör-
ű hímzésminál, monogramok,
hozott anyagból is. Felvehet,
veszek, eladok. Weismann, Tel-
Aviv, Dizengoff-u. 118.

Sport

Kik jutnak a kupadöntőbe?
Az Izraeli-kupa számos selejtező
mérkőzés után eljutott az elődön-
tőig. A benevezett mintegy 40 csap-
atból már csupán négy maradt,
hogy előtérte egymás között a
kupa sorsát. A szombati sorsdöntő
mérkőzések egyikeben az új orszá-
gos bajnok, a Hápoel Petach Tik-
va kerül szembe a bajnokai sor-
rendben egészen hátul végzett Há-
poel Ramat Gannal. A ramat-gani
egyesület a bajnokság utolsó fá-
zisében nem sok pontot szerzett
és az utolsó hétig az a veszély
fenyegette, hogy az első osztálytól
meg is kell válnia. Ennek ellenére
sem lesz könnyű a Hápoel Petach
Tikvának a győzelmet ellene meg-
szereznie, minthogy a kupamérkő-
zések különös légkörben folynak
le, ahol a „ráménós” csapatoknak
több esélye van a technikásabb,
jobb labdakezeléssel rendelkező csap-
atok ellen, mint a bajnokok já-
tékaiban. A mérkőzés Jaffán, a
Hápoel-pályán kerül előtérre.
A másik kupaküzdelem a Mak-
kabi Tel Avivot a Makkabi Haifa
ellen állítja sorompóba. A bajnok-
ság végefele mindkét együttes so-
kat vesztett abból a lendületből,
amely játékaikat kezdetben jelle-
mezte. A haifai Makkabi bravuros
ősz előtérzése az utolsó forduló-
nál megakadt, a telavivi csapat
pedig csak nagyon nehezen tudta
játékoságát csatásorba állíta-
ni. Nincs sok esélye annak, aki a
mérkőzés eredményét előre akarná
megjósolni.

Osztályozó mérkőzések
Natanján és Petach Tikván
A labdarúgó csapatok célja az
elsőosztályba jutás, illetőleg az
ottani szereplés további biztosítá-
sa. Ilyen nagy tét forog kökén a
szombati két osztályozó mérkő-
zésen: bejutni az elsőosztályba, a
Hápoel Kirját Cháim és Makkabi
Jaffa célja, benmaradni továbbra
is az elsőosztályban, a Hápoel
Kfár Szaba és a Bétár Jeruzsá-
lem feladata. A két elsőosztályú
csapatot a natanjai Makkabi-pá-
lyán állítja szembe egymással a
sorsolás, míg a másodosztályú két
csapatgyőztes a petach-tikvai
Makkabi-pályán talál meg egy-
mással. A további fordulókat a
jövő héten sorsolják ki.

A bajnokok
Európa-kupa mérkőzése
A visszavágó mérkőzések közül
a következőket játszották le a baj-
nokcsapatok: Vörös Lobogó -
Anderlecht (belga) 4:1 (1:1). Az
első mérkőzés is a magyar csap-
at nyerte meg 6:3 arányban.
Real Madrid (spanyol) - Servette
(svájci) 5:0 (2:0). A két mérkő-
zés együttes eredménye 7:0 a spa-
nyolok javára. Partizán Belgrad
- Sporting Lisszabon 5:2 (2:0).
Az első mérkőzésen 3:3 volt az
eredmény. Hibernian (skót) -
Rotweiss Essen (német) 1:1 (0:0).
Az első mérkőzést a skótok 4:0-ra
nyerték. Djurgarden (svéd) -
Guardia Vársó (nyelvi) 4:1 (4:1).
Az első mérkőzés eredménye 0:0
volt. Továbbjutottak: a Vörös Lo-
bogó, Real Madrid, Partizán Bel-
grad, Hibernian és Djurgarden.
Még további három csapat kerül
be a második fordulóba.

A kardvívó
esapat-világbajnokságot
a magyarok nyerték meg
Rómában befejezték a kard-
esapat-világbajnokság küzdelmeit.
A magyar csapat a döntőben
14:2-re verte a szovjet vívókat,
11:5-re a lengyeleket és 9:7 arány-
ban az olaszokat. Végeredmény:
1. Magyarország. 2. Olaszország.
3. Szovjetunió. 4. Lengyelország.
Végezték a
súlyemelő világbajnokságok
Hét súlycsoportban rendezték
meg a súlyemelő világbajnokságo-
kat Münchenben. Amint előrelát-
ható volt, a bajnoki címeken a
Szovjetunió és Amerika versenyző-
i osztottak meg egymással.
Négy súlycsoportban a szovjet
súlylétlők győztek, háromban az
USA izomóriásai szereztek meg a
bajnoki címeket. A számos vilá-
rekord közül, amelyet a versenyzők
folyamán elérték, kimagaslók Paul
Anderson hihetetlen teljesítménye,
aki a nehézsúlyú bajnokságban
Norbert Shemansky USA-versenyző
eddig 487,5 kg-os világrekordját
25 kilóval javította meg és 512,5
kg-os összeteljesítményt ért el a
nyomás, lökés, szakításból álló
három versenyszámban. A másodiknak
helyezett amerikai Jim Bedford
475 kg-ot emelt, míg a harmadik
Eino Maekinen, finn, „csupán”
422,5 kg-ot. Ezek a számok mu-
tatták Anderson rendkívül erejét
és tudását.

A valamennyi versenyszámban
elért együttes eredményre kilrt
Nemzetek díját a Szovjetunió 29
ponttal nyerte az USA 25 és
Egyiptom 4 pontja ellen. Amerika
két súlycsoportban, a Szovjetunió
egy súlycsoportban nem indított
versenyzőt.

„KADIMAH” NYELVISKOLA, TEL-AVIV, BEN-JEHUDA 47.
IVRIT - ANGOL - FRANCIA
intenzív tanfolyamokat inditunk felnőtteknek, kezdőknek és haladóknak. A nyelv gyors elsajátítása
stílus és írás, nyelvtan, beszélgetés, irodalom stb. Külön tanfolyamok diákoknak: 1.) a közép-
iskolák 6, 7, és 8. osztályát végzőknek előkészítőre, 2.) a 3, 4, 5, 6, 7, 8. oszt. népközlai
tanulóknak, kezdőknek és haladóknak. Felvilágosítás és beiratkozás naponta, péntek kivételével,
délelőtt 9-12-ig, délután 4-9 óráig.

Kézikötő készülék
„Fernand” alumínium-fésűvel tökéletes.
Ára, tankönyvvel együtt IL. 61.500.
TAASZIJA BEJTIT, TEL-AVIV, SHEINKIN-U. 34.
OKTATÁS AZ ORSZÁG MINDEN RÉSZÉBEN.

Értesitem kedves vendégeimet és ismerőseimet, hogy
kozmetikai szalonomat
MEGNYITOTTAM.
A LEGMODERNEBB
ARCAPOLÁS
SZERUM-KURA
„BEBA”, RAMAT-GAN,
Aba Hillel Silver-u. 24.
(Tel-Benjamin) „Rama” mozinál
22, 23, 54, 55. autóbussz.

KÖNYVELESI IRODA FUCHS,
ADÓUGYI TANÁCSADÓ
T.-A., Pinsker-u. 20
Telefon: 24216.
RECHOVOT ÉS KÖRNYÉKE
FIGYELEM!
Szabász- és modellkészítő kurzus kezdődik konfektúra és mértékre,
kezdőknek és haladóknak. - Esti kurzus indol doigzők részére
1955. október 25-én.
EISENBERG ARANKA, RECHOVOT, Menáse Kapara-utca 55

Burns a gázai vidék fokozottabb
UNO-ellenőrzésére adott utasítást
Transzjordánia és Izrael közös nyilatkozata
az Ajál melletti incidensről

Jeruzsálem (Az Uj Kelet tudósítójától). Burns tábornok
naponként érkezett vissza
Gázából és értesülések szer-
int semilyen egyiptomi szem-
léllyel nem tárgyalt, az
incidens követke-
ztében egy izraeli tiszt meg-
sebesült. A felek az ülés
végén közös nyilatkozatot
adtak ki, amelyben sajnál-
kozásuknak adnak kifejezést
afelől, hogy a két ország
reguláris hadseregeihez tar-
tozó egységek között össze-
tűzés volt és egyben annak
a reménynek is kifejezést
adtak, hogy a jövőben ha-
sonló incidensek nem for-
dulnak elő.

Burns otlételekor több ízben
megkísérelte, hogy Gohar
ezredessel, vagy helyette-
sével találkozzék, ezek a
kísérletek azonban ered-
ménytelenül végződtek.
A Transzjordániával kö-
zös fegyverszüneti bizottság

tegnap nem hivatalos ülést
tartott, amelyen az október
16-án Ajál kibuc közelében
lezajlott incidensről tárgyal-
tak. Az incidens követke-
ztében egy izraeli tiszt meg-
sebesült. A felek az ülés
végén közös nyilatkozatot
adtak ki, amelyben sajnál-
kozásuknak adnak kifejezést
afelől, hogy a két ország
reguláris hadseregeihez tar-
tozó egységek között össze-
tűzés volt és egyben annak
a reménynek is kifejezést
adtak, hogy a jövőben ha-
sonló incidensek nem for-
dulnak elő.
Az ülés jegyzőkönyvét a
legközelebbi hivatalos ülés
jegyzőkönyvéhez csatolják
és ezzel az ügyet lezárták
tekintik.

A mérnök-szakszervezet ki akar lépni
a Hisztadrutból
Szombatra összehívták a mérnökök közgyűlését
Eskol és Golda Meíron részvételével

Tel Aviv. (Az Uj Kelet tu-
dósítójától). A mérnökök és
agronómusok akcióbizottsá-
ga tegnap mozzalmat indí-
tott a mérnök-szakszervezet
tagjai között a Hisztadrut-
ból való kilépésre, miután a
Hisztadrut nem volt hajlan-
dó visszavonni az akcióbiz-
ottság tagjai ellen életbe-
léptetett szankciókat.

Tegnap este összeült a
szakszervezet nagytanácsa,
amelyen egyesek azt köve-
telték, hogy a mérnökök te-
gyenek eleget Sárét minisz-
terelnök felhívásának és füg-
gesztek fel a sztrájkakció-
kat. Mások viszont a küzde-
lem folytatását és a vasár-
napra tervbevevett sztrájk
megtartását követelték.
Tegnap este a Hisztadrut
ügyvezetője is foglalko-
zott a mérnökök problémá-
jával és az ülésen több kom-
promisszumos javaslat hang-
zott el a mérnökök új fizeté-
sének megállapítására.

A szakszervezeti központ
tegnap a nagy munkahelyek
üzemi bizottságaival tár-
galt és arra akarta őket rá-
venni, hogy ne csatlakozzanak
a vasárnapra tervezett
sztrájkhoz. Szombatra a
Hisztadrut közgyűlést hirde-
tett meg a mérnökök szá-
mára, amelyen Eskol pénz-

ügyminiszter, Golda Meíron
munkügyi miniszter, Na-
mur és Becker szólnak fel.
Az akcióbizottság tagjai
között tegnap lelehadt a
harcikédv, mert attól tartá-
nak, hogy - tekintettel a
súlyos politikai és biztonsá-
gi helyzetre - a közvéle-
mény ellenük fordul.

- Izrael visszavonta egyik
UNO-bizottsági jelöltjét.
New Yorkból jelentik: Izrael
tegnap visszavonta jelöltjét
az UNO gazdasági és szociá-
lis bizottságából „az ujonnan
kialakult helyzet miatt”. Az
történt ugyanis, hogy Jugo-
szlavia ragaszkodik tagsá-
gához, amelyet esetleg Izrá-
elnek kellett volna átadnia.
Az első szavazáson Izrael öt
szavazatot kapott.

HABIMAH
Tel-Aviv, okt. 22., szombat,
IV. HENRIK
OHEL
Tel-Aviv, okt. 22., szombat,
7 és 9.15-kor
ELDORADO

UJ MINTA! UJ SZINEK! UJ FONALAK!
Előfeszített szőnyegek kaphatók.
CSOMAGKÜLDÉS Európa minden országába
LASZT, TEL-AVIV, SHEINKIN UTCA 14. SZAM.

„KADIMAH” NYELVISKOLA, TEL-AVIV, BEN-JEHUDA 47.
IVRIT - ANGOL - FRANCIA
intenzív tanfolyamokat inditunk felnőtteknek, kezdőknek és haladóknak. A nyelv gyors elsajátítása
stílus és írás, nyelvtan, beszélgetés, irodalom stb. Külön tanfolyamok diákoknak: 1.) a közép-
iskolák 6, 7, és 8. osztályát végzőknek előkészítőre, 2.) a 3, 4, 5, 6, 7, 8. oszt. népközlai
tanulóknak, kezdőknek és haladóknak. Felvilágosítás és beiratkozás naponta, péntek kivételével,
délelőtt 9-12-ig, délután 4-9 óráig.

